SEÐLABANKI · ÍSLANDS ·

Ársskýrsla Seðlabanka Íslands 2017

ÁRSSKÝRSLA 2017

Efnisyfirlit

3 I *Markmið og stefna*

5 II *Stefnan í peningamálum*

9 III *Fjármálakerfi*

15 IV *Gjaldeyrisforði*

17 V *Lánamál ríkissjóðs*

21 VI *Alþjóðleg samskipti*

23 VII *Sérstök verkefni*

29 VIII *Afkoma og efnahagur Seðlabanka Íslands, stjórn og starfslið*

37 *Samstæðuársreikningur 2017*

Viðaukar

77 *Fréttir Seðlabanka Íslands á árinu 2017*

78 *Ritaskrá Seðlabanka Íslands árið 2017*

79 *Töflur*

Bankaráð Seðlabanka Íslands. Talið frá vinstri: Bára Valdís Ármannsdóttir (varafulltrúi), Þórunn Guðmundsdóttir formaður, Sveinn Agnarsson varaformaður, Auður Hermannsdóttir, Sigurður Kári Kristjánsson, Þór Saari og Hildur Traustadóttir (varafulltrúi). Bára og Hildur sóttu fund fyrir aðalfulltrúana Frosta Sigurjónsson og Björn Val Gíslason þegar þessi mynd var tekin.

Útgefandi:
Seðlabanki Íslands, Kalkofnsvegi 1, 101 Reykjavík.
Sími: 569 9600, símbréf: 569 9605
Netfang: sedlabanki@sedlabanki.is
Veffang: www.sedlabanki.is

Prentun og bókband: Oddi ehf.
Reykjavík 2018
ISSN 1670-522X

Merking tákna:

*	Bráðabirgðatala eða áætlun.
0	Minna en helmingur einingar.
-	Núll, þ.e. ekkert.
…	Upplýsingar vantar eða tala ekki til.
.	Tala á ekki við.

I Markmið og stefna

Meginmarkmið Seðlabanka Íslands er að stuðla að stöðugu verðlagi. Jafnframt skal bankinn stuðla að fjármálastöðugleika. Með samþykki ráðherra hefur bankinn lýst yfir tölulegu markmiði um verðbólgu. Í sameiginlegri yfirlýsingu ríkisstjórnar og Seðlabanka Íslands 27. mars 2001 er verðbólgumarkmiðið skilgreint sem 2½% hækkun á vísitölu neysluverðs á 12 mánaða tímabili.[1] Lög um Seðlabanka Íslands, nr. 36/2001, veita bankanum fullt sjálfstæði við að framkvæma peningastefnuna til þess að ná þessu markmiði. Jafnframt skal bankinn stuðla að framgangi stefnu ríkisstjórnarinnar í efnahagsmálum enda telji hann það ekki ganga gegn meginmarkmiði sínu um stöðugt verðlag. Þá kveða lögin á um að auk þess að stuðla að stöðugu verðlagi og fjármálastöðugleika skuli bankinn varðveita gjaldeyrisvarasjóð og stuðla að virku og öruggu fjármálakerfi, þ.m.t. greiðslukerfi í landinu og við útlönd. Í lögunum eru jafnframt ákvæði um að bankinn skuli opinberlega gera grein fyrir stefnu sinni í peningamálum og fyrir þróun peningamála, gengis- og gjaldeyrismála og aðgerðum sínum á þeim sviðum og starfsemi sinni að öðru leyti.

Peningastefna

Fimm manna peningastefnunefnd tekur ákvarðanir um beitingu stjórntækja bankans í peningamálum. Stjórntækin teljast í þessu sambandi vera vextir bankans, viðskipti við lánastofnanir önnur en þrautavaralán, bindiskylda og viðskipti á gjaldeyrismarkaði sem hafa það að markmiði að hafa áhrif á gengi krónunnar. Nefndin hefur sett sér reglur um starfshætti sem bankaráð hefur staðfest.[2] Kveðið er á um skipan nefndarinnar í lögum um bankann. Seðlabankastjóri er formaður hennar en í henni sitja að auki aðstoðarseðlabankastjóri, einn af yfirmönnum bankans á sviði peningastefnumótunar og tveir sérfræðingar á sviði efnahags- og peningamála sem ráðherra skipar.

Við framkvæmd stefnunnar í peningamálum gerir Seðlabankinn þjóðhags- og verðbólguspá til þriggja ára. Spáin er birt í riti bankans, *Peningamálum*. Í ritinu birtir bankinn auk þess ítarlega greiningu á framvindu og horfum í efnahags- og peningamálum.

Fjármálastöðugleiki

Seðlabanki Íslands skal stuðla að fjármálastöðugleika. Hann hefur umsjón með starfi kerfisáhættunefndar sem stofnuð var árið 2014, en hún starfar fyrir fjármálastöðugleikaráð.[3]

Seðlabankinn leitast jafnan við að hafa góða yfirsýn yfir stöðu lánastofnana, fjármálamarkaða, heimila og fyrirtækja. Hann birtir greiningu á þáttum sem varða fjármálastöðugleika í ritinu *Fjármála-*

---

1. Yfirlýsingin var birt í *Peningamálum* 2001/2 og á heimasíðu bankans. Lítils háttar breyting var gerð á henni í nóvember 2005.
2. Reglur um starfshætti peningastefnunefndar eru aðgengilegar á vef Seðlabanka Íslands.
3. Í fjármálastöðugleikaráði sitja fjármála- og efnahagsráðherra (formaður), seðlabankastjóri og forstjóri Fjármálaeftirlitsins. Í kerfisáhættunefnd sitja seðlabankastjóri (formaður), forstjóri Fjármálaeftirlitsins og staðgenglar þeirra auk sérfræðings sem skipaður er af ráðherra.

stöðugleiki. Auk þess stuðlar Seðlabankinn að virku og öruggu fjármálakerfi með rekstri kerfislega mikilvægra fjármálainnviða og hefur eftirlit með því að kerfislega mikilvæg innlend greiðslu- og uppgjörskerfi uppfylli alþjóðlega viðurkenndar kröfur. Um kerfin er fjallað í ritinu *Fjármálainnviðir*.

Seðlabanki Íslands setur reglur um lágmark lausafjár, gjaldeyrisjöfnuð lánastofnana og stöðuga fjármögnun í erlendum gjaldmiðlum. Bankinn á viðskipti við lánastofnanir og í lögum um bankann er honum veitt heimild til að veita lánastofnunum í lausafjárvanda ábyrgðir eða lán þegar sérstaklega stendur á og hann telur þess þörf til að varðveita traust á fjármálakerfi landsins.

Gjaldeyrisforði, lánamál ríkisins, gjaldeyrismál og önnur verkefni

Eitt af viðfangsefnum Seðlabanka Íslands samkvæmt lögum er að varðveita gjaldeyrisforða. Forðinn gerir bankanum kleift að mæta þörf ríkissjóðs fyrir erlendan gjaldeyri og standa við erlendar lánaskuldbindingar. Nægur gjaldeyrisforði styrkir trú á að ríkissjóður og aðrir kerfislega mikilvægir aðilar geti staðið við erlendar skuldbindingar sínar. Þá er hægt að nota gjaldeyrisforðann til að stuðla að markmiðum peningastefnunnar. Til að tryggja markvissa stýringu á fjárhagslegri áhættu við rekstur forðans setur seðlabankastjóri reglur um varðveislu gjaldeyrisforðans sem bankaráð staðfestir. Seðlabankinn sér um framkvæmd innlendra og erlendra lánamála og skuldastýringu ríkissjóðs í umboði fjármála- og efnahagsráðuneytis.

II Stefnan í peningamálum

Meginmarkmið Seðlabanka Íslands er að stuðla að stöðugu verðlagi eins og kveðið er á um í lögum um bankann. Þetta markmið var útfært nánar sem 2½% verðbólgumarkmið í sameiginlegri yfirlýsingu bankans og ríkisstjórnar frá 27. mars 2001.

Verðbólga, vextir og gengi á árinu 2017

Verðbólga á árinu 2017 var 1,8% og var það fjórða árið í röð sem meðalverðbólga var við eða undir 2%.[1] Undirliggjandi verðbólga hjaðnaði á árinu og mældist ársverðbólga á mælikvarða kjarnavísitölu 3 án skattaáhrifa 1,9% í desember 2017 samanborið við 2,1% á sama tíma árið á undan.[2]

Megindrifkraftur verðbólgu á árinu 2017 var hækkun húsnæðisverðs og mældist 2,2% verðhjöðnun á mælikvarða vísitölu neysluverðs án húsnæðis. Það var annað árið í röð sem verðhjöðnun mældist á þennan mælikvarða. Nokkuð dró úr hækkun húsnæðisverðs á seinni hluta ársins og var árshækkun húsnæðisliðarins í vísitölunni komin í 12% í desember sl. en hafði náð hámarki í 19% í júlí 2017. Verðlækkun á ýmsum innfluttum vörum, t.d. á fatnaði, skóm og húsgögnum hafði töluverð áhrif til lækkunar á vísitölu neysluverðs á árinu. Einnig lækkaði verð á nýjum bílum og varahlutum.

Í aðdraganda losunar fjármagnshafta taldi peningastefnunefnd nauðsynlegt að byggja upp gjaldeyrisforða og forðast ofris krónunnar. Í kjölfar mikilvægra áfanga við losun fjármagnshafta á fyrstu mánuðum ársins 2017 taldi nefndin ekki lengur þörf á að taka mið af þessum þáttum. Inngrip á gjaldeyrismarkaði myndu því fyrst og fremst miða að því að vinna gegn óhóflegum skammtímasveiflum í gengi krónunnar eftir því sem tilefni er til.[3] Verulega dró því úr gjaldeyrisviðskiptum Seðlabankans eftir því sem leið á árið og voru þau hverfandi á seinni hluta ársins. Hrein gjaldeyriskaup bankans á millibankamarkaði með gjaldeyri námu 70,3 ma.kr. á árinu og nam hlutdeild bankans í veltunni um 20% samanborið við 55% árið 2016. Heildarvelta dróst saman um 42% milli ára.

Gengi krónunnar hækkaði töluvert á fyrri hluta ársins og endurspeglaði hækkunin að mestu þróun efnahagslegra grunnþátta eins og hún birtist í afgangi á viðskiptum við útlönd. Gengissveiflur jukust hins vegar þegar kom fram á vorið og tók gengið að lækka í byrjun júní sl. en hafði þá hækkað um 10½% frá áramótum. Sveiflur í gengi krónunnar minnkuðu á seinni hluta ársins eftir því sem gjaldeyris-

1. Í september 2017 var eitt ár liðið frá því að Hagstofa Íslands leiðrétti mistök sem áttu sér stað við útreikning vísitölu neysluverðs á tímabilinu mars til ágúst 2016 og ollu því að verðbólga var vanmetin á þessu tímabili og ofmetin á sama tímabili 2017.
2. Kjarnavísitala 3 án skattaáhrifa undanskilur áhrif óbeinna skatta, sveiflukenndra matvöruliða, bensíns, opinberrar þjónustu og raunvaxtakostnaðar húsnæðislána.
3. Samkvæmt 24. grein laga nr. 36/2001, um Seðlabanka Íslands, skal peningastefnunefnd taka ákvarðanir um beitingu stjórntækja bankans. Í lögunum er kveðið svo á að viðskipti á gjaldeyrismarkaði sem hafa það að markmiði að hafa áhrif á gengi krónunnar séu eitt af stjórntækjum bankans. Aukin gjaldeyrisinngrip eru í samræmi við tillögur Seðlabankans frá 2010 um endurbætur rammans um verðbólgumarkmiðið (sjá t.d. umfjöllun í *Sérriti* nr. 4: Peningastefnan eftir höft, desember 2010).

Mynd II-1

Mæld og undirliggjandi verðbólga[1]

Janúar 2012 - desember 2017

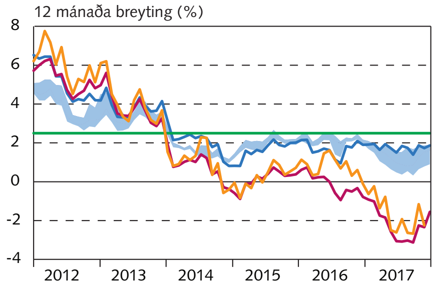

- Vísitala neysluverðs
- Vísitala neysluverðs án húsnæðis
- Samræmd vísitala neysluverðs
- Verðbólgumarkmið
- Bil 1. og 3. fjórðungs mats á undirliggjandi verðbólgu

1. Undirliggjandi verðbólga er mæld með kjarnavísitölum (áhrif óbeinna skatta, sveiflukenndra matvöruliða, bensíns, opinberrar þjónustu og reiknaðrar húsaleigu eru undanskilin) og tölfræðilegum mælikvörðum (vegnu miðgildi, klipptum meðaltölum og kviku þáttalíkani).
Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Mynd II-2

Gengi krónu og gengisflökt

Daglegar tölur 4. janúar 2010 - 29. desember 2017

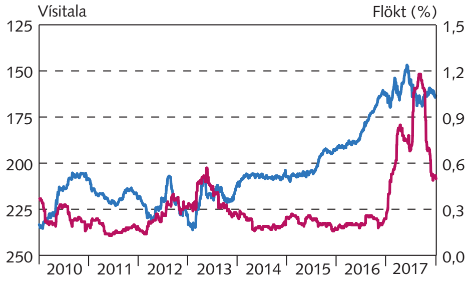

- Vísitala meðalgengis - viðskiptavog þröng (andhverfur v. ás)[1]
- Gengisflökt krónu (h. ás)[2]

1. Verð erlendra gjaldmiðla í krónum. Vinstri ás er andhverfur þannig að styrking krónunnar kemur fram sem hækkun ferilsins. 2. Flökt krónu er 3 mánaða staðalfrávik daglegra breytinga.
Heimild: Seðlabanki Íslands.

Mynd II-3

Meginvextir Seðlabanka Íslands[1]

Daglegar tölur 3. janúar 2001 - 29. desember 2017

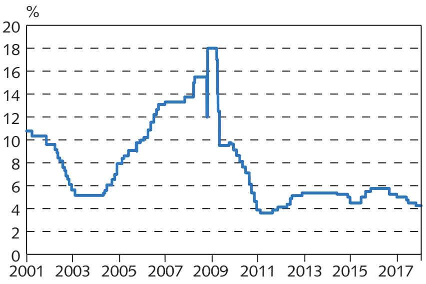

1. Meginvextir Seðlabankans eru vextir á 7 daga veðlánum fram til 31. mars 2009, vextir á viðskiptareikningum innlánsstofnana í Seðlabankanum frá 1. apríl 2009 til 30. september 2009, meðaltal vaxta á viðskiptareikningunum og á 28 daga innstæðubréfum frá 1. október 2009 til 20. maí 2014 og vextir á 7 daga bundnum innlánum frá 21. maí 2014.

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Mynd II-4

Raunvextir Seðlabanka Íslands[1]

Janúar 2010 - desember 2017

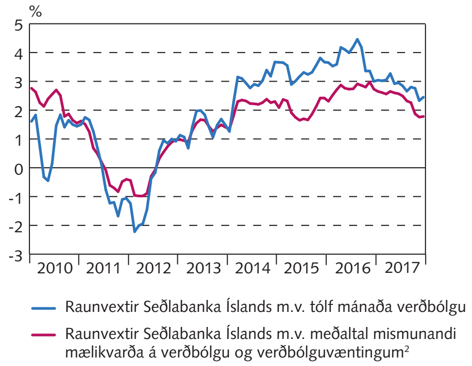

1. Fram til maí 2014 er miðað við meðaltal innlánsvaxta og hámarksvaxta á innstæðubréfum með 28 daga binditíma sem nafnvexti bankans en frá maí 2014 er miðað við vexti 7 daga bundinna innlána. 2. Fram til janúar 2012 er miðað við 12 mánaða verðbólgu, verðbólguvæntingar fyrirtækja til eins árs, verðbólguvæntingar heimila til eins árs, verðbólguálag á fjármálamarkaði og spá Seðlabankans um ársverðbólgu eftir fjóra ársfjórðunga. Frá febrúar 2012 er einnig miðað við verðbólguvæntingar markaðsaðila til eins árs samkvæmt ársfjórðungslegri könnun Seðlabankans.

Heimildir: Gallup, Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

markaðurinn náði að fóta sig að nýju í umhverfi frjálsra fjármagnshreyfinga. Í lok ársins var gengi krónunnar um 0,7% lægra gagnvart vísitölu meðalgengis en í upphafi ársins samanborið við 18,6% hækkun á árinu 2016.

Peningastefnunefnd hélt vöxtum Seðlabankans óbreyttum fram í maí 2017 þegar þeir voru lækkaðir um 0,25 prósentur. Í júní voru vextir aftur lækkaðir um 0,25 prósentur og í október voru þeir lækkaðir um 0,25 prósentur til viðbótar. Í lok ársins voru meginvextir bankans, þ.e. vextir á 7 daga bundnum innlánum, 4,25%. Taumhald peningastefnunnar slaknaði á árinu. Raunvextir bankans, miðað við meðaltal mismunandi mælikvarða á verðbólgu og verðbólguvæntingar, voru 1,7% í lok desember 2017 og höfðu lækkað um eina prósentu frá því í upphafi árs. Raunvextir bankans miðað við tólf mánaða verðbólgu lækkuðu einnig á árinu og voru 2,3% í árslok.

Aðhaldssöm peningastefna á undanförnum misserum hefur skapað verðbólguvæntingum aukna kjölfestu. Rökin fyrir lækkun vaxta á fyrri hluta ársins voru þau að minni verðbólguvæntingar leiddu til hækkunar raunvaxta bankans sem fól í sér nokkru meira aðhald en peningastefnunefnd hafði stefnt að og talið nægilegt til þess að stuðla að verðstöðugleika. Á októberfundi sínum taldi nefndin einnig svigrúm til að lækka vexti um 0,25 prósentur vegna þróunar verðbólgu og verðbólguvæntinga auk merkja um minnkandi spennu.

Ávöxtunarkrafa á skuldabréfamarkaði lækkaði um allt að 0,4 prósentur á fyrri hluta ársins í takt við vaxtalækkanir Seðlabankans. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisbréfa hækkaði undir lok sumarsins og aftur í kjölfar ríkisstjórnarslita um miðjan september. Hækkunin virtist fyrst og fremst skýrast af tímabundinni hækkun áhættuálags á langtímavexti enda gekk hún að nokkru leyti til baka er leið á árið. Krafan hækkaði hins vegar á ný undir lok ársins og var ávöxtunarkrafa flestra óverðtryggðra ríkisbréfa á bilinu 4,8-5% í árslok sem er lækkun um allt að 0,3 prósentur frá árslokum 2016.[4] Ávöxtunarkrafa verðtryggðra skuldabréfa var á bilinu 1,8-2,2% í lok desember eða allt að einni prósentu lægri en á sama tíma ári áður.

Nýtt innstreymi erlends gjaldeyris til nýfjárfestingar á innlendum ríkisskuldabréfamarkaði var tiltölulega stöðugt frá því að það hófst á ný eftir losun nær allra fjármagnshafta í mars 2017. Innflæðið var hins vegar mun minna en það var áður en fjárstreymistæki Seðlabankans var virkjað í júní 2016. Það nam um 30,4 ma.kr. á árinu, þar af var 18,3 ma.kr. ráðstafað til kaupa á ríkisbréfum en 12,1 ma.kr. fór í sérstaka bindingu í samræmi við reglur bankans. Á sama tíma jókst útflæði fjármagns sem áður kom inn sem nýfjárfesting á skuldabréfamarkaði. Hreint innflæði sem ráðstafað var í innlend skuldabréf nam einungis um 7,5 ma.kr. á árinu. Innstreymi fjár í skráð hlutabréf, sem falla ekki undir hina sérstöku bindiskyldu bankans, jókst hins vegar töluvert og nam um 48 ma.kr. en innstreymi í aðrar eignir minnkaði ef frá er talið innstreymi í tengslum við kaup erlendra aðila á innlendum viðskiptabanka.

4. Ávöxtunarkrafa óverðtryggða ríkisbréfsins með gjalddaga árið 2019 lækkaði meira á árinu og vaxtamunur við önnur ríkisbréf jókst. Mismunandi þróun á því og öðrum stuttum ríkisbréfum skýrist líklega af því að væntingar markaðsaðila breyttust um mitt ár 2017 vegna áætlana ríkissjóðs um endurkaup á bréfinu og hefur það haft áhrif á verðlagningu þess.

Ákvarðanir í peningamálum

Seðlabanki Íslands skal gera opinberlega grein fyrir stefnu sinni í peningamálum og fyrir þróun peningamála, gengis- og gjaldeyrismála og aðgerðum sínum á þeim sviðum. Í ritinu *Peningamál* gerir bankinn grein fyrir framvindu og horfum í efnahags- og peningamálum. Ritið var gefið út fjórum sinnum á árinu.

Peningastefnunefnd og ákvarðanir hennar

Samkvæmt lögum tekur peningastefnunefnd Seðlabankans ákvarðanir um beitingu stjórntækja bankans í peningamálum. Stjórntækin teljast í þessu sambandi vera vaxtaákvarðanir, viðskipti við lánastofnanir önnur en þrautavaralán, bindiskylda og viðskipti á gjaldeyrismarkaði.

Peningastefnunefnd er skipuð Má Guðmundssyni seðlabankastjóra sem samkvæmt lögum er formaður nefndarinnar, Arnóri Sighvatssyni aðstoðarseðlabankastjóra, Þórarni G. Péturssyni, aðalhagfræðingi Seðlabankans, Gylfa Zoëga, prófessor við Háskóla Íslands, og Katrínu Ólafsdóttur, lektor við Háskólann í Reykjavík. Á árinu 2017 var Katrín endurskipuð í nefndina til fimm ára.

Lög kveða svo á að peningastefnunefnd haldi fundi að minnsta kosti átta sinnum á ári. Eftir vaxtaákvörðunarfund gefur nefndin út yfirlýsingu um ákvörðun sína. Nefndin skal birta fundargerðir sínar opinberlega og gera grein fyrir ákvörðunum sínum og forsendum þeirra. Fundargerðirnar eru birtar hálfum mánuði eftir að vaxtaákvörðun er tilkynnt. Þar kemur fram mat nefndarinnar á stöðu og horfum í efnahags- og peningamálum og rökstuðningur nefndarmanna fyrir afstöðu þeirra. Í samræmi við ákvæði laganna gefur peningastefnunefnd Alþingi skýrslu um störf sín tvisvar á ári.

Til þess að peningastefna geti verið framsýn þarf seðlabanki að ráða yfir haglíkönum sem gera honum kleift að meta efnahagshorfur, einkum verðbólguhorfur. Stöðugt er unnið að þróun haglíkana til að meta efnahagshorfur og greina áhrif peningastefnunnar. Liður í því að auka gegnsæi er að Seðlabankinn birtir meginspálíkanið og gagnagrunn þess á vef sínum.

Vaxtaákvarðanir 2017

Átta vaxtaákvörðunarfundir voru haldnir á árinu 2017. Jafnframt átti peningastefnunefnd fund með kerfisáhættunefnd (sjá kafla I) til að ræða samspil peningastefnu, þjóðhagsvarúðar og fjármálastöðugleika. Samkvæmt samþykkt um starfshætti peningastefnunefndar frá 2010 skal greina frá því í ársskýrslu bankans hvernig einstakir nefndarmenn greiddu atkvæði á árinu. Vaxtaákvarðanir nefndarinnar voru með eftirfarandi hætti 2017:

8. febrúar: Seðlabankastjóri lagði til að vextir bankans yrðu óbreyttir. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra.

Í kjölfar mikilvægs áfanga við losun hafta í byrjun árs ákvað peningastefnunefndin einnig að viðskipti bankans á gjaldeyrismarkaði myndu markast af því að ekki væri þörf fyrir frekari stækkun gjaldeyrisforða og að hætta á tímabundnu ofrisi krónunnar í aðdraganda losunar fjármagnshafta hefði minnkað. Meginmarkmið gjaldeyrisinngripastefnu

Mynd II-5
Fjármagnsflæði vegna skráðrar nýfjárfestingar[1]
Janúar 2015 - desember 2017

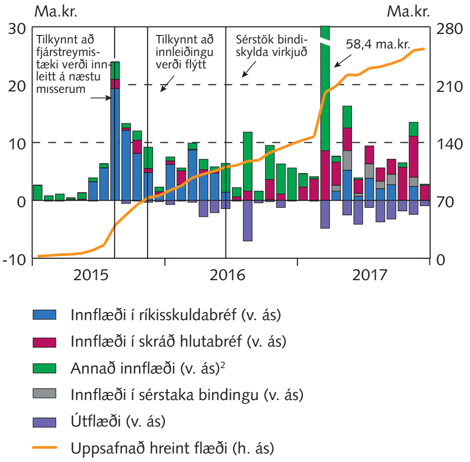

1. Fjárfesting sem gerð er hér á landi eftir 31. október 2009 fyrir nýtt innstreymi erlends gjaldeyris sem skipt er í innlendan gjaldeyri hjá fjármálafyrirtæki hér á landi. Sjá nánar í lögum nr. 87/1992, um gjaldeyrismál. 2. Annað innflæði í mars 2017 kemur nánast að öllu leyti til vegna kaupa erlendra aðila á eignarhlut í innlendum viðskiptabanka.
Heimild: Seðlabanki Íslands.

Seðlabankans yrði því aftur að minnka skammtímasveiflur í gengi krónunnar.

15. mars: Seðlabankastjóri lagði til að vextir bankans yrðu óbreyttir. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra.

17. maí: Seðlabankastjóri lagði til að vextir bankans yrðu lækkaðir um 0,25 prósentur. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra.

14. júní: Seðlabankastjóri lagði til að vextir bankans yrðu lækkaðir um 0,25 prósentur. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra en Gylfi Zoëga og Katrín Ólafsdóttir hefðu heldur kosið að lækka vexti um 0,5 prósentur en töldu sig engu að síður geta fallist á tillögu seðlabankastjóra.

23. ágúst: Seðlabankastjóri lagði til að vextir bankans yrðu óbreyttir. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra en Gylfi Zoëga hefði heldur kosið að lækka vexti um 0,25 prósentur en taldi sig engu að síður geta fallist á tillögu seðlabankastjóra.

4. október: Seðlabankastjóri lagði til að vextir bankans yrðu lækkaðir um 0,25 prósentur. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra.

15. nóvember: Seðlabankastjóri lagði til að vextir bankans yrðu óbreyttir. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra.

13. desember: Seðlabankastjóri lagði til að vextir bankans yrðu óbreyttir. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra.

Peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands eins og hún var skipuð í árslok 2017 ásamt Rannveigu Sigurðardóttur, ritara nefndarinnar, sem er lengst til vinstri. Nefndarmenn frá vinstri eru: Gylfi Zoëga, Arnór Sighvatsson, Már Guðmundsson formaður, Katrín Ólafsdóttir og Þórarinn G. Pétursson.

III Fjármálakerfi

Fjármálastöðugleiki

Annað tveggja meginhlutverka Seðlabanka Íslands er að stuðla að fjármálastöðugleika. Í því felst að fjármálakerfið geti staðist áföll í efnahagslífinu og á fjármálamörkuðum, miðlað lánsfé og greiðslum og dreift áhættu með viðhlítandi hætti. Heilbrigt fjármálakerfi er nauðsynleg forsenda hagstæðrar framvindu í efnahagsmálum og virkrar stefnu í peningamálum.

Meginviðfangsefni Seðlabankans á sviði fjármálastöðugleika er greining og mat á áhættu sem raskað getur stöðugleika í fjármálakerfinu, setning lausafjár-, fjármögnunar- og gjaldeyrisjafnaðarreglna sem lánastofnunum ber að starfa eftir og eftirlit með þeim. Greining bankans á stöðunni hverju sinni er birt í ritinu *Fjármálastöðugleiki* en það kom út tvisvar á árinu. Seðlabankinn tekur einnig virkan þátt í stefnumótun er varðar umgjörð fjármálakerfisins og mótun varúðarreglna. Í því felast náin samskipti við aðrar stofnanir, einkum Fjármálaeftirlitið og fjármála- og efnahagsráðuneytið, og þátttaka í alþjóðlegu samstarfi.

Bankinn leitast við að hafa góða yfirsýn yfir stöðu lánastofnana, fjármálamarkaða, heimila og fyrirtækja. Á undanförnum árum hefur einnig verið mikilvægt að fylgjast náið með ytri stöðu þjóðarbúsins, fjármagnsflæði og endurfjármögnunaráhættu innlendra aðila á erlendum lánsfjármörkuðum. Á árinu var líkt og sl. ár framkvæmt álagspróf fyrir stóru viðskiptabankana og meginniðurstöður þess birtar í ritinu *Fjármálastöðugleiki*. Álagsprófið nýtist við áhættumat og gefur vísbendingar um næmi banka fyrir óhagstæðri þróun eða áföllum. Niðurstöður álagsprófsins sýndu að á heildina litið voru bankarnir nokkuð vel í stakk búnir til að takast á við áföll. Í byrjun ársins lauk aðlögunartímabili samkvæmt lausafjár- og fjármögnunarreglum þegar lágmark lausafjárhlutfalls Seðlabankans hækkaði úr 0,9 í 1,0 og lágmark fjármögnunarhlutfalls í erlendum gjaldmiðlum var hækkað úr 0,9 í 1,0. Líkt og undanfarin ár undirbjó Seðlabankinn, í samráði við Fjármálaeftirlitið, fundi kerfisáhættunefndar og tók saman greiningarefni fyrir fundina.

Þróun fjármálastöðugleika

Á árinu 2017 voru efnahagsleg skilyrði í meginatriðum hagstæð fjármálakerfinu. Skuldsetning heimila og fyrirtækja var lítil í sögulegu samhengi, bæði í hlutfalli við ráðstöfunartekjur og landsframleiðslu. Með minni skuldsetningu og bættri eignastöðu eru heimili og fyrir-

Mynd III-1
Eiginfjárhlutföll viðskiptabankanna[1]

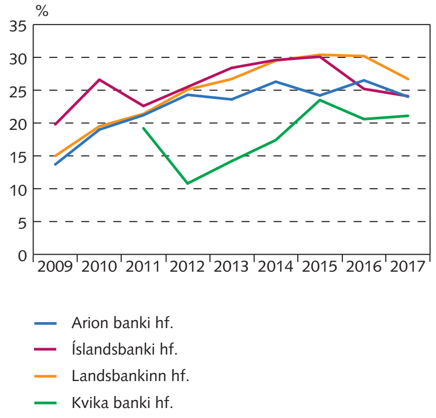

1. Samstæður. Eiginfjárgrunnur sem hlutfall af áhættugrunni. Eiginfjárhlutfall fyrir MP banka 2011-2014.
Heimildir: Ársreikningar viðskiptabanka.

Mynd III-2
Lausafjárhlutfall stóru viðskiptabankanna þriggja[1]

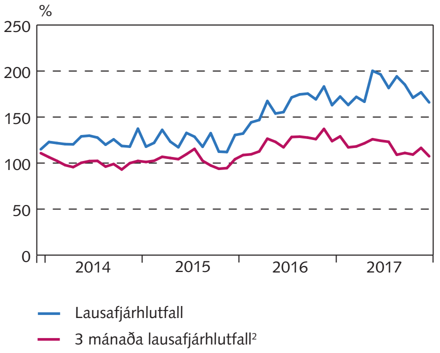

1.Samstæður. Nýjar lausafjárreglur tóku gildi í lok mars 2017. 2. Skv. eldri lausafjárreglum fylgist SÍ einnig með LCR-hlutfalli til þriggja mánaða.
Heimild: Seðlabanki Íslands.

Tafla III-1 Reglusetning Seðlabankans á lánastofnanir

Reglur	*Gildi*	*Gildistaka*
Lausafjárreglur	Í erlendum gjaldmiðlum: 1,0 Í heild: 1,0	1.1.2017
Fjármögnunarreglur	Í erlendum gjaldmiðlum: 1,0	1.1.2017
Gjaldeyrisjöfnuður	+/-15% af eiginfjárgrunni	1.1.2011

Mynd III-3
Fermetraverð íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu[1]

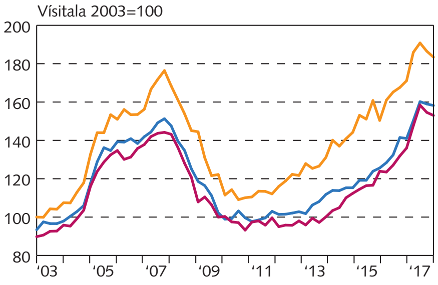

1. Á föstu verðlagi. 2. Miðbær Reykjavíkur norðan Hringbrautar og vestan Snorrabrautar, Hagar, Melar, Grandar og Hlíðar.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Þjóðskrá Íslands, Seðlabanki Íslands.

Mynd III-4
Útlán stóru viðskiptabankanna til ferðaþjónustu

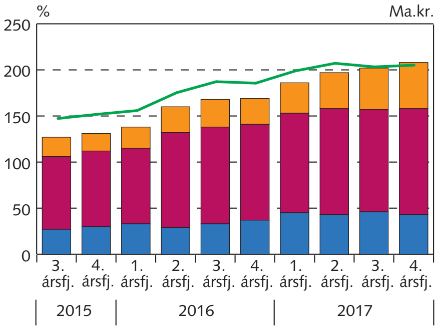

Heimild: Seðlabanki Íslands.

tæki betur í stakk búin til að mæta áföllum en þau hafa verið um langt skeið. Auknar tekjur af útflutningi, einkum ferðaþjónustu, og hagstæð viðskiptakjör studdu að viðskiptaafgangi. Á árinu hækkuðu lánshæfiseinkunnir bæði ríkissjóðs og stóru viðskiptabankanna. Í árslok var staða stóru viðskiptabankanna traust. Bankarnir voru gerðir upp með töluverðum hagnaði á árinu en hann dróst þó saman á milli ára, einkum vegna minni tekna af óreglulegum liðum og afskrifta sem tengdust stóriðjuverkefnum. Eiginfjárhlutföll bankanna voru há þrátt fyrir töluverðar arðgreiðslur og lausafjárstaðan vel yfir lágmörkum samkvæmt reglum Seðlabanka Íslands. Á árinu dró úr útlánaáhættu samfara bættri skuldastöðu heimila og fyrirtækja. Kjör bankanna á erlendri markaðsfjármögnun bötnuðu auk þess sem aðgengi þeirra að mörkuðum batnaði með hækkandi lánshæfiseinkunn. Á árinu voru ákveðin merki um spennu í þjóðarbúskapnum, einkum í tengslum við vöxt ferðaþjónustunnar og verðhækkanir á fasteignamarkaði, sem gætu ýtt undir fjármálalegt ójafnvægi til lengri tíma litið. Bakslag í ferðaþjónustu sem hefði í för með sér efnahagssamdrátt myndi leiða til lækkunar eigin fjár bankanna. Á árinu birti Seðlabankinn í riti sínu *Fjármálastöðugleiki 2017/2* niðurstöðu álagsprófs þar sem meðal annars kom fram að miðað við þær sviðsmyndir sem dregnar voru upp ættu erfiðleikar í ferðaþjónustu og aðlögun á fasteignamarkaði ekki að raska stöðugleika fjármálakerfisins.

Alþingi samþykkti á vorþingi breytingu á lögum um Seðlabanka Íslands sem heimilar bankanum, að fengnu áliti fjármálastöðugleikaráðs, að setja lánastofnunum reglur um útlán tengd erlendum gjaldmiðlum til aðila sem ekki eru varðir fyrir gjaldeyrisáhættu.

Fjármálastöðugleikaráð og kerfisáhættunefnd

Fjármálastöðugleikaráð er formlegur vettvangur til samráðs, upplýsingaskipta og stefnumótunar um fjármálastöðugleika en kerfisáhættunefnd starfar fyrir ráðið.[1] Hlutverk og verkefni kerfisáhættunefndar eru að leggja mat á ástand og horfur í fjármálakerfinu, kerfisáhættu og fjármálastöðugleika. Nefndin nýtir til þess m.a. greiningarvinnu Seðlabanka Íslands og Fjármálaeftirlitsins sem kveðið er á um í samstarfssamningi stofnananna, þ.m.t. vinnu sameiginlegra áhættumatshópa. Kerfisáhættunefnd semur greinargerð til fjármálastöðugleikaráðs um áhættu og gerir tillögur til ráðsins í samræmi við lög og starfsreglur. Umsýsla nefndarinnar er á hendi Seðlabankans. Á árinu fundaði kerfisáhættunefnd fjórum sinnum og útbjó margvíslegt efni fyrir fundi fjármálastöðugleikaráðs.

Bendi greiningar til þess að fjármálastöðugleika sé ógnað skal fjármálastöðugleikaráð gefa út tilmæli um viðeigandi aðgerðir, aðrar en beitingu stjórntækja Seðlabanka Íslands í peningamálum, til þar til bærra stjórnvalda. Jafnframt staðfestir fjármálastöðugleikaráð skilgreiningar á kerfislega mikilvægum fjármálafyrirtækjum, innviðum og mörkuðum sem eru þess eðlis að starfsemi þeirra getur haft áhrif á fjármálastöðugleika. Á árinu fundaði fjármálastöðugleikaráð

1. Í fjármálastöðugleikaráði sitja fjármála- og efnahagsráðherra (formaður), seðlabankastjóri og forstjóri Fjármálaeftirlitsins. Í kerfisáhættunefnd sitja seðlabankastjóri (formaður), forstjóri Fjármálaeftirlitsins (varaformaður), aðstoðarseðlabankastjóri, aðstoðarforstjóri Fjármálaeftirlitsins og sérfræðingur sem ráðherra skipar án tilnefningar til fimm ára í senn.

Tafla III-2 Eiginfjáraukar

Eiginfjáraukar	*Tilmæli FSR*	*Ákvörðun FME*	*Gildi*	*Gildistaka*
Eiginfjárauki vegna kerfisáhættu, KMB*	22.1.2016	1.3.2016	3%	1.1.2017
Eiginfjárauki vegna kerfisáhættu, aðrar innlánsstofnanir	22.1.2016	1.3.2016	1,5% 2% 3%	1.1.2017 1.1.2018 1.1.2019
Eiginfjárauki vegna kerfislegs mikilvægis*	22.1.2016	1.3.2016	2%	1.4.2016
Sveiflujöfnunarauki	22.1.2016 30.9.2016	1.3.2016 1.11.2016	1% 1,25%	1.3.2017 1.11.2017
Verndunarauki			2,5%	1.1.2017

* Kerfislega mikilvægir bankar eru Arion banki hf., Íslandsbanki hf. og Landsbankinn hf.
Heimild: Seðlabanki Íslands.

Tafla III-3 Önnur þjóðhagsvarúðartæki

Veðsetningarhlutfall	*Gildi*	*Gildistaka*
Hámark veðsetningarhlutfalls íbúðarhúsnæðis vegna nýrra húsnæðislána til neytenda	85% en 90% fyrir fyrstu kaupendur	20.7.2017

Heimild: Fjármálaeftirlitið.

þrisvar sinnum. Á fundum ráðsins var m.a. farið yfir áhættu í fjármálakerfinu. Fjármálastöðugleikaráð hefur birt viðmið vegna ákvörðunar um kerfislega mikilvæg fjármálafyrirtæki og staðfest kerfislegt mikilvægi Landsbankans hf., Arion banka hf., Íslandsbanka hf. og Íbúðalánasjóðs. Að fengnum tilmælum frá fjármálastöðugleikaráði hefur Fjármálaeftirlitið virkjað eiginfjárauka vegna kerfisáhættu, eiginfjárauka vegna kerfislegs mikilvægis og sveiflujöfnunarauka auk þess sem verndunarauki hefur tekið gildi með lögum. Fjármálaeftirlitið setti á árinu, að undangengnu áliti fjármálastöðugleikaráðs, reglur um hámarksveðhlutfall íbúðarhúsnæðis vegna nýrra húsnæðislána.

Fjármálainnviðir

Markmið yfirsýnar með fjármálainnviðum af hálfu Seðlabanka Íslands er að stuðla að öryggi, virkni og hagkvæmni kjarnainnviða íslensks fjármálakerfis og þar með fjármálastöðugleika. Til kerfislega mikilvægra innviða teljast nú stórgreiðslukerfi Seðlabankans, jöfnunarkerfi Greiðsluveitunnar ehf. (félag í 100% eigu bankans) og verðbréfauppgjörskerfi Nasdaq verðbréfamiðstöðvar hf. samkvæmt staðfestingu fjármálastöðugleikaráðs.

Í rekstri og yfirsýn með millibankagreiðslukerfum Seðlabankans skulu alþjóðlega viðurkennd tilmæli um bestu framkvæmd lögð til grundvallar, þ.e. kjarnareglur BIS/CPMI og IOSCO (e. Principles for Financial Market Infrastructures eða PFMI). Almennt gekk rekstur millibankakerfa vel á árinu 2017. Þó komu upp nokkur atvik sem gáfu tilefni til tillagna til úrbóta af hálfu yfirsýnaraðila. Endurnýjun undirliggjandi hugbúnaðarlausna bankans var áfram í undirbúningi á árinu.

Að því er útskiptingu annarra helstu grunninnviða greiðslumiðlunar varðar, þ.e. eigin innláns-, greiðslu- og verðbréfauppgjörskerfa eftirlitsskyldra aðila, eiga Seðlabankinn og Fjármálaeftirlitið samstarf um viðbúnað, greiningu og mat á kerfisáhættu við innleiðingu kerfanna á vettvangi sameiginlegs áhættumatshóps um fjármálainnviði.

Sameiginlegir ferlar stofnananna um viðbúnað vegna greiðslumiðlunar hafa verið endurskoðaðir.

Seðlabankar Norðurlanda stóðu fyrir fyrstu sameiginlegu ráðstefnunni um net- og upplýsingaöryggi í Kaupmannahöfn í nóvember 2017, en stefnt er að því að um árlegan viðburð verði að ræða.

Á árinu var á vettvangi yfirsýnar lögð mikil vinna í uppbyggingu gagnabanka um greiðslumiðlun til að meta rekstrar- og lausafjáráhættu kerfislega mikilvægra fjármálainnviða, að þróa vísa fyrir kerfisáhættunefnd og fylgjast nánar með þróun greiðsluþjónustu hér á landi. Á sviði smágreiðslumiðlunar og smágreiðsluþjónustu eru breytingar framundan með nýrri greiðsluþjónustutilskipun (PSD2). Með hliðsjón af þessum breytingum er ljóst að reglubundið endurmat við upplýsingaöflun verður mikilvægt, m.a. í samstarfi við aðila á greiðsluþjónustumarkaði.

Ný verðbréfamiðstöð fékk starfsleyfi í árslok og undirbýr rekstur nýs verðbréfauppgjörskerfis. Enn er unnið að umbótum á löggjöf um starfsemi verðbréfamiðstöðva og verðbréfauppgjörskerfa, endurskoðun greiðsluþjónustulaga og löggjafar um netöryggi; í öllum tilvikum vegna innleiðingar EES-gerða (CSDR, PSD2 og NISD).

Uppgjörsframkvæmd debetkortaviðskipta var til skoðunar í Seðlabankanum á árinu frá sjónarhóli viðbúnaðar og fjármálastöðugleika, svo og möguleg útgáfa á rafkrónu.

Rekstur kerfa – kerfislega mikilvægir fjármálainnviðir

Rekstur stórgreiðslukerfisins og jöfnunarkerfisins gekk vel á árinu 2017. Í upphafi árs hætti Íbúðalánasjóður þátttöku í kerfunum. Beinir þátttakendur eru nú ellefu talsins, en auk þess er einn óbeinn þátttakandi í jöfnunarkerfinu. Haldin er heildstæð atvikaskráning um rekstur kerfanna, öll frávik skráð og atvikasamantektir gerðar reglulega auk ársskýrslu. Á árinu 2017 komu upp 175 atvik við rekstur kerfanna. Tvö atvik ollu þjónusturofi í stórgreiðslukerfinu, þ.e. tvisvar varð seinkun á opnun kerfisins, samtals um 15 mínútur. Virkur tími kerfisins var 99,998%. Fjallað er nánar um atvik í stórgreiðslukerfinu og jöfnunarkerfinu í ritinu *Fjármálainnviðir*.

Heildarvelta í stórgreiðslukerfinu dróst saman um 3% á árinu 2017 miðað við fyrra ár og nam rúmlega 17 billjónum króna (þ.e. rúmlega 17 þúsund milljörðum króna) í um það bil 107 þúsund greiðslufyrirmælum sem er 9,7% fjölgun frá árinu áður. Heildarvelta í jöfnunarkerfinu á árinu 2017 jókst hins vegar um 7,3% frá fyrra ári og nam alls 3,8 billjónum króna. Færslur urðu 83,6 milljónir sem var fjölgun um tæp 5% frá 2016.

Tvær viðbúnaðaræfingar sem snerta stórgreiðslu- og jöfnunarkerfin voru haldnar á árinu, annars vegar sértæk æfing Greiðsluveitunnar ehf. og Reiknistofu bankanna og hins vegar æfing með öllum markaðsaðilum og Reiknistofu bankanna vegna gangsetningar Sopra, sem er nýtt innlána- og innra greiðslumiðlunarkerfi Landsbankans. Þessar æfingar gengu vel og skiluðu tilætluðum árangri.

Gangsetning Sopra hjá Landsbankanum 19. nóvember skapaði mikið álag á stórgreiðslu- og jöfnunarkerfin og hluti þeirra 175 atvika sem upp komu á árinu á þar rætur.

Hinn 22. febrúar 2017 undirrituðu Seðlabankinn og ítalski hugbúnaðarframleiðandinn SIA formlegan samning um endurnýjun á millibankakerfum Seðlabanka Íslands, þ.e. stórgreiðslukerfinu og jöfnunarkerfinu. Þá hafði undirbúningsvinna með SIA staðið yfir í átta mánuði. Verkefninu miðaði vel á árinu en stefnt er að því að taka ný millibankakerfi í notkun á árinu 2018. Þá verða stórgreiðslukerfi seðlabanka Danmerkur, Noregs, Svíþjóðar og Íslands öll frá sama hugbúnaðarframleiðanda.

Mynd III-5
Reiðufé í umferð

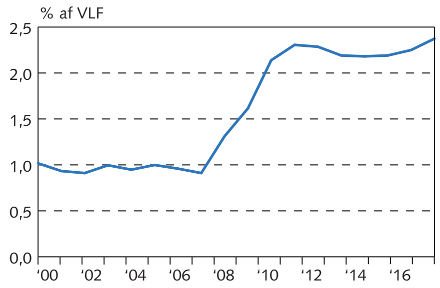

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Reiðufé

Reiðufé í umferð utan Seðlabankans og innlánsstofnana jókst um 5,2 ma.kr. eða um 9,4% og nam 60,3 ma.kr. í lok árs 2017. Á undanförnum árum hefur reiðufé í umferð aukist talsvert, en er samt lítið í alþjóðlegum samanburði. Í árslok 2017 var reiðufé í umferð sem hlutfall af vergri landsframleiðslu um 2,4%. Þá voru 52,3% af verðmæti útgefinna seðla 10.000 kr. seðlar eða um 33,6 ma.kr. Hlutur 5.000 kr. seðla hefur minnkað mikið og er nú 35,5%. Á árinu 2017 bárust Seðlabankanum 7,4 milljónir seðla frá bönkum og var 5,9 milljónum seðla eytt.

Stóru verkefni lauk á árinu með innleiðingu nýs viðskiptakerfis fyrir Seðlabanka Íslands. Á myndinni er starfshópur sem vann að innleiðingunni.Talið frá vinstri: Ólafur Gauti Hilmarsson, Kjartan Hansson, Arnar Björnsson verkefnisstjóri, Helga Guðrún Lárusdóttir, Halldór Kristinsson, Daníel G. Sigurðsson og Sigurður Hermannsson. Á myndina vantar Helgu Rún Helgadóttur og Tómas Áka Gestsson.

Á árinu var unnið að viðamiklu verkefni við endurnýjun millibankakerfa bankans. Á myndinni er starfshópur sem vann við endurnýjunina, talið frá vinstri: Kristín Ólafsdóttir, Þóra Helgadóttir verkefnisstjóri, Eyþór Gunnarsson, Hulda Sigmundsdóttir, Jón Bjarnason, Kristín Þórsdóttir og Hafþór Pálsson.

IV Gjaldeyrisforði

Seðlabanki Íslands varðveitir gjaldeyrisforða þjóðarinnar og er hann eitt af þeim tækjum bankans sem gera honum kleift að ná markmiðum sínum og sinna hlutverki sínu sem seðlabanki. Gjaldeyrisforðinn dregur úr áhrifum af ytri áhættu tengdri greiðslujöfnuði, svo sem vegna breytinga á aðgangi að erlendu lánsfé, og hann getur einnig nýst til að draga úr áhrifum sveiflna í fjármagnsstreymi til og frá landinu. Gjaldeyrisforði styrkir enn fremur tiltrú á mörkuðum um að landið geti staðið við erlendar skuldbindingar sínar. Þá er gjaldeyrisforðinn notaður til að styðja við peningastefnuna.

Mynd IV-1
Gjaldeyrisforði
Janúar 2014 - desember 2017

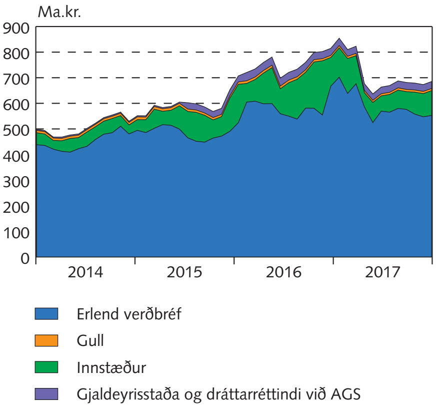

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Stærð

Stærð gjaldeyrisforðans tekur mið af umfangi utanríkisviðskipta, fyrirkomulagi gengis- og peningamála, reglum um fjármagnshreyfingar og gjaldeyrisviðskipti og erlendum skuldum ríkissjóðs og þjóðarbúsins. Á hverjum tíma ræðst æskileg stærð af horfum um þróun greiðslujafnaðar.

Í lok árs 2017 var gjaldeyrisforði Seðlabankans 687 ma.kr. eða 6,6 ma. Bandaríkjadala sem samsvarar u.þ.b. 27% af vergri landsframleiðslu Íslands 2017. Gjaldeyrisforðinn samsvaraði átta mánaða vöru- og þjónustuinnflutningi[1] og 39% af peningamagni og sparifé (M3) í lok ársins.

Mynd IV-2
Dreifing á eignum gjaldeyrisforða eftir gjaldmiðli og heimalandi útgefenda/mótaðila

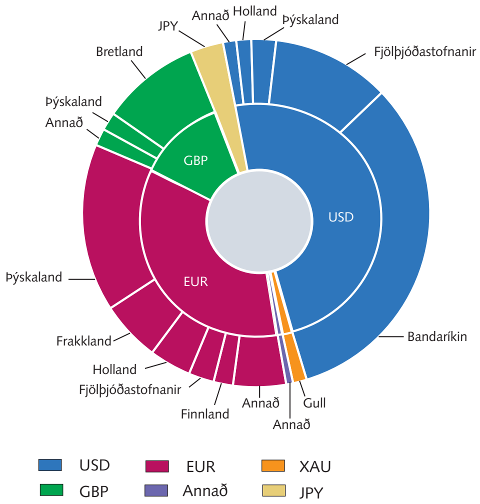

Heimild: Bloomberg AIM.

Helstu hreyfingar

Gjaldeyrisforðinn minnkaði um 129 ma.kr. á árinu 2017 eða um sem svarar 0,6 ma. Bandaríkjadala. Sem hlutfall af vergri landsframleiðslu dróst forðinn saman um 7% á árinu, sem hlutfall af peningamagni og sparifé (M3) dróst hann saman um 10% og hann dugði þremur mánuðum skemur fyrir innflutningi á vöru og þjónustu.

Stærstu þættirnir sem minnkuðu forðann á árinu voru endurkaup ríkissjóðs á skuldabréfi í Bandaríkjadölum að andvirði 116 ma.kr. og skuldabréfi í evrum að andvirði 49 ma.kr. Gjaldeyrisviðskipti vegna kaupa Seðlabankans á aflandskrónueignum á tímabilinu frá mars fram í júní lækkuðu forðann um 99 ma.kr.

Á móti ofangreindum endurkaupum ríkisins á skuldabréfi í evrum að fjárhæð 49 ma.kr. bauð ríkissjóður út skuldabréf í evrum sem stækkaði forðann um 62 ma.kr. Aðrir þættir sem stækkuðu forðann umtalsvert voru hrein gjaldeyriskaup Seðlabankans á millibankamarkaði sem námu 70 ma.kr. og önnur gjaldeyrisviðskipti sem námu 33 ma.kr.

Afkoma og ávöxtun

Afkoma bankans af gjaldeyrisforða var neikvæð um 8,0 ma.kr. á árinu 2017 sem skýrist að mestu af styrkingu krónunnar gagnvart Bandaríkjadal, en bókfærður gengismunur var neikvæður um 12,9 ma.kr. Vaxtatekjur af gjaldeyrisforða voru jákvæðar um 9,1 ma.kr. en

1. Miðað við meðaltal fimm ára mánaðarlegs innflutnings vöru og þjónustu.

Mynd IV-3
Gjaldmiðlaskipting gjaldeyrisjafnaðar

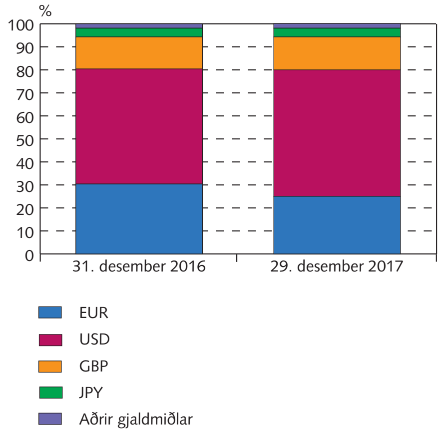

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Mynd IV-4
Efnahagur Seðlabanka Íslands

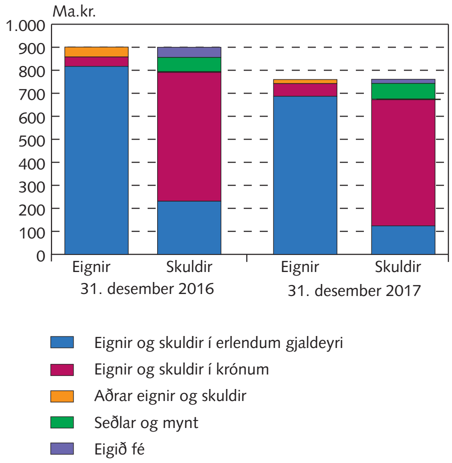

Heimild: Seðlabanki Íslands.

breytingar á markaðsverði verðbréfa og gulls leiddu til þess að forðinn minnkaði um 4,1 ma.kr. Á árinu var ávöxtun á skuldabréfum og innstæðum 0,4%.

Varðveisla

Í gildi eru starfsreglur um varðveislu gjaldeyrisforða sem seðlabankastjóri setur og bankaráð staðfestir. Þar eru sett ytri mörk ásættanlegrar fjárhagslegrar áhættu bankans vegna gjaldeyrisforða. Í þeim er einnig kveðið á um ábyrgð og verkaskiptingu við varðveislu forðans og tilgreindar þær meginreglur sem gilda um mat fjárhagslegrar áhættu, mælingu, greiningu og stýringu hennar. Fjárfestingarnefnd Seðlabankans markar meginstefnu um stýringu gjaldeyrisforðans með fjárfestingarstefnu innan ramma starfsreglnanna. Á grunni fjárfestingarstefnunnar eru sett saman eignasöfn sem eru viðmið fyrir framkvæmd stefnunnar. Við mælingar, stýringu og umsýslu á forðanum er höfð hliðsjón af þessum viðmiðum. Á árinu 2017 var hafist handa við að aðlaga forðastýringuna nýjum fjárfestingarramma. Eignasöfn voru endurskipulögð og viðmiðum skuldabréfasafna breytt. Aðlögunin tekur tíma og er ávöxtun því ekki borin saman við viðmið í þessari ársskýrslu.

Gjaldeyrisáhætta er áfram stærsti liður í áhættu fyrir efnahag Seðlabanka Íslands. Áhættan stafar af því að Seðlabankinn varðveitir gjaldeyrisforða til þess að gera bankanum kleift að ná markmiðum sínum og sinna hlutverki sínu sem seðlabanki. Gjaldeyrisjöfnuði[2] er haldið innan þeirra marka sem ákveðin eru í fjárfestingarstefnunni og stýrt með tilliti til viðmiðsins. Bankinn notar meðal annars afleiður, s.s. gjaldmiðlaskiptasamninga, við stýringu gjaldeyrisjafnaðar.

Gjaldeyrisjöfnuður var jákvæður um 587 ma.kr. í lok árs 2017, sem samsvarar 5,6 ma. Bandaríkjadala. Afkoma gjaldeyrisjafnaðar árið 2017 mældist 1,6 ma.kr. yfir viðmiði. Það jafngildir 0,25% umframávöxtun af meðalstöðu gjaldeyrisjafnaðar árið 2017.

Gjaldeyrisforðinn er að miklu leyti ávaxtaður í erlendum verðbréfum en í árslok 2017 nam hlutfall verðbréfa 81% forðans. Innlán voru 13% forðans, en þau voru að mestu leyti hjá seðlabönkum og Alþjóðagreiðslubankanum. Í lok árs 2017 voru innstæður hjá fjármálafyrirtækjum innan við 1% forðans.

Gullforði Seðlabankans var óbreyttur milli ára mældur í þyngdareiningum og var virði hans 8,7 ma.kr. eða um 1% af forða í árslok 2017. Bókfært virði gullforðans jókst um 0,4 ma.kr. eða um 5%.

Samkvæmt starfsreglum um gjaldeyrisforða teljast mjög seljanlegar eignir ríkisskuldabréf í eigin gjaldmiðli ríkis sem gefin eru út í Bandaríkjadölum, evrum og sterlingspundum, innstæður hjá seðlabönkum þessara ríkja eða Alþjóðagreiðslubankanum.[3] Slíkar eignir voru 68% af gjaldeyrisforðanum í lok árs 2017.

Á mynd IV-2 má sjá skiptingu gjaldeyrisforðans í lok árs 2017 eftir löndum og gjaldmiðlum. Nánar er fjallað um stýringu fjárhagslegrar áhættu bankans í skýringum með samstæðureikningi.

---

2. Gjaldeyrisjöfnuður Seðlabankans er skilgreindur sem eignir bankans í erlendum gjaldeyri að frádregnum skuldum í erlendum gjaldeyri.
3. Útgefendur bréfa þurfa að minnsta kosti að hafa lánshæfiseinkunnina AA til að þau geti flokkast undir mjög seljanlegar eignir.

V Lánamál ríkissjóðs

Samningur um lánamál ríkissjóðs

Seðlabanki Íslands sér um erlendar lántökur ríkissjóðs ásamt framkvæmd innlendra útboða, uppkaupa og innlausnar ríkisverðbréfa, gerð aðalmiðlarasamninga og hefur umsjón með verðbréfalánum til aðalmiðlara samkvæmt sérstökum samningi við fjármála- og efnahagsráðuneytið frá 18. október 2010. Bankinn annast áhættu- og lánsfjárstýringu eftir viðmiðum sem ráðuneytið setur um stýringu á lánasafni ríkissjóðs og sinnir upplýsingagjöf um lánamál ríkissjóðs til markaðsaðila og ráðuneytisins. Í samningnum er kveðið svo á að bankinn annist samskipti og miðlun upplýsinga um íslensk efnahagsmál til erlendra matsfyrirtækja og lánastofnana og sinni verkum er snúa að ríkisábyrgðum og endurlánum, t.d. umsýslu ríkisábyrgða og mati á áhættu ríkissjóðs vegna þeirra. Hann veitir ráðuneytinu umsagnir vegna ríkisábyrgða, sér um afgreiðslu ábyrgða samkvæmt ákvörðun ráðuneytisins og innheimtir áhættugjald vegna þeirra. Þá sér bankinn um útgáfu skuldabréfa vegna endurlána ríkissjóðs.

Mynd V-1
Skipting lánasafns ríkissjóðs
Í lok árs 2017

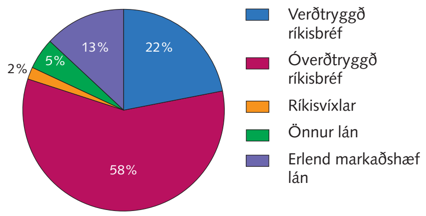

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Innlend lánamál

Í árslok 2017 námu innlendar skuldir 795 ma.kr. og höfðu lækkað um rúma 126 ma.kr. frá fyrra ári. Á árinu var stefnt að útgáfu ríkisbréfa að fjárhæð 45 ma.kr. að söluvirði og náðist það markmið. Ríkisbréfaflokkurinn RIKB 17 0206 að fjárhæð 37 ma.kr. kom til innlausnar. Skuldabréf ríkissjóðs sem gefið var út árið 2008 til að endurfjármagna Seðlabankann eftir fall viðskiptabankanna var greitt upp á árinu en staða þess í ársbyrjun var 29 ma.kr. Einnig keypti ríkissjóður til baka eigin bréf í ríkisbréfaflokknum RIKH 18 1009 að nafnvirði 102 ma.kr., en sá flokkur var upprunalega gefinn út til að endurfjármagna fjármálastofnanir.

Áætlun fyrir árið 2017 gerði ráð fyrir að staða ríkisvíxla myndi lækka um 9 ma.kr. á árinu og enda í 10 ma.kr. Sá fyrirvari var þó gerður að tímabundin fjárþörf ríkissjóðs sem og aukin eftirspurn fjárfesta gæti valdið því að lokastaðan yrði hærri. Í upphafi árs áttu erlendir fjárfestar nær alla útistandandi ríkisvíxla í kjölfar þess að víxlarnir voru settir á undanþágulista vegna gjaldeyrisreglna. Eftirspurnin olli mjög lágum vöxtum sem innlendir aðilar voru ekki tilbúnir að sætta sig við og beindu því fjárfestingu sinni í önnur sambærileg skammtímainnlánsform. Í kjölfar þess að Seðlabankinn gerði samkomulag á árinu við eigendur aflandskróna um að kaupa af þeim aflandskrónur á fyrirfram ákveðnu gengi hvarf sá þáttur sem bjagaði verðmyndun ríkisvíxlanna. Innlendir aðilar fóru því aftur að sýna ríkisvíxlum áhuga sem endurspeglaðist í aukinni þátttöku þeirra í útboðum á árinu. Var því ákveðið að mæta þeim áhuga að einhverju leyti með því að auka útgáfu ríkisvíxla og nam lokastaða þeirra 15,8 ma.kr. í árslok.

Mynd V-2
Óverðtryggð ríkisbréf styttri en 5 ár

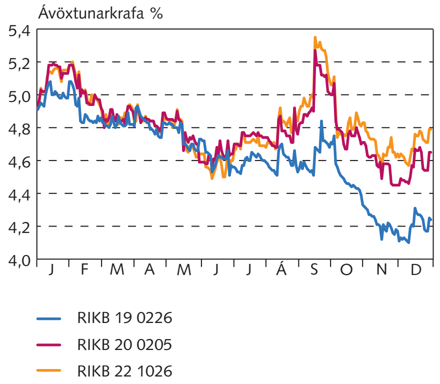

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa hækkaði í byrjun árs vegna verkfalls sjómanna sem m.a. olli lækkun á gengi íslensku krónunnar. Fljótlega fór þó krafan að lækka í kjölfar þess að matsfyrirtækið S&P Global Ratings tilkynnti um hækkun á lánshæfiseinkunn Íslands

Mynd V-3
Óverðtryggð ríkisbréf lengri en 5 ár

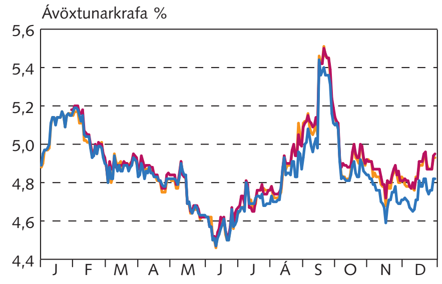

RIKB 25 0612
RIKB 28 1115
RIKB 31 0124

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Mynd V-4
Verðtryggð ríkisbréf

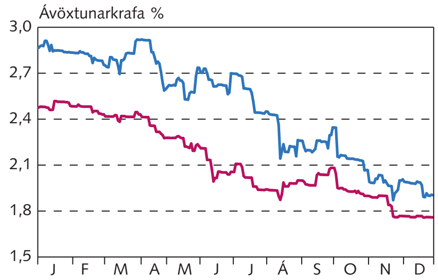

RIKS 21 0414
RIKS 30 0701

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Mynd V-5
Endurgreiðsluferill lána ríkissjóðs

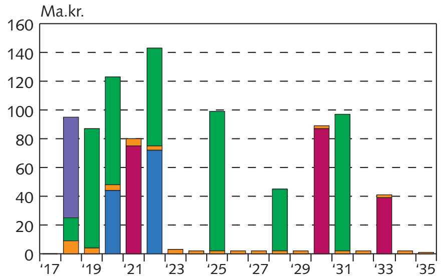

Erlend lán
Verðtryggð ríkisbréf
Önnur lán
Óverðtryggð ríkisbréf og ríkisvíxlar
RIKH 18

Heimild: Seðlabanki Íslands.

í A- og að matsfyrirtækið Fitch Ratings tilkynnti að horfum fyrir lánshæfiseinkunn ríkissjóðs yrði breytt úr stöðugum í jákvæðar. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra bréfa hélt áfram að lækka fram á mitt ár í kjölfar lægri verðbólguvæntinga og vegna lækkunar meginvaxta Seðlabanka Íslands um samtals 0,50 prósentur. Tilkynning Seðlabanka Íslands um að fjármagnshöftin á innlend heimili, fyrirtæki og lífeyrissjóði yrðu að mestu afnumin olli einnig lækkun á óverðtryggðu kröfunni.

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra bréfa hækkaði síðan skarpt undir lok sumars þegar markaðsaðilar endurstilltu stöður sínar eftir sumarfrí og gengi íslensku krónunnar hafði lækkað. Í september olli stjórnmálaleg óvissa því að krafan hækkaði snögglega. Hún lækkaði þó fljótlega aftur þegar ljóst var að hægt hefði á hækkun húsnæðisverðs sem hefur verið aðaldrifkraftur innlendrar verðbólgu undanfarið. Í október lækkuðu meginvextir Seðlabanka Íslands um 0,25 prósentur sem hafði áhrif til lækkunar á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa. Krafan hækkaði síðan undir lok árs þegar ný ríkisstjórn tók við völdum vegna ótta markaðsaðila um að ríkisútgjöld myndu aukast, sem síðan varð raunin í fjárlögum sem samþykkt voru í desember.

Samkvæmt stefnu í lánamálum fyrir árin 2017-2021 skal tryggja að lánsfjárþörf og fjárhagslegum skuldbindingum ríkissjóðs sé mætt með lágmarkskostnaði að teknu tilliti til varfærinnar áhættustefnu. Stefnan miðaði einnig að því að hafin skyldi virk stýring á lausafé ríkissjóðs á árinu 2017. Markmiðið er að draga úr sveiflum á innstæðum ríkissjóðs í Seðlabankanum og að halda stöðunni að jafnaði í 40 ma.kr. Ef staða á innstæðureikningi er undir 40 ma.kr. getur ríkissjóður tekið lán á markaði til skamms tíma, svokallað peningamarkaðslán, og ef staða á reikningi ríkissjóðs er umfram 40 ma.kr. getur ríkissjóður boðið markaðsaðilum lán til skamms tíma gegn tryggum veðum. Allir aðalmiðlarar ríkisverðbréfa undirrituðu á árinu sérstaka skilmála Seðlabankans vegna þessara peningamarkaðslána. Frá því að virk lausafjárstýring hófst hafa innstæður ríkissjóðs færst nær viðmiðinu í hvert skipti sem samningur við aðalmiðlarana hefur verið gerður. Auk þess voru gerðar breytingar á fyrirkomulagi við útgáfu ríkisvíxla í lok árs þar sem útgáfa þeirra verður nú gerð sveigjanlegri til að mæta tímabundnum sveiflum á reikningi ríkissjóðs innan ársins.

Erlend lánamál

Í árslok 2017 námu erlendar skuldir ríkissjóðs 116,5 ma.kr. og höfðu lækkað um rúma 86 ma.kr. á árinu. Lækkunin kom að mestu til vegna uppgreiðslu lána, en á árinu keypti ríkissjóður til baka eigin skuldabréf að nafnvirði um 908 milljónir Bandaríkjadala í skuldabréfaflokki sem er á gjalddaga árið 2022.

Lán ríkissjóðs í erlendum gjaldmiðlum eru fyrst og fremst tekin til að styrkja gjaldeyrisforða Seðlabankans, til að endurfjármagna útistandandi markaðsútgáfur og til að viðhalda aðgengi að erlendum mörkuðum. Gjaldeyrisstaða ríkissjóðs var góð á árinu og gjaldeyrisforði Seðlabankans nægur svo að ekki var talin þörf á að styrkja forðann með nýrri lántöku. Þess í stað var ákveðið að gefa út nýtt skuldabréf í evrum undir lok árs samhliða uppkaupum á eldra markaðsskuldabréfi með gjalddaga árið 2020 sem ber 2,5% fasta vexti. Uppkaupin námu rúmlega 398 milljónum evra og eru eftirstöðvar þess bréfs nú

352 milljónir evra. Nýja útgáfan í evrum nam 500 milljónum evra, ber einungis 0,5% fasta vexti og er gefin út til 5 ára á ávöxtunarkröfunni 0,56%.

Ríkisábyrgðir

Ríkissjóður má ekki takast á hendur ríkisábyrgð nema heimild sé veitt til þess í lögum, samanber lög nr. 121/1997. Vegna áhættu ríkissjóðs skulu teknar fullnægjandi tryggingar að mati Ríkisábyrgðasjóðs en hann hefur umsjón með veittum ríkisábyrgðum og skal einnig fylgjast með rekstri þeirra aðila sem fengið hafa ríkisábyrgð og halda skrá yfir skuldbindingar sem ábyrgðin hvílir á. Stærstur hluti ríkisábyrgða er til kominn vegna eignaraðildar ríkissjóðs að Íbúðalánasjóði og Landsvirkjun. Aðilum sem njóta ríkisábyrgðar vegna eignaraðildar ríkissjóðs er skylt að fá samþykki Seðlabanka Íslands á lánskjörum og skilmálum lána sem þeir hyggjast taka erlendis. Ríkisábyrgðir í árslok 2017 námu 911 ma.kr. en voru 1.039 ma.kr. í árslok 2016.

Alþjóðlegt mat á lánshæfi ríkissjóðs

Þrjú alþjóðleg matsfyrirtæki meta lánshæfi Ríkissjóðs Íslands með reglubundnum hætti, Fitch Ratings, Moody's Investors Service og S&P Global Ratings. Seðlabanki Íslands annast regluleg samskipti við matsfyrirtækin fyrir hönd ríkissjóðs. Lánshæfiseinkunn hefur einkum áhrif á lánskjör innlendra aðila á alþjóðlegum lánamarkaði. S&P Global Ratings hækkuðu langtímaeinkunn ríkissjóðs um eitt þrep í janúar 2016 og Moody's um tvö þrep í september. Á árinu 2017 hækkuðu Fitch og S&P Global Ratings lánshæfiseinkunnir ríkissjóðs tvisvar hvort um sig eins og að neðan greinir. Lánshæfiseinkunn ríkissjóðs er nú í A-flokki hjá matsfyrirtækjunum þremur.

Fitch Ratings breyttu horfum um lánshæfiseinkunn ríkissjóðs í jákvæðar í janúar 2017. Matsfyrirtækið hækkaði lánshæfiseinkunn ríkissjóðs í júlí samhliða útgáfu ársskýrslu sinnar um Ísland. Lánshæfiseinkunn fyrir langtímaskuldbindingar var hækkuð í A- úr BBB+ og horfum áfram haldið jákvæðum. Drifkraftar hækkunarinnar voru einkum batnandi ytri staða þjóðarbúsins og skuldalækkun hins opinbera ásamt sterkum hagvexti. Í desember hækkaði matsfyrirtækið lánshæfiseinkunn ríkissjóðs fyrir langtímaskuldbindingar í A með stöðugum horfum. Einkunn fyrir skammtímaskuldbindingar var hækkuð í F1. Hækkunina mátti í meginatriðum rekja til sömu þátta og í júlí.

S&P Global Ratings hækkuðu lánshæfiseinkunn ríkissjóðs fyrir langtímaskuldbindingar í janúar í A- úr BBB+ vegna sterkari erlendrar stöðu, einkum batnandi greiðslujafnaðar og stærri gjaldeyrisforða. Lánshæfiseinkunnin A-2 fyrir skammtímaskuldbindingar var staðfest og horfum haldið stöðugum. Í mars hækkuðu S&P Global Ratings lánshæfiseinkunn ríkissjóðs fyrir langtímaskuldbindingar að nýju um eitt þrep í A í kjölfar losunar fjármagnshafta að mestu leyti sem S&P Global Ratings töldu að styrkti enn frekar erlenda stöðu þjóðarbúsins. Samhliða var lánshæfiseinkunn fyrir skammtímaskuldbindingar hækkuð í A-1. Horfur voru sagðar stöðugar.

Í árslok 2017 var einkunn Moody's á langtímaskuldbindingum ríkissjóðs A3 og horfur stöðugar.

Mynd V-6
Þróun skulda ríkissjóðs 2008-2017

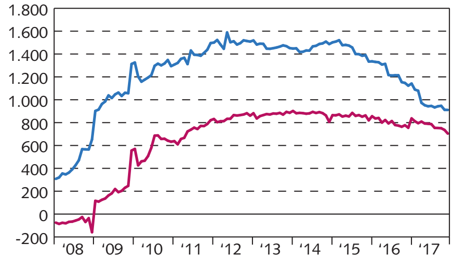

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Mynd V-7
Skuldir ríkissjóðs og ríkisábyrgðir 2006-2017

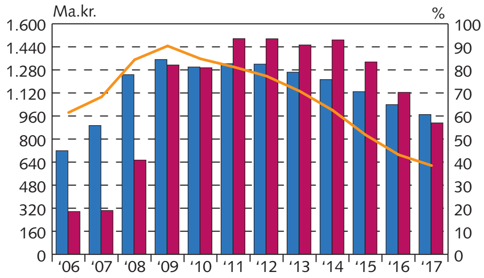

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Fjárhagur hefur umsjón með fjárhagsupplýsingum bankans og félaga í hans eigu. Hér er starfsfólk fjárhagssviðs bankans sem stillti sér upp fyrir myndatöku um það leyti sem gerð ársreiknings bankans stóð sem hæst. Talið frá vinstri: Guðný Kjartansdóttir, Díana Dögg Gunnarsdóttir, Brynja Kristín Guðmundsdóttir, Kristbergur Ómar Steinarsson, Erla Guðmundsdóttir framkvæmdastjóri, Daníel Gunnar Sigurðsson, Salome Birgisdóttir aðstoðarframkvæmdastjóri, Hekla Sörensen, Oddný Lára Eiríksdóttir, Guðrún María Traustadóttir, Sigurður Hermannsson og Hafdís Helgadóttir. Á myndina vantar Eyþór Gunnarsson, Guðrúnu Steindórsdóttur og Jónínu Guðbjartsdóttur.

VI Alþjóðleg samskipti

Seðlabanki Íslands annast fagleg og fjárhagsleg samskipti við alþjóðlegar stofnanir á starfssviði sínu.

Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn

Seðlabanki Íslands fer með formleg tengsl við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn fyrir hönd íslenska ríkisins. Sendinefnd frá sjóðnum átti viðræður við stjórnvöld um stöðu og horfur í þjóðarbúskap Íslands í mars. Reglubundin umræða um Ísland fór fram í framkvæmdastjórn sjóðsins í júní. Sendinefnd frá sjóðnum kom aftur í stutta heimsókn síðla árs. Allar skýrslur sjóðsins um Ísland eru birtar á heimasíðum hans og Seðlabankans.

Ísland starfar með Norður- og Eystrasaltslöndunum á vettvangi Alþjóðagjaldeyrissjóðsins. Sameiginlega kjósa þessi lönd einn fastafulltrúa í framkvæmdastjórn sjóðsins sem í sitja alls 24 fulltrúar. Fulltrúi kjördæmisins í framkvæmdastjórninni á árinu 2017 var Svíinn Thomas Östros. Skrifstofa kjördæmisins í sjóðnum tekur tvisvar á ári saman greinargerð um þau málefni sem hæst ber í starfi sjóðsins og framkvæmdastjórnarinnar auk afstöðu kjördæmisins til þeirra. Þessar greinargerðir eru birtar m.a. á heimasíðu Seðlabankans.

Fjárhagsnefnd Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (International Monetary and Financial Committee) fundar vor og haust. Már Guðmundsson seðlabankastjóri er fulltrúi Íslands í sjóðráði Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (Board of Governors) sem kemur saman á ársfundi sjóðsins ár hvert.

Alþjóðagreiðslubankinn

Seðlabanki Íslands er hluthafi í Alþjóðagreiðslubankanum í Basel í Sviss (Bank for International Settlements). Bankinn er mikilvægur samráðsvettvangur seðlabanka og er upplýsinga- og rannsóknarstofnun á sviði peningamála og fjármálastöðugleika. Auk þess veitir bankinn seðlabönkum ýmiss konar bankaþjónustu. Seðlabankastjóri sótti á árinu reglulega fundi seðlabankastjóra sem haldnir eru á vegum Alþjóðagreiðslubankans.

Efnahags- og framfarastofnunin

Fulltrúar Seðlabanka Íslands taka þátt í starfi á vegum Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD). Sérfræðingar OECD koma auk þess reglulega til Íslands til að kynna sér framvindu efnahagsmála og gefa út skýrslur sem lýsa mati stofnunarinnar á efnahagsaðstæðum og horfum.

Samstarf við seðlabanka og fjármálaeftirlit

Seðlabanki Íslands á margvíslegt og reglubundið samstarf við seðlabanka á Norðurlöndunum og víða í Evrópu. Seðlabankastjóri situr m.a. reglulega fundi seðlabankastjóra og yfirmanna fjármálaeftirlita á Norðurlöndunum og í Eystrasaltslöndunum og bankinn tekur þátt í samstarfi Norður- og Eystrasaltslanda um fjármálastöðugleika (e. Nordic Baltic Stability Group, NBSG).

Frá árinu 2017 situr seðlabankastjóri fundi stjórnar kerfisáhætturáðs Evrópusambandsins (European Systemic Risk Board) sem áheyrnarfulltrúi. Þá sækir fulltrúi bankans fundi EBA (European Banking Authority).

Enn fremur tekur Seðlabankinn þátt í samstarfi um fjármálastöðugleika á vegum Fjármálastöðugleikaráðsins (Financial Stability Board, FSB) en það er helsti samræmingarvettvangur á sviði fjármálastöðugleika í heiminum.

Aðrar fjármálastofnanir

Í tengslum við vörslu gjaldeyrisforðans, umsjón með erlendum lánamálum ríkissjóðs og önnur áþekk viðfangsefni á bankinn samstarf við fjölmargar erlendar fjármálastofnanir. Þá annast bankinn reglubundin samskipti við alþjóðleg fyrirtæki sem meta lánshæfi ríkissjóðs (sjá kafla V).

Starfsfólk mötuneytis sér til þess að útbúa rétta og holla næringu fyrir starfsmenn og ýmsa gesti sem þurfa að sækja fundi og fyrirlestra í Seðlabankanum. Talið frá vinstri: Rósa Borg Halldórsdóttir, Guðlaug Erla Ingólfsdóttir, Janthuan Uansa-Ard, Sigurberg Jónsson forstöðumaður, Sunisa Saengroong og Sigríður L. Gunnarsdóttir.

VII Sérstök verkefni

Gjaldeyriseftirlit

Seðlabanki Íslands hefur eftirlit með framkvæmd laga nr. 87/1992, um gjaldeyrismál, og reglum settum á grundvelli þeirra, þ.á m. reglum um bindingu reiðufjár vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris, og laga nr. 37/2016, um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum. Gjaldeyriseftirlitið sinnir almennu og sértæku eftirliti með því að farið sé að framangreindum lögum og reglum og leiðbeinir einstaklingum og lögaðilum. Þá afgreiðir gjaldeyriseftirlitið umsóknir um undanþágur frá lögum um gjaldeyrismál og umsóknir um úttektir af reikningum háðum sérstökum takmörkunum. Þá rannsakar gjaldeyriseftirlitið meint brot á lögum um gjaldeyrismál og lögum um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum og reglum settum á grundvelli laganna. Gjaldeyriseftirlitið sinnir jafnframt ýmsum öðrum verkefnum, s.s. í tengslum við losun fjármagnshafta, eftirliti með nýfjárfestingu hérlendis og sérstakri bindingarskyldu vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris og reglusetningu. Þá tók gjaldeyriseftirlitið við eftirliti og framkvæmd vegna fjárfestingarleiðar Seðlabankans í ágúst 2017. Í því felst meðal annars að svara erindum sem berast vegna fjárfestingarleiðar, t.d. beiðnum um breytingar á kvöðum, eftirlit með kvöðum, tölfræðiúrvinnsla og hvað annað sem við kemur fjárfestingarleið eða þátttöku í henni.

Á árinu 2017 bárust Seðlabankanum 92 beiðnir um undanþágur frá lögum nr. 87/1992, um gjaldeyrismál, til samanburðar við 1020 beiðnir árið á undan. Fækkun innsendra beiðna má einkum rekja til nær fullrar losunar fjármagnshafta sem átti sér stað á árinu. Á árinu voru 315 beiðnir afgreiddar, þar af voru 152 beiðnir ekki undanþáguskyldar, 82 beiðnir samþykktar, 41 beiðni afturkölluð, 22 beiðnum hafnað og 18 málum lokið með öðrum hætti. Seðlabankinn veitti lífeyrissjóðum undanþágur til erlendrar fjárfestingar fyrir samtals 100 ma.kr. í byrjun árs en eftir losun fjármagnshafta í mars varð erlend fjárfesting þeirra ekki lengur háð takmörkunum. Samtals fjárfestu lífeyrissjóðir fyrir 89 ma.kr. á árinu. Á árinu 2017 bárust Seðlabankanum 312 tilkynningar um nýfjárfestingu, sbr. 13. gr. m. laga um gjaldeyrismál, og nam heildarfjárhæð hennar 127,5 ma.kr. 37 tilvik voru um fjárfestingu sem háð var bindingu samkvæmt reglum nr. 490/2016, um bindingu reiðufjár vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris, og voru samtals 12,2 ma.kr. bundnir í samræmi við reglurnar. Heildarfjöldi staðfestingarbeiðna vegna áhættuvarna á grundvelli ákvæða reglna um gjaldeyrismál sem bárust Seðlabankanum var 57, en þar af voru 46 beiðnir staðfestar og 6 voru afturkallaðar.

Í árslok 2017 námu aflandskrónueignir samtals 88 ma.kr. en þær voru 191 ma.kr. í upphafi árs. Kom lækkun þeirra að mestu leyti til vegna kaupa Seðlabankans á aflandskrónueignum, eins og nánar er skýrt hér að aftan. Á árinu voru staðfestar úttektir á grundvelli 12. gr. laga um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum, fyrir samtals 379 m.kr.

Á árinu 2017 voru 13 ný mál skráð vegna meintra brota á lögum og reglum um gjaldeyrismál. Á árinu var 67 rannsóknarmálum lokið á stjórnsýslustigi með sátt eða niðurfellingu og var eitt mál kært til lögreglu. Ekki komu upp mál á árinu vegna meintra brota á lögum og reglum um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum.

Veigamikil skref að losun fjármagnshafta á árinu

Áframhaldandi losun fjármagnshafta á heimili og fyrirtæki

Hinn 1. janúar 2017 kom til framkvæmda síðari áfanginn sem markaður var í lögum um gjaldeyrismál sem samþykkt voru á Alþingi 21. október 2016 og miðaði að losun fjármagnshafta á heimili og fyrirtæki. Í ársbyrjun hækkuðu fjárhæðarmörk úr 30 m.kr. í 100 m.kr. vegna fjárfestingar í fjármálagerningum, útgefnum í erlendum gjaldeyri, öðrum erlendum peningakröfum í erlendum gjaldeyri og fyrirfram- og uppgreiðslu lána í erlendum gjaldeyri. Einstaklingum var einnig veitt heimild til að kaupa og taka út erlendan gjaldeyri í reiðufé innan framangreinds fjárhæðarmarks án þess að framvísa farmiða vegna ferðalaga til útlanda. Jafnframt var innstæðuflutningur heimilaður innan fjárhæðarmarksins og var skilyrði um innlenda vörslu erlendrar verðbréfaeignar fellt niður. Samhliða þessum breytingum tóku gildi nýjar reglur um gjaldeyrismál sem fólu í sér enn frekari heimildir til fjármagnshreyfinga á milli landa og gjaldeyrisviðskipta. Helstu breytingar voru að heimild til endurfjárfestingar í erlendum gjaldeyri varð óháð tímamarki, fjármagnshreyfingar af reikningi í eigu erlends fjármálafyrirtækis í innlendum gjaldeyri (vostro-reikningi) urðu heimilar ef sýnt var fram á að þær væru vegna nýtingar heimildar innan framangreinds fjárhæðarmarks. Einnig var fjárfesting í fjármálagerningum, útgefnum í erlendum gjaldeyri, milli tveggja innlendra aðila heimiluð innan fjárhæðarmarksins. Þá voru gerðar nokkrar minni háttar breytingar, svo sem um auknar heimildir til gjafa og styrkja, um auknar heimildir einstaklinga undir 18 ára aldri til kaupa og úttektar erlends gjaldeyris í reiðufé og fjármagnshreyfingar vegna greiðslu meðlags erlendis. Með þessum breytingum höfðu fjármagnshöftin áhrif á mun færri aðila en áður og settu þorra almennings litlar sem engar skorður.

Þetta skref í losun fjármagnshafta tók ekki til aflandskrónueigna og lífeyrissjóða (umfram fjárhæðarmörk). Seðlabankinn ákvað þó að veita lífeyrissjóðum og öðrum innlendum vörsluaðilum séreignarlífeyrissparnaðar undanþágur frá lögum um gjaldeyrismál til erlendrar fjárfestingar eins og að framan greinir.

Kaup Seðlabanka Íslands á aflandskrónum

Hinn 12. mars 2017 tilkynnti Seðlabanki Íslands um samkomulag við stærstu eigendur aflandskrónueigna um kaup á aflandskrónueignum að fjárhæð um 90 ma.kr. á genginu 137,5 krónur á evru. Samhliða tilkynnti Seðlabankinn að hann hygðist bjóða öðrum eigendum aflandskrónueigna sömu kjör. Lokauppgjör viðskiptanna fór fram 22. júní 2017 og daginn eftir tilkynnti Seðlabankinn að hann hefði frá 12. mars 2017 keypt aflandskrónueignir í tveimur áföngum fyrir samtals um 112,4 ma.kr. á genginu 137,5 krónur á evru. Aflandskrónueignir sem Seðlabankinn keypti skiptust sem hér segir:

Tafla VII-1 Aflandskrónueignir

Eignaflokkar aflandskróna, ma.kr.

Reiðufé og innstæðubréf (CBI 2016)	46,5
Ríkisskuldabréf og –víxlar	62,0
Skuldabréf Íbúðalánasjóðs	3,9
Samtals	112,4

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Aflandskrónueignir námu u.þ.b. 40% af vergri landsframleiðslu árið 2009 þegar umfang þeirra var sem mest. Með aðgerðum eins og Avens-samkomulaginu, gjaldeyrisútboðum sem haldin voru á tímabilinu 2011 til 2015, gjaldeyrisútboði í júní 2016 og nú síðast með viðskiptunum á árinu 2017 lækkaði aflandskrónustaðan í um 3,5% af vergri landsframleiðslu.

Almenn losun fjármagnshafta á heimili, fyrirtæki og lífeyrissjóði

Með breytingum sem gerðar voru á lögum um gjaldeyrismál í október 2016 var Seðlabankanum gert að endurskoða með reglusetningu 100 m.kr. fjárhæðarmark heimildar til fjárfestingar í fjármálagerningum útgefnum í erlendum gjaldeyri, öðrum peningakröfum í erlendum gjaldeyri, fyrirframgreiðslu og uppgreiðslu lána fyrir 1. júlí 2017. Í samræmi við framangreint hófst vinna fyrri hluta árs 2017 við reglusetningu sem lauk með gildistöku nýrra reglna um gjaldeyrismál hinn 14. mars 2017. Með reglunum voru veittar almennar undanþágur frá nær öllum takmörkunum laganna og skilaskylda erlends gjaldeyris afnumin. Þar með voru heimili og fyrirtæki almennt ekki bundin af takmörkunum sem lögin setja meðal annars á gjaldeyrisviðskipti, fjárfestingu erlendis, áhættuvarnir og lánaviðskipti. Breytingarnar fólu jafnframt í sér að erlend fjárfesting lífeyrissjóða, sjóða um sameiginlega fjárfestingu og annarra fjárfesta umfram fjárhæðarmark sem tilgreint er í lögum um gjaldeyrismál, sem bundin hafði verið við sérstakar undanþágur Seðlabankans, varð heimil án takmarkana. Enn eru þó til staðar takmarkanir á afleiðuviðskiptum í öðrum tilgangi en til áhættuvarna og tilteknum viðskiptum til að koma í veg fyrir vaxtamunarviðskipti á grundvelli fjárfestingar sem ekki er háð bindingarskyldu samkvæmt lögum um gjaldeyrismál og reglum um bindingu reiðufjár vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris.

Ástæða þess að unnt var að ráðast í framangreindar breytingar á reglum um gjaldeyrismál var að undanfarið ár hafði dregið mjög úr hættu á greiðslujafnaðarójafnvægi sem gæti haft í för með sér óstöðugleika í gengis- og peningamálum eða í fjármálakerfinu. Í fyrsta lagi hafði þegar verið losað um takmarkanir á fjármagnshreyfingar að ákveðnum fjárhæðarmörkum án þess að það hefði valdið óstöðugleika á gjaldeyrismarkaði í þeim mæli sem talist gæti ógna fjármálastöðugleika. Í öðru lagi hafði gjaldeyrisforði Seðlabankans stækkað mjög og nam í febrúarlok 2017 um 800 ma.kr. Eflingu forðans mátti ekki síst rekja til mikils viðskiptaafgangs. Horfur voru á áframhaldandi viðskiptaafgangi, erlendar skuldir höfðu minnkað og hrein erlend staða þjóðarbúsins varð jákvæð í fyrsta sinn frá því að mælingar hófust, sem dró enn frekar úr hættu á óstöðugleika. Aðstæður í heimsbúskapnum voru jafnframt hagstæðar til losunar fjármagnshafta. Í þriðja lagi var

fyrirséð að kaup Seðlabankans á aflandskrónum af stærstu eigendum aflandskrónueigna myndu draga úr áhættu til lengri tíma litið og auðvelda fullt afnám fjármagnshafta.

Breytingar á lögum um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum

Hinn 27. maí 2017 tóku gildi lög um breytingar á lögum um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum. Lögin voru liður í áætlun stjórnvalda um losun fjármagnshafta og fólu þau í sér tvenns konar breytingar sem báðar miðuðu að rýmkun á heimildum til úttekta af reikningum sem háðir eru sérstökum takmörkunum. Með þeim var heimild einstaklinga, sem átt höfðu aflandskrónueignir í samfelldu eignarhaldi frá setningu fjármagnshafta hinn 28. nóvember 2008, til úttekta af reikningum háðum sérstökum takmörkunum hækkuð úr 1 m.kr. í 100 m.kr. í samræmi við heimild einstaklinga til fjármagnshreyfinga á milli landa og gjaldeyrisviðskipta samkvæmt lögum um gjaldeyrismál. Þá bættist við heimild til að taka út innstæður af slíkum reikningum sem falla til vegna greiðslna samningsbundinna afborgana af höfuðstól lánaskuldbindinga og verðbóta þeirra. Um er að ræða greiðslur sem falla undir viðskiptajöfnuð (e. current account) en samkvæmt stofnsáttmála Alþjóðagjaldeyrissjóðsins er óheimilt að takmarka greiðslur sem falla undir viðskiptajöfnuð nema að fenginni sérstakri undanþágu frá stofnskránni vegna efnahagslegra aðstæðna, eins og Íslandi hafði verið veitt. Þannig var síðari breytingunni ætlað að taka mið af því að í kjölfar batnandi efnahagsástands og aðgerða stjórnvalda til losunar fjármagnshafta var ekki lengur þörf á þessari undanþágu.

Gildandi takmarkanir og fjárstreymistæki

Í lok ársins voru enn í gildi takmarkanir á tilteknum fjármagnshreyfingum á milli landa og gjaldeyrisviðskiptum sem miða að því að draga úr líkum á vaxtamunarviðskiptum með fjárfestingu sem fellur ekki undir reglur um bindingu reiðufjár vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris. Til að tryggja virkni hinnar sérstöku bindingar á tiltekið fjármagnsinnstreymi eftir losun fjármagnshafta var reglum um gjaldeyrismál breytt í júní 2017 með þeim hætti að undanþága sem var veitt til afleiðuviðskipta við fjármálafyrirtæki hér á landi í áhættuvarnarskyni nær ekki til afleiðuviðskipta vegna áhættuvarna í tengslum við skuldabréfaútgáfur í íslenskum krónum erlendis. Til viðbótar voru gerðar nokkrar breytingar á reglunum sem ætlað var að koma í veg fyrir fjárfestingu hér á landi sem gæti orðið farvegur vaxtamunarviðskipta.

Greiðsluveitan ehf.

Greiðsluveitan ehf. er félag í eigu Seðlabanka Íslands. Meginhlutverk félagsins er að starfrækja grunnkerfi greiðslumiðlunar ásamt tengdri þjónustu í samræmi við gildandi lög og reglur á hverjum tíma. Greiðsluveitan hefur einnig með höndum tiltekna þætti í rekstri millibankakerfa, þ.e. stórgreiðslu- og jöfnunarkerfanna, en þessir kerfislega mikilvægu fjármálainnviðir eru nátengdir og að hluta til samhæfðir.

Fjórir starfsmenn Seðlabankans sátu í stjórn félagsins á árinu 2017, þ.e. Guðmundur Kr. Tómasson sem formaður, Tómas Örn Krist-

insson, Gerður Ísberg og Páll Kolka Ísberg. Auk þeirra sat Helga Hlín Hákonardóttir í stjórn félagsins sem óháður stjórnarmaður, skipuð af seðlabankastjóra.

Eignasafn Seðlabanka Íslands ehf. (ESÍ)

Í kjölfar falls fjármálafyrirtækja á Íslandi haustið 2008 varð Seðlabanki Íslands stór kröfuhafi í bú innlendra fjármálafyrirtækja. Kröfurnar voru tryggðar með veðum af ýmsum toga. Hluti þessara krafna var færður til ríkissjóðs í árslok 2008, en Seðlabankinn hafði umsýslu með þeim. Kröfurnar voru svo færðar til Seðlabankans á ný á fyrri hluta ársins 2010.

Í lok árs 2009 voru umræddar eignir fluttar í sérstakt félag í eigu Seðlabankans sem ber heitið Eignasafn Seðlabanka Íslands ehf. (ESÍ). Í árslok 2017 átti ESÍ tvö dótturfélög, Hildu ehf., sem ESÍ tók yfir á miðju ári 2011, og SPB ehf., sem ESÍ tók yfir á miðju ári 2016.

Í lok árs 2017 nam efnahagur ESÍ um 8,2 ma.kr. og hafði dregist saman um ríflega 33,6 ma.kr. frá því í lok árs 2016 sem að mestu leyti má rekja til arðgreiðslu til Seðlabankans. Hagnaður ESÍ á árinu 2017 nam um 1,9 ma.kr. eftir skatta.

Skipuð var skilanefnd yfir ESÍ í október 2017 og hana skipa Guðmundur Ingvi Sigurðsson hrl. og Haukur C. Benediktsson, framkvæmdastjóri ESÍ. Innköllun félagsins lauk í desember. Einnig voru skipaðar skilanefndir yfir dótturfélögum ESÍ, Hildu ehf. og SPB ehf. í apríl og lauk innköllun í þau félög í júlí. Í skilanefnd Hildu ehf. eru Haukur C. Benediktsson og Steinar Þór Guðgeirsson hrl. Í skilanefnd SPB ehf. eru Guðmundur Ingvi Sigurðsson hrl. og Haukur C. Benediktsson.

Menningarstyrkur tengdur nafni Jóhannesar Nordals

Hinn 11. maí 2017 fór fram sjötta úthlutun menningarstyrks sem tengdur er nafni Jóhannesar Nordals, fyrrverandi seðlabankastjóra. Alls bárust 48 umsóknir og hafa þær aldrei verið fleiri. Úthlutunarnefndin veitti þremur verkefnum styrk.

Ugla Huld Hauksdóttir hlaut styrk að fjárhæð 1,5 m.kr. fyrir sjónvarpsþáttaröð sem byggð er á þjóðsögum Jóns Árnasonar. Í þjóðsögunum er að finna mikinn menningarlegan auð sem verður nýttur sem efniviður í gerð þáttanna. Áætlað er að sjónvarpsþættirnir verði alls tíu.

Þórhallur Arnórsson og Jón Páll Halldórsson hlutu 750 þ.kr. styrk til verkefnisins Vargöld – önnur bók. Um er að ræða teiknimyndabókaröð sem fjallar um norræna goðafræði, allt frá myndun heimanna níu til ragnaraka, og verður bókin gefin út á íslensku og ensku.

Hallfríður Ólafsdóttir hlaut 750 þ.kr. styrk fyrir verkefnið Maxímús Músíkús fer á fjöll, um íslenska náttúru, tónlistina og menningararfinn. Fjórar bækur hafa komið út um músíkölsku músina en nýjasta verkið var að þessu sinni fyrst unnið á ensku með það að markmiði að kynna Ísland og íslenska menningu en verður nú endurskrifað á íslensku.

Í úthlutunarnefnd menningarstyrksins sitja Hildur Traustadóttir formaður, varafulltrúi í bankaráði Seðlabanka Íslands, Ásta Magnúsdóttir, ráðuneytisstjóri í mennta- og menningarmálaráðuneyti og Guðrún Nordal, forstöðumaður Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Á árinu tók sérstakt mannauðssvið til starfa. Talið frá vinstri: Íris Guðrún Ragnarsdóttir mannauðsstjóri, Telma Ýr Unnsteinsdóttir og Birna Kristín Jónsdóttir.

VIII Afkoma og efnahagur Seðlabanka Íslands, stjórn og starfslið

Afkoma og efnahagur Seðlabanka Íslands

Samkvæmt rekstrarreikningi var tap af rekstri Seðlabanka Íslands á árinu 2017 að fjárhæð 23.254 m.kr. en árið 2016 var tap af rekstrinum 34.696 m.kr. Að gengismun og tekjuskatti undanskildum var 7.261 m.kr. tap af rekstri Seðlabankans á árinu 2017 samanborið við 61.226 m.kr. hagnað á árinu 2016. Seðlabanki Íslands er undanþeginn tekjuskatti en félög í eigu hans greiða tekjuskatt. Hér til hliðar er tafla sem sýnir breytingu á helstu liðum í rekstrarreikningi bankans. Gengistap á árinu 2017 nam alls 15.931 m.kr. sem rekja má til gengisbreytinga og stórs gjaldeyrisforða bankans, en á árinu 2016 nam gengistap 88.745 m.kr. Á árinu lækkaði gengi krónunnar gagnvart viðskiptaveginni körfu gjaldmiðla um 0,7% frá upphafi til loka ársins. Gagnvart evru lækkaði gengið um 4,7% en hækkaði um 8% gagnvart Bandaríkjadal.

Afkoma bankans var neikvæð en batnaði þó um 11.442 m.kr. Hrein vaxtagjöld námu um 14.157 m.kr. á árinu samanborið við um 12.107 m.kr. árið 2016. Vaxtatekjur af innlendum eignum lækkuðu um 2.348 m.kr. milli ára sem rekja má til sölu innlendra eigna sem og uppgreiðslu skulda við bankann en á árinu greiddi ríkissjóður upp skuldabréf við bankann frá árinu 2008. Vaxtagjöld af innlendum lausum og bundnum innstæðum jukust um 1.163 m.kr. milli ára.

Aðrar rekstrartekjur bankans lækkuðu um 68.578 m.kr. milli ára. Það skýrist af 65.289 m.kr. eins skiptis hagnaði ESÍ vegna uppgjörs föllnu fjármálafyrirtækjanna á árinu 2016 ásamt aflandskrónuútboðum árin 2016 og 2017. Að þessum liðum frátöldum lækkuðu aðrar rekstrartekjur um 3,2 m.kr. milli ára. Verðendurmat erlendra verðbréfa nam 5.353 m.kr. til gjalda á árinu en markaðsverðmæti gulleignar bankans hækkaði um 1.089 m.kr. á árinu. Þjónustutekjur umfram þjónustugjöld lækkuðu um 510 m.kr. milli ára sem rekja má til þjónustugjalda vegna aflandskrónuútboðs sem fram fór á árinu. Gengishagnaður af gjaldeyrisviðskiptum á árinu 2017 nam 14.002 m.kr., sem rekja má til útboðsins.

Í október 2017 var samþykkt að slíta Eignasafni Seðlabanka Íslands ehf. og skipa skilanefnd. Því er ESÍ nú haldið utan samstæðu Seðlabanka Íslands. Hagnaður ESÍ nam 1.931 m.kr. Rekstrargjöld bankans lækkuðu um 211 m.kr., aðallega vegna lækkunar á svokölluðum öðrum rekstrarkostnaði sem skýrist einkum af lækkun á kostnaði við aðkeypta þjónustu.

Eignir bankans námu alls 763.782 m.kr. í árslok 2017 en voru 876.071 m.kr. í lok ársins 2016. Erlendar eignir lækkuðu á árinu um 129.380 m.kr. Seðlabankinn keypti gjaldeyri af viðskiptavökum fyrir um 70,3 ma.kr. á árinu. Vegna breytinga á ársreikningalögum þarf að endurmeta fasteignir bankans árlega þar sem þær hafa áður verið endurmetnar. Hækkun varanlegra rekstrarfjármuna er tilkomin vegna þessa. Eigið fé bankans nam 22.202 m.kr. í árslok 2017 og eigin-

Tafla VIII-1 Helstu liðir rekstrarreiknings

(Tölur í milljónum kr.)	*2017*	*2016*	*Breyting*
Afkoma á árinu	(23.254)	(34.696)	11.442
Breytingar greinast þannig:			
Hrein vaxtagjöld	(14.157)	(12.107)	(2.051)
Aðrar tekjur	9.093	77.670	(68.578)
þ.a. a) Gengishagnaður aflandskrónuútboðs	14.386	29.188	(14.801)
b) Tekjur tengdar ESÍ	0	50.488	(50.488)
Rekstrargjöld	(4.127)	(4.338)	211
Áhrif félaga utan samst.	1.931	0	1.931
Gengismunur	(15.931)	(88.745)	72.814
Tekjuskattur	(62)	(7.177)	7.115

Tafla VIII-2 Helstu liðir efnahagsreiknings

(Tölur í milljónum kr.)	*2017*	*2016*	*Breyting*
Eigið fé:	22.202	44.067	(21.865)
Breyting greinist þannig:			
Eignir:			
Gulleign	8.732	8.310	422
Erlendar eignir	668.332	797.712	(129.380)
Gjaldeyrisstaða við AGS	10.389	10.596	(207)
Innlendar fjáreignir	61.886	51.447	10.439
Varanl. rekstrarfjármunir	6.193	4.794	1.399
Aðrar eignir	8.251	3.213	5.038
Skuldir:			
Seðlar og mynt	68.007	62.328	5.679
Erlendar skuldir	23.047	24.540	(1.493)
Mótvirði við AGS	16.698	17.030	(332)
Innstæður fjármálast.	102.388	71.158	31.231
Aðrar innstæður	226.790	307.826	(81.036)
Innlendar fjárskuldir	303.822	340.037	(36.215)
Aðrar skuldir	827	9.085	(8.258)
Eigið fé bankans	22.202	44.067	(21.865)

fjárhlutfall bankans var 2,9% samanborið við 5,0% í árslok 2016. Í árslok 2017 námu erlendar eignir bankans um 90% af heildareignum samanborið við 93% í árslok 2016.

Ársreikningur bankans er birtur aftar í skýrslunni auk ítarlegra skýringa á einstökum liðum.

Afkomuhorfur og eiginfjármarkmið

Samkvæmt lögum um Seðlabanka Íslands skal bankinn búa yfir fjárhagslegum styrk sem gerir honum kleift að rækja lögbundið hlutverk sitt. Seðlabankinn gerir því árlega greiningu á horfum í rekstri og áhættu auk sviðsmyndagreiningar þar sem tekið er tillit til áhrifa hugsanlegra aðgerða til að bæta afkomu á því tímabili sem er til viðmiðunar. Liður í þessu er að bankinn skal ákveða á hverju ári eiginfjármarkmið sem endurspeglar þörf hans fyrir eigið fé og vaxtaberandi eignir. Eiginfjármarkmiðið tekur mið af rekstrarkostnaði bankans og þeirri áhættu og óvissu sem bankinn stendur frammi fyrir á hverjum tíma. Ákvörðun um eiginfjármarkmið er staðfest af bankaráði.

Á síðasta ári var eiginfjármarkmið ákveðið 150 ma.kr. á grundvelli framreikninga sem þá voru gerðir. Greiningin þá sýndi að án innköllunar eigin fjár yrði afkoman neikvæð um 18 ma.kr. á ári frá og með árinu 2018. Eftir sem áður kallaði bankinn ekki inn eigið fé frá ríkissjóði á síðasta ári eins og lagaheimild var fyrir, eða allt upp að 52 ma.kr. á verðlagi við gildistöku laganna. Það var gert þar sem talið var að staðan gæti batnað á árinu vegna fyrirhugaðra frekari viðskipta bankans með aflandskrónur og gekk það eftir. Í öðru lagi var talið líklegt að vaxtamunur gagnvart útlöndum myndi minnka, sem einnig gekk eftir. Þá hafa fleiri leiðir verið í skoðun til að bæta rekstrarafkomu bankans. Endurskoðaðir framreikningar um afkomu og eigið fé bankans sýna að horfur um afkomu bankans árin 2018 til 2025 án aðgerða hafa batnað um sem nemur 3 ma.kr. á ári. Eigi að síður er staðan enn sú að eigið fé verður fljótlega neikvætt ef ekki verður gripið til aðgerða. Að sinni telur Seðlabankinn þó ekki ástæðu til að breyta markmiðinu um eigið fé og hefur hann því lagt til og fengið staðfestingu bankaráðs á því að það verði áfram 150 ma.kr. Nýir framreikningar og mat á eiginfjármarkmiði munu hins vegar fara fram á árinu 2018 í ljósi nýrra rekstrartalna og árangurs nýrra leiða sem eru til skoðunar og þá skýrist hvort og hvenær þurfi að koma til innköllunar á eigin fé.

Árlega er tekin ákvörðun um ráðstöfun hagnaðar bankans samkvæmt aðferð sem innleidd var með lögum nr. 122/2014. Þannig er hagnaði bankans, eftir að gerðar hafa verið færslur í varasjóð, ráðstafað til ríkissjóðs svo fremi sem honum er ekki ráðstafað til að efla eigið fé bankans. Þar sem afkoma bankans var neikvæð á árinu 2017 kemur ekki til þess að taka þurfi ákvörðun um ráðstöfun hagnaðar.

Mat á myntsláttuhagnaði Seðlabanka Íslands

Seðlabanki Íslands hefur einkarétt á að gefa út seðla og mynt á Íslandi. Þar sem seðlar og mynt bera enga vexti og Seðlabankinn getur nýtt seðla- og myntútgáfuna til að fjármagna kaup á vaxtaberandi eignum myndast hagnaður af peningaútgáfunni. Hægt er að mæla þennan „myntsláttuhagnað“ (e. seigniorage) með mismunandi hætti en tvær aðferðir eru taldar henta best við að ná utan um þetta hér á landi.

Fyrri aðferðin felst í því að mæla aukningu á seðlum og mynt á einu ári sem myntsláttuhagnað þess árs. Myntsláttuhagnaður Seðlabankans á þennan mælikvarða var 0,21% af VLF 2017 eða um 5,4 ma.kr. (reiknað út frá meðalstöðu á hverju ári) en 0,17% að meðaltali á ári á tímabilinu 1995-2017.

Seinni mælikvarðinn á myntsláttuhagnaðinn er að horfa til vaxtatekna. Á þennan mælikvarða felst myntsláttuhagnaðurinn í vaxtatekjum af eignum sem bankinn gæti keypt fyrir útgáfu á seðlum og mynt. Þar sem engar tilteknar eignir eru eyrnamerktar sérstaklega í þessum tilgangi þarf að áætla þessar tekjur. Hér er það gert með því að miða við að bankinn hafi keypt fyrir seðla- og myntútgáfuna eignir sem bera áhættulausa skammtímavexti, sem nálgaðir eru með meginvöxtum Seðlabankans,

Á þennan mælikvarða nam myntsláttuhagnaður Seðlabankans 0,11% af VLF 2017 eða tæplega 3 ma.kr. og á árunum 1995-2017 hefur hann einnig verið að meðaltali 0,11%. Þó verður að hafa í huga að þetta er tiltölulega gróf nálgun og gert ráð fyrir að kostnaður vegna útgáfu peninga (þ.e. kostnaður vegna framleiðslu þeirra auk umsýslu- og launakostnaðar) sé enginn.

Stjórn og starfslið

Bankaráð Seðlabanka Íslands

Í lögum um Seðlabanka Íslands, nr. 36/2001, segir að í bankaráði Seðlabanka Íslands, sem kosið er af Alþingi að loknum hverjum Alþingiskosningum, skuli sitja sjö fulltrúar. Í upphafi árs 2017 var bankaráð þannig skipað að formaður var Þórunn Guðmundsdóttir. Aðrir aðalfulltrúar voru Jón Helgi Egilsson, Ingibjörg Ingvadóttir, Ragnar Árnason, Ágúst Ólafur Ágústsson, Björn Valur Gíslason og Auður Hermannsdóttir en varafulltrúar voru Heiðrún Lind Marteinsdóttir, Bára Valdís Ármannsdóttir, Þórlindur Kjartansson, Leó Löve, Sigrún Elsa Smáradóttir, Hildur Traustadóttir og Sunna Jóhannsdóttir. Kosið var í bankaráð 25. apríl 2017 en kjörnir aðalfulltrúar voru Þórunn Guðmundsdóttir, sem var kosin formaður á fyrsta fundi nýkjörins ráðs, Björn Valur Gíslason, Sigurður Kári Kristjánsson, Þór Saari, Sveinn Agnarsson, Frosti Sigurjónsson og Auður Hermannsdóttir. Varafulltrúar voru kosin Kristín Thoroddsen, Hildur Traustadóttir, Þórlindur Kjartansson, Ólafur Margeirsson, Auðbjörg Ólafsdóttir, Bára Valdís Ármannsdóttir og Sunna Jóhannsdóttir. Bankaráð hélt 13 fundi á árinu.

Seðlabankastjóri og aðstoðarseðlabankastjóri

Á árinu gegndi Már Guðmundsson embætti seðlabankastjóra en hann var skipaður í annað sinn til fimm ára frá og með 20. ágúst 2014. Arnór Sighvatsson gegndi embætti aðstoðarseðlabankastjóra en hann var endurskipaður til fimm ára frá og með 1. júlí 2013.

Skipulag bankans

Starfsemi bankans skiptist í sex meginsvið og fjögur stoðsvið auk skrifstofu alþjóðasamskipta og seðlabankastjóra, en á árinu var bætt við sérstöku mannauðssviði. Skrifstofa alþjóðasamskipta og bankastjóra annast almennt skrifstofuhald fyrir bankastjóra, þjónustu við bankaráð, hefur umsjón með kynningarstarfsemi og upplýsingamiðlun

bankans, ritstjórn ársskýrslu og heimasíðu. Skrifstofa alþjóðasamskipta og bankastjóra annast einnig regluleg samskipti við erlendar fjármálastofnanir önnur en fjármálaviðskipti, annast samskipti við alþjóðleg matsfyrirtæki, AGS og aðrar innlendar og erlendar stofnanir.

Hagfræði og peningastefna annast rannsóknir á sviði efnahags- og peningamála, gerir verðbólgu- og þjóðhagsspár, tekur þátt í mótun stefnu í gengis- og peningamálum, greinir þróun innlendra og erlendra efnahags- og peningamála, þ.m.t. þjóðhagslega þætti fjármálastöðugleika, og hefur umsjón með útgáfu ýmissa rita bankans, þ.e. *Peningamála*, *Hagvísa*, *Working Papers*, *Efnahagsmála* og *Economy of Iceland*. Hagfræði og peningastefna skiptist í tvær einingar; greiningar- og útgáfudeild og rannsókna- og spádeild.

Markaðsviðskipti og fjárstýring hefur umsjón með innlendum peninga- og gjaldeyrismarkaði og annast viðskipti við innlendar fjármálastofnanir. Sviðið sér um stýringu á efnahagsreikningi bankans, vörslu og ávöxtun gjaldeyrisforða ásamt umsjón með lánamálum ríkissjóðs, Ríkisábyrgðasjóði og endurlánum ríkissjóðs. Sviðið sér einnig um þau samskipti við erlendar fjármálastofnanir sem snúa að viðskiptum Seðlabankans og ríkissjóðs.

Verkefni gjaldeyriseftirlits er að fylgjast með að lögum og reglum um gjaldeyrismál sé framfylgt. Enn fremur tekur eftirlitið þátt í endurskoðun reglna, birtingu leiðbeininga og túlkun þeirra. Gjaldeyriseftirlit sér einnig um afgreiðslu beiðna um undanþágur frá lögum um gjaldeyrismál. Þá hefur gjaldeyriseftirlitið einnig heimild til að hefja rannsókn vegna ætlaðra brota á lögunum.

Gagnasöfnun og upplýsingavinnsla annast öflun, skráningu og úrvinnslu tölfræðilegra gagna sem Seðlabankinn safnar vegna starfsemi sinnar og vegna opinberrar hagskýrslugerðar. Bankinn safnar skipulega upplýsingum um innlendan lánamarkað, greiðslujöfnuð við útlönd og erlenda stöðu þjóðarbúsins. Upplýsingar þessar leggja grunn að mati bankans á mikilvægum þáttum peningamála og reglulegri birtingu tölulegra gagna í ritum bankans og á vefsíðu hans. Seðlabankinn birtir tölulegar upplýsingar sínar í *Hagtölum Seðlabankans* á heimasíðu sinni. Sviðið skiptist í þrjár einingar, þ.e. fjármálafyrirtæki, greiðslujöfnuð og fjármálamarkaði.

Fjármálastöðugleiki annast greiningu á áhættu í fjármálakerfinu, setur lánastofnunum lausafjár- og gjaldeyrisjafnaðarreglur, annast eftirlit og tekur þátt í mótun varúðarreglna fyrir fjármálakerfið. Fylgst er með stöðu lánastofnana, heimila og fyrirtækja auk ytri stöðu þjóðarbúsins. Sviðið hefur umsjón með útgáfu bankans á ritinu *Fjármálastöðugleiki* og undirbýr fundi kerfisáhættunefndar.

Fjármálainnviðir hafa með höndum yfirsýn og eftirlit með kerfislega mikilvægum fjármálainnviðum með öryggi, skilvirkni og hagkvæmni að leiðarljósi. Þá annast sviðið rekstur millibankakerfa, útgáfu og umsýslu seðla og myntar og rekstur fjárhirslna. Sviðið hefur jafnframt umsjón með útgáfu ritsins *Fjármálainnviðir*. Auk þess heyrir undir sviðið félag í eigu Seðlabankans, Greiðsluveitan ehf., sem starfrækir greiðslukerfi og önnur þjónustukerfi tengd greiðslumiðlun.

Stoðsviðin eru nú fjögur, en sviði rekstrar og starfsmannamála var á árinu skipt í annars vegar rekstur og upplýsingatækni og hins vegar mannauð. Hin stoðsviðin eru fjárhagur og lögfræðiráðgjöf.

Rekstur og upplýsingatækni skiptist í fimm þjónustueiningar, þ.e. eignaumsjón og þjónustu, innri upplýsingaþjónustu, matar- og veitingaþjónustu, rekstrar- og skrifstofuþjónustu og upplýsingatækniþjónustu.

Mannauður ber ábyrgð á þróun og eftirfylgni mannauðsstefnu bankans með það að markmiði að styðja við heilbrigða fyrirtækjamenningu í samvinnu við starfsfólk bankans. Helstu verkefni mannauðs eru meðal annars utanumhald um nýráðningar, fræðslumál, starfsþróun, starfsánægjukannanir, launaákvarðanir, heilsa og vellíðun starfsfólks og jafnréttismál.

Fjárhagur hefur umsjón með fjárhagsupplýsingum bankans og félaga í hans eigu ásamt því að sjá um bókhald sjóðs Þjóðhátíðargjafar Norðmanna og Grænlandssjóðs sem eru í vörslu bankans. Sviðið sér um umsýslu erlendra og innlendra lána ríkissjóðs og Seðlabankans. Þá annast sviðið erlenda greiðslumiðlun með SWIFT-kerfi bankans og hefur umsjón með innlendum og erlendum greiðslum fyrir bankann, ríkissjóð og ríkisfyrirtæki. Einnig sér sviðið um vörslu verðbréfa og uppgjör verðbréfaviðskipta. Starfsemi sviðsins skiptist í tvær deildir, reikningshald og bakvinnslu.

Lögfræðiráðgjöf veitir bankastjóra, sviðum og deildum bankans lögfræðiráðgjöf um málefni sem snerta hlutverk bankans og starfsemi hans. Ráðgjöfin tekur þátt í undirbúningi laga og reglna og gerð lögfræðiálita, annast margvíslega samningagerð fyrir hönd bankans, frágang löggerninga og lánasamninga.

Innri endurskoðandi starfar samkvæmt ákvæðum c-liðar 28. greinar laga um Seðlabanka Íslands, nr. 36/2001, undir umsjón bankaráðs og er ábyrgur gagnvart því. Innri endurskoðun er starfsemi sem veitir óháða og hlutlæga staðfestingu og ráðgjöf sem ætlað er að vera virðisaukandi og bæta rekstur Seðlabanka Íslands og félaga í hans eigu. Innri endurskoðun leggur mat á virkni áhættustýringar og stjórnarhátta með kerfisbundnum vinnubrögðum og styður þannig bankann í að ná markmiðum sínum. Innri endurskoðun undirgekkst ytra gæðamat árið 2017 í samræmi við alþjóðlegan endurskoðunarstaðal nr. 1312. Samkvæmt því er öllum ófrávíkjanlegum ákvæðum alþjóðlegs ramma um innri endurskoðun fylgt, þ.m.t. siðareglum innri endurskoðanda og stöðlum um framkvæmd innri endurskoðunar.

Starfsmannamál

Í lok árs 2017 voru starfsmenn Seðlabankans 181 auk fjögurra í hlutastarfi við ræstingu, samtals 185 starfsmenn. Á árinu voru 20 starfsmenn ráðnir til starfa en 20 létu af störfum. Sumarstarfsmenn á árinu 2017 voru 8. Kynjahlutfall var nokkuð jafnt en breyttist lítillega á árinu. Í upphafi árs voru 98 karlar og 87 konur í starfsliði bankans. Í lok árs voru 92 karlar og 93 konur. Hlutfall háskólamenntaðra starfsmanna var 82% í árslok. Þá störfuðu 6 karlar og 5 konur sem framkvæmdastjórar hjá bankanum og í hópi aðstoðarframkvæmdastjóra og forstöðumanna voru 16 karlar og 11 konur. Meðal næstráðenda í bankanum var hlutfall karla því 60% og kvenna 40%. Í árslok voru 13 starfsmenn félaga í eigu Seðlabanka Íslands, þar af 12 hjá Greiðsluveitunni ehf. og einn hjá Eignasafni Seðlabanka Íslands ehf.

Tafla VIII-3 Fjöldi starfsmanna eftir sviðum

Svið	*Fjöldi*
Alþjóðasamskipti og skrifstofa bankastjóra	9
Bankastjórar	2
Fjárhagur	16
Fjármálainnviðir	13
Fjármálastöðugleiki	13
Gagnasöfnun og upplýsingasvið	15
Gjaldeyriseftirlit	21
Hagfræði og peningastefna	19
Innri endurskoðun	1
Lögfræðiráðgjöf	4
Mannauður	3
Markaðsviðskipti og fjárstýring	23
Rekstur og upplýsingatækni	42
Ræstingar	4
Samtals	185

Stjórn Seðlabanka Íslands 31. desember 2017

Bankaráð

Aðalmenn

Þórunn Guðmundsdóttir formaður
Sveinn Agnarsson varaformaður
Björn Valur Gíslason
Sigurður Kári Kristjánsson
Þór Saari
Frosti Sigurjónsson
Auður Hermannsdóttir

Varamenn

Kristín Thoroddsen
Hildur Traustadóttir
Þórlindur Kjartansson
Ólafur Margeirsson
Auðbjörg Ólafsdóttir
Bára Valdís Ármannsdóttir
Sunna Jóhannsdóttir

Seðlabankastjóri

Már Guðmundsson

Aðstoðarseðlabankastjóri

Arnór Sighvatsson

Yfirmenn

Alþjóðasamskipti og skrifstofa bankastjóra:	Jón Þ. Sigurgeirsson framkvæmdastjóri
Fjárhagur:	Erla Guðmundsdóttir framkvæmdastjóri
Fjármálainnviðir:	Guðmundur Kr. Tómasson framkvæmdastjóri
Fjármálastöðugleiki:	Harpa Jónsdóttir framkvæmdastjóri
Gagnasöfnun og upplýsingavinnsla:	Tómas Örn Kristinsson framkvæmdastjóri
Gjaldeyriseftirlit:	Guðmundur Sigbergsson, starfandi framkvæmdastjóri
Hagfræði og peningastefna:	Þórarinn G. Pétursson aðalhagfræðingur
Lögfræðiráðgjöf:	Sigríður Logadóttir aðallögfræðingur
Mannauður:	Íris Guðrún Ragnarsdóttir mannauðsstjóri
Markaðsviðskipti og fjárstýring:	Sturla Pálsson framkvæmdastjóri
Rekstur og upplýsingatækni:	Ásta H. Bragadóttir framkvæmdastjóri
Innri endurskoðandi:	Nanna Huld Aradóttir

Félög í eigu Seðlabanka Íslands

Eignasafn Seðlabanka Íslands ehf. (ESÍ):	Haukur C. Benediktsson framkvæmdastjóri
Greiðsluveitan ehf.:	Logi Ragnarsson framkvæmdastjóri

Skipurit Seðlabanka Íslands

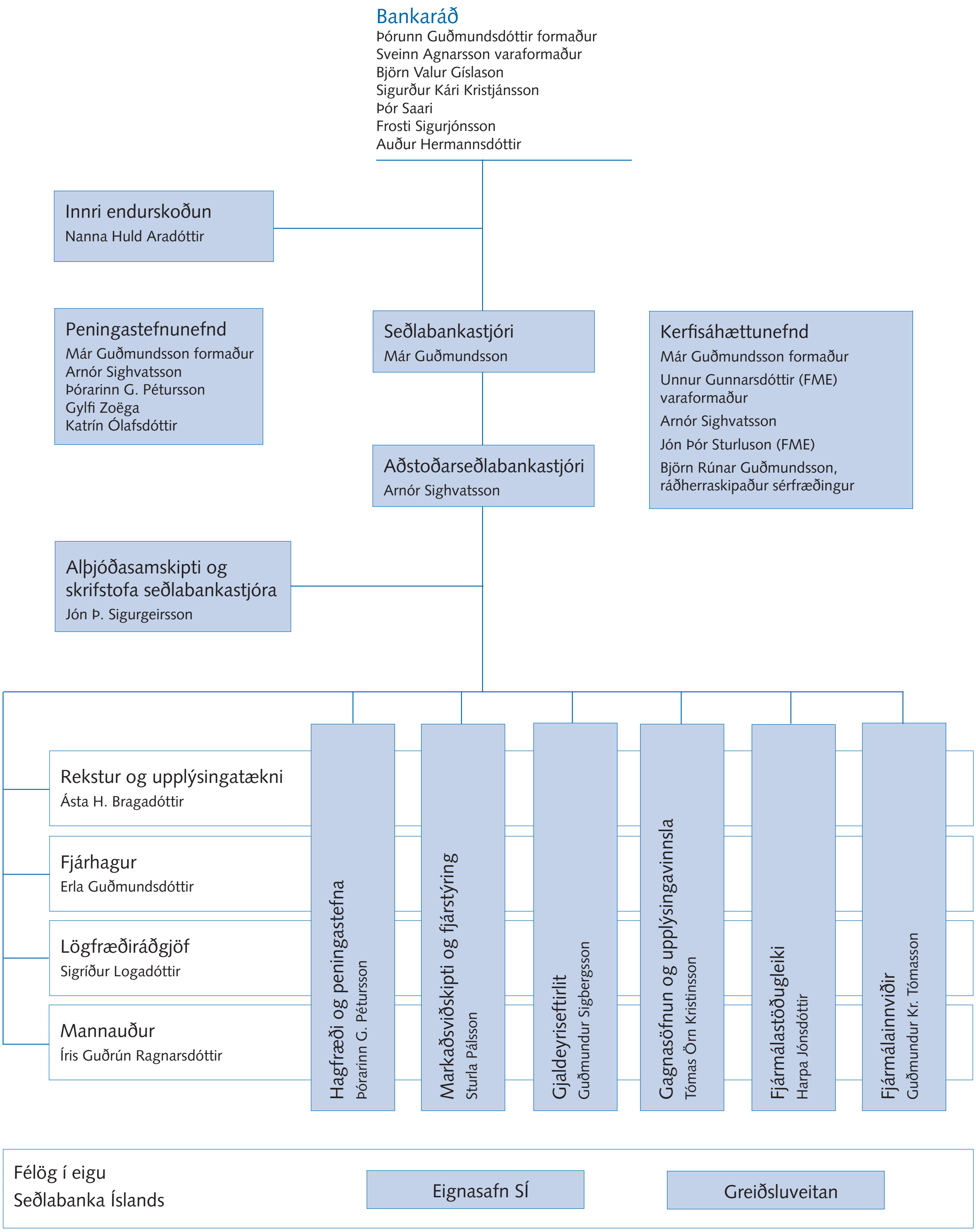

Tölvubúnaður, hugbúnaðarkerfi og tengd þjónusta er ríkur þáttur í starfinu. Hér er starfsfólk í upplýsingatækniþjónustu. Talið að ofan frá vinstri: Lóa Jóhannsdóttir, Daníel Snorrason, Jón Viðar Þorsteinsson, Ragnhildur Björg Konráðsdóttir, Hafþór Þórarinsson, Svanfríður Helgadóttir og Friðrik Gunnlaugsson. Neðri röð talið frá vinstri: Ólafur Gauti Hilmarsson, Guðmundur Harðarson, Helga Guðrún Lárusdóttir, Gísli Geir Gylfason, Arnar Freyr Guðmundsson forstöðumaður, Guðrún Sif Hilmarsdóttir, Tómas Þór Tómasson og Gylfi Vilberg Árnason. Á myndina vantar Jón Ágúst Sigurðsson.

SAMSTÆÐUÁRSREIKNINGUR 2017

Áritun óháðra endurskoðenda

Til bankaráðs og bankastjóra Seðlabanka Íslands

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Seðlabanka Íslands fyrir árið 2017. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma staðfestingu yfirstjórnar Seðlabanka Íslands, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um breytingar á eigin fé, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Seðlabanka Íslands á árinu 2017, efnahag hans 31. desember 2017 og breytingu á handbæru fé á árinu 2017, í samræmi við lög um ársreikninga, lög um fjármálafyrirtæki og reglur um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands.

Grundvöllur fyrir áliti

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda hér að neðan. Við erum óháð Seðlabanka Íslands í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar

Stjórnendur bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela ársskýrslu Seðlabanka Íslands að undanskildum samstæðuársreikningnum og áritun okkar á hann.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um né veitum staðfestingu á efni þeirra.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framangreindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við samstæðuársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggðri á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Ábyrgð stjórnenda á samstæðuársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga, lög um fjármálafyrirtæki og reglur um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands. Stjórnendur eru einnig ábyrgir fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins eru stjórnendur ábyrgir fyrir því að meta rekstrarhæfi Seðlabanka Íslands. Ef við á, skulu stjórnendur setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, nema stjórnendur hafi ákveðið að leysa bankann upp eða hætta starfsemi eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka, og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg vissa er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggist á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits bankans.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru og tengdar skýringar séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggist á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi bankans.
- Metum í heild sinni hvort samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar við samstæðuársreikninginn með tilliti til glöggrar myndar.
- Öflum fullnægjandi endurskoðunargagna vegna fjárhagsupplýsinga eininga innan samstæðunnar til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi. Við erum ábyrgir fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum einir ábyrgð á áliti okkar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórnendur meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Kópavogur, 23. mars 2018

Deloitte ehf.

Benóní Torfi Eggertsson
endurskoðandi

Árni Þór Vilhelmsson
endurskoðandi

Staðfesting yfirstjórnar Seðlabanka Íslands

Bankaráð og bankastjóri Seðlabanka Íslands staðfesta hér með ársreikning bankans fyrir árið 2017 með undirritun sinni. Frosti Sigurjónsson gerir þó þann fyrirvara að hann telur að ekki eigi að færa seðla og mynt til skuldar í efnahagsreikningi.

Reykjavík, 21. mars 2018

Áritun bankaráðs

Þórunn Guðmundsdóttir
formaður

Sveinn Agnarsson
Sigurður Kári Kristjánsson
Auður Hermannsdóttir

Hildur Traustadóttir
Þór Saari
Frosti Sigurjónsson

Áritun seðlabankastjóra

Már Guðmundsson

Staðfesting forsætisráðherra

Með skírskotun til yfirlýsingar endurskoðenda, bankaráðs og seðlabankastjóra staðfestist reikningurinn hér með.

Reykjavík, 23. mars 2018

Katrín Jakobsdóttir

Rekstrarreikningur 2017

	Skýringar	2017	2016
Vaxtatekjur			
Vaxtatekjur af innlendum eignum		4.488.695	6.836.809
Vaxtatekjur af erlendum eignum		9.130.552	8.351.686
	1	13.619.246	15.188.495
Vaxtagjöld			
Vaxtagjöld af innlendum skuldum		(27.576.697)	(26.930.669)
Vaxtagjöld af erlendum skuldum		(200.038)	(364.737)
	2	(27.776.735)	(27.295.406)
Hrein vaxtagjöld		(14.157.488)	(12.106.911)
Rekstrartekjur			
Þjónustutekjur	3	1.257.360	1.274.332
Þjónustugjöld	4	(1.395.697)	(902.841)
Seðlar úr umferð		233	180
Tekjur af hlutafjáreign	5	46.094	54.083
Verðbreytingar innlendra eigna	6	(552.480)	46.677.691
Verðbreytingar erlenda eigna	6	(5.353.335)	(2.896.298)
Verðendurmat gulleignar	7	1.088.994	861.025
Gengishagnaður af gjaldeyrisviðskiptum	8	14.001.731	28.389.483
Bakfærð virðisrýrnun krafna	13	0	4.212.827
		9.092.898	77.670.481
Afkoma fyrir rekstrargjöld		(5.064.590)	65.563.571
Rekstrargjöld			
Laun og launatengd gjöld	9	(2.780.915)	(2.868.652)
Annar rekstrarkostnaður	10	(870.586)	(1.161.519)
Kostnaður af seðlum og mynt	12	(309.034)	(148.548)
Afskriftir fastafjármuna	27	(166.519)	(159.261)
		(4.127.055)	(4.337.980)
Áhrif félaga utan samstæðu	29	1.930.670	0
Rekstrar(tap) hagnaður fyrir skatta og gengismun		(7.260.975)	61.225.590
Tekjuskattur	15	(61.606)	(7.176.844)
(Tap) hagnaður án gengismunar		(7.322.581)	54.048.746
Gengismunur	14	(15.931.345)	(88.745.168)
Tap ársins		(23.253.926)	(34.696.422)

Fjárhæðir eru í þúsundum króna.

Efnahagsreikningur 31. desember 2017

Eignir	*Skýringar*	*2017*	*2016*
Gulleign	17	8.731.798	8.309.617
Erlendar eignir	18-21	668.331.558	797.711.719
Gjaldeyrisstaða við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	22	10.389.136	10.596.223
Innlendar fjáreignir	23-26	61.885.567	51.446.827
Varanlegir rekstrarfjármunir	27	6.192.902	4.793.857
Aðrar eignir	29	8.250.889	3.212.506
Eignir		763.781.851	876.070.748

Eigið fé og skuldir			
Stofnfé		86.911.446	85.634.079
Óinnkallað stofnfé	38	(55.410.446)	(54.133.079)
Endurmat fasteigna og lausafjármuna		5.589.826	4.250.168
Þýðingarmunur		(8.359)	(8.359)
Bundnar hlutdeildartekjur	39	8.097.639	34.770.780
Annað eigið fé (neikvætt)		(22.978.007)	(26.446.217)
Eigið fé	40	22.202.098	44.067.372
Seðlar og mynt	31	68.007.394	62.327.943
Erlendar skuldir	32	23.046.769	24.539.750
Mótvirði við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	22	16.698.397	17.030.072
Innstæður fjármálastofnana	33	102.388.236	71.157.714
Aðrar innstæður	34	226.790.418	307.826.302
Innlendar fjárskuldir	35	303.821.539	340.036.916
Lífeyrisskuldbinding	36	210.733	241.090
Aðrar skuldir	37	616.266	8.843.589
Skuldir		741.579.753	832.003.376
Eigið fé og skuldir		763.781.851	876.070.748

Fjárhæðir eru í þúsundum króna.

Yfirlit um sjóðstreymi 2017

Rekstrarhreyfingar	2017	2016
Innheimtar vaxtatekjur	11.381.562	25.451.857
Greidd vaxtagjöld	(27.604.335)	(27.639.596)
	(16.222.773)	(2.187.739)
Innheimtar þjónustutekjur	1.066.420	871.077
Greidd þjónustugjöld	(1.346.747)	(586.452)
Innborgaður arður af hlutafjáreign	46.094	54.083
	(16.457.007)	(1.849.032)
Greidd rekstrargjöld	(3.713.018)	(4.029.370)
Handbært fé til rekstrar án skatta	(20.170.025)	(5.878.402)
Greiddur tekjuskattur	(25.027)	(815.592)
Handbært fé til rekstrar	(20.195.052)	(6.693.994)
Fjárfestingarhreyfingar		
Keyptir rekstrarfjármunir	(232.017)	(191.946)
Arðgreiðsla félaga utan samstæðu	28.700.000	0
Fullnustueignir, sala að frádregnum viðbótum	0	5.517.104
Seldir eignarhlutir	0	126.683
Keypt ríkisbréf	(51.875.561)	(22.647.596)
Innheimtar almennar kröfur	0	66.421.568
Seld verðbréf	0	61.722.770
Afborganir af verðbréfum o.fl.	48.451.135	122.531.809
Keypt gull	0	(42.900)
Keypt verðbréf í gjaldeyrisforða	(135.427.621)	(545.835.931)
Seld verðbréf í gjaldeyrisforða	231.453.345	269.232.370
Fjármagnstekjuskattur dótturfélaga	0	(434.913)
Sérstök dráttarréttindi við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	0	(9.082.306)
	121.069.281	(52.683.287)
Fjármögnunarhreyfingar		
Seðlar og mynt	5.679.451	6.656.806
Innstæðubréf	(35.736.879)	72.202.706
Bundin innlán	(1.010.000)	48.270.000
Gjaldeyrisinnstæður	(94.120.268)	(90.752.650)
Innstæður innlánsstofnana	34.915.997	(3.491.069)
Innstæður annarra aðila	(4.553.017)	27.418.448
Innstæður ríkissjóðs	9.505.746	(22.134.304)
Innstæður félaga utan samstæðu	(30.272.248)	0
Skiptasamningar	(105.142)	(109.874)
	(115.696.360)	38.060.063
Breyting á handbæru fé		
Lækkun á erlendum bankainnstæðum	(14.822.130)	(21.289.493)
Gengismunur erlendra bankainnstæðna	(309.172)	3.343.797
Erlendar bankainnstæður í ársbyrjun	111.863.281	129.808.977
Erlendar bankainnstæður í árslok	96.731.979	111.863.281

Fjárhæðir eru í þúsundum króna.

Yfirlit um breytingar á eigin fé 2017

	Stofnfé	Óinnkallað stofnfé	Endurmat fasteigna	Þýðingar-munur	Bundnar hlutdeildar-tekjur	Annað eigið fé (neikvætt)	Eigið fé samtals
Eigið fé 1. janúar 2016	83.501.000	(52.000.000)	4.299.112	(12.572)	0	42.972.042	78.759.582
Verðbætur á óinnkallað stofnfé	2.133.079	(2.133.079)					0
Tap ársins 2016					34.770.780	(69.467.203)	(34.696.423)
Þýðingarmunur				4.213			4.213
Afskrift endurmetinna eigna 2016			(48.944)			48.944	0
Eigið fé 31. desember 2016	85.634.079	(54.133.079)	4.250.168	(8.359)	34.770.780	(26.446.217)	44.067.372
Eigið fé 1. janúar 2017	85.634.079	(54.133.079)	4.250.168	(8.359)	34.770.780	(26.446.217)	44.067.372
Verðbætur á óinnkallað stofnfé	1.277.367	(1.277.367)					0
Greiddur bundinn arður					(28.795.301)	28.795.301	0
Tap ársins 2017					2.122.159	(25.376.085)	(23.253.926)
Endurmat fasteigna			1.388.652				1.388.652
Afskrift endurmetinna eigna 2017			(48.994)			48.994	0
Eigið fé 31. desember 2017	86.911.446	(55.410.446)	5.589.826	(8.359)	8.097.639	(22.978.007)	22.202.098

Fjárhæðir eru í þúsundum króna.

Yfirlit um helstu reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskilanna

- Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga, nr. 3/2006, ákvæði laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, og reglur um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands.

Mat og ákvarðanir

- Við gerð ársreiknings þurfa stjórnendur, í samræmi við lög um ársreikninga, að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningsskiladegi, veita upplýsingar í skýringum um tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti.
- Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað á.

Samstæða

- Ársreikningur samstæðunnar tekur til ársreikninga Seðlabanka Íslands og félaga í eigu bankans („dótturfélög" skv. reikningsskilareglum).

  Meðal markmiða samstæðureikningsskilanna er að birta einungis tekjur, gjöld, eignir og skuldir samstæðunnar út á við og er því viðskiptum innan hennar eytt út við gerð reikningsskilanna. Ef við á eru gerðar leiðréttingar á reikningsskilum dótturfélaga til að samræma þau við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar.

Eignarhlutir í dóttur- og hlutdeildarfélögum

- Dóttur- og hlutdeildarfélög eru félög þar sem Seðlabankinn fer með yfirráð. Yfirráð eru til staðar þegar bankinn hefur vald til ákvarðanatöku um fjármál og rekstur félagsins. Eignarhlutar í þeim eru færðir samkvæmt hlutdeildaraðferð og eru eignarhlutar í hlutdeildarfélögum færðir á kostnaðarverði að teknu tilliti til hlutdeildar í rekstri og virðisrýrnunar einstakrar fjárfestingar. Tap félaganna umfram hlutdeild er aðeins gjaldfært hafi félögin gengist í ábyrgð eða stofnað til skuldbindinga fyrir þeirra hönd.

Þýðingarmunur

- Þýðingarmunur samanstendur af gengismun sem verður til vegna umreiknings reikningsskila erlendra hlutdeildarfélaga.

Skráning tekna og gjalda

- Tekjur eru færðar þegar til þeirra er unnið hvort sem innheimta hefur farið fram eða ekki. Hið sama á við um gjöld, þau eru færð þegar til þeirra er stofnað hvort sem þau voru greidd eða ekki. Í rekstrarreikning færast enn fremur matsbreytingar af verðbréfum hvort sem þær eru innleystar eða óinnleystar.

Seðlar og mynt

- Kostnaður af útgáfu seðla og myntar er færður til gjalda þegar hann fellur til.
- Seðlar og mynt í umferð eru skráð á nafnvirði.

Erlendir gjaldmiðlar

- Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við miðgengi í árslok 2017. Tekjur og gjöld í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð á gengi viðskiptadags.

	Meðalgengi ársins		*Gengi í lok árs*	
	2017	*2016*	*2017*	*2016*
Evra (EUR)	120,54	133,59	125,05	119,13
Bandaríkjadalur (USD)	106,78	120,67	104,42	112,82
Sterlingspund (GBP)	137,45	163,80	140,98	138,91
Kanadadalur (CAD)	82,36	91,08	83,32	83,72
Dönsk króna (DKK)	16,20	17,94	16,80	16,02
Norsk króna (NOK)	12,93	14,37	12,73	13,11
Sænsk króna (SEK)	12,52	14,13	12,71	12,43
Svissneskur franki (CHF)	108,43	122,50	107,07	110,81
Japanskt jen (JPY)	0,95	1,11	0,93	0,97
Pólskt zlot (PLN)	28,30	30,62	29,97	26,92
Kínverskt júan (CNY)	15,80	18,18	16,05	16,25

Verðtryggðar eignir og skuldir

- Verðtryggðar eignir og skuldir eru skráðar með áföllnum verðbótum í árslok 2017 og miðað er við viðeigandi vísitölugildi í janúar 2018 sem endurspeglar verðlag í lok ársins 2017. Verðbætur eru færðar í rekstrarreikning með vöxtum.

Verðbréf

- Verðbréf í gjaldeyrisforða bankans eru skráð á markaðsverði og matsbreytingar eru færðar í rekstrarreikning.

Skattamál

- Tekjuskattur er reiknaður og færður í ársreikninginn. Útreikningur hans byggist á afkomu fyrir skatta að teknu tilliti til varanlegs mismunar á skattalegri afkomu og afkomu samkvæmt ársreikningi. Tekjuskattshlutfall er 20%.
- Tekjuskattur til greiðslu er tekjuskattur sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins auk leiðréttinga á tekjuskatti til greiðslu vegna fyrri ára.
- Skattur sem frestað er stafar af mismun efnahagsliða í skattauppgjöri annars vegar og ársreikningi hins vegar. Mismunurinn stafar af því að tekjuskattstofn félagsins er miðaður við aðrar forsendur en reikningsskil þess.
- Tekjuskattsinneign er metin á reikningsskiladegi og er einungis færð að því marki sem líklegt er að hún nýtist á móti skattskyldum hagnaði í framtíðinni.

Varanlegir rekstrarfjármunir

- Eignir eru skráðar meðal varanlegra rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eignunum muni nýtast samstæðunni og hægt er að meta kostnað vegna eignanna með áreiðanlegum hætti. Varanlegir rekstrarfjármunir eru annaðhvort færðir samkvæmt kostnaðarverðsaðferð eða endurmatsaðferð. Samkvæmt kostnaðarverðsaðferðinni eru varanlegir rekstrarfjármunir færðir á upphaflegu kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun. Kostnaðarverð varanlegra

rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum beinum kostnaði við að koma eigninni í tekjuhæft ástand. Samkvæmt endurmatsaðferðinni er notast við gangvirði á þeim degi sem varanlegir rekstrarfjármunir eru endurmetnir að frádregnum afskriftum og virðisrýrnun.

- Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði/endurmatsverði miðað við eignarhaldstíma á árinu að teknu tilliti til væntanlegs hrakvirðis.

- Hagnaður eða tap vegna sölu eigna er mismunur söluverðs og bókfærðs verðs eigna á söludegi.

Gulleign

- Gull í gjaldeyrisforða bankans er skráð á markaðsverði í Bandaríkjadölum og matsbreytingar eru færðar í rekstrarreikning.

Skuldbindingar

- Skuldbindingar eru færðar upp í efnahagsreikningi ef líklegt þykir að félagið verði fyrir fjárhagslegum útgjöldum í framtíðinni vegna tiltekins atburðar eða viðskipta og hægt er að meta fjárhæð þeirra með áreiðanlegum hætti.

Skýringar með samstæðureikningi 2017

Vaxtatekjur

1. Vaxtatekjur greinast þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Vaxtatekjur af innlendum eignum:		
Vaxtatekjur af daglánum	8.032	2.707
Vaxtatekjur af markaðsbréfum	3.882.477	1.395.279
Vaxtatekjur af verðtryggðum verðbréfum	0	1.016.769
Vaxtatekjur af öðrum innlendum eignum	598.185	4.422.054
	4.488.695	6.836.809
Vaxtatekjur af erlendum eignum:		
Vaxtatekjur af gulli	0	18.262
Vaxtatekjur af bankareikningum	479.630	214.920
Vaxtatekjur af verðbréfum	8.197.881	7.798.714
Vaxtatekjur af öðrum erlendum eignum	453.040	319.789
	9.130.552	8.351.686

- Vaxtatekjur af innlendum eignum lækkuðu um 2,3 ma.kr. frá árinu 2016 eða um 34%. Helstu ástæður eru uppgreiðslur lána.
- Veitt voru 13 daglán á árinu 2017 samtals að fjárhæð 18,6 ma.kr. samanborið við 19 daglán 2016 samtals að fjárhæð 10,7 ma.kr.
- Vaxtatekjur af markaðsbréfum hækkuðu um 2,5 ma.kr. milli ára. Þessi hækkun er tilkomin vegna bréfa sem bankanum áskotnuðust vegna aðgerða við losun hafta.
- Vaxtatekjur af verðtryggðum verðbréfum og öðrum innlendum eignum lækkuðu verulega milli ára og er lækkunin tilkomin vegna sölu eigna hjá félögum í eigu bankans.
- Vaxtatekjur af gulli á árinu 2017 voru engar en bankinn hefur ekki lánað gull frá því í júní 2016.
- Vaxtatekjur af erlendum bankareikningum hækkuðu um 264,7 m.kr. milli ára.
- Vaxtatekjur af erlendum verðbréfum hækkuðu um 399,2 m.kr. á milli ára.

Vaxtagjöld

2. Vaxtagjöld greinast þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Vaxtagjöld af innlendum skuldum:		
Vaxtagjöld af innstæðubréfum	224.355	128.337
Vaxtagjöld af bundnum innlánum	16.807.194	15.502.190
Vaxtagjöld af viðskiptareikningum	7.168.385	5.328.878
Vaxtagjöld af viðskiptareikningum ríkissjóðs	2.765.448	4.747.136
Vaxtagjöld af gjaldeyrisreikningum	159.325	483.998
Vaxtagjöld af öðrum innlendum skuldum	451.989	740.129
	27.576.697	26.930.669
Vaxtagjöld af erlendum skuldum:		
Vaxtagjöld af stöðu við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	86.678	14.952
Vaxtagjöld af erlendum bankareikningum	107.574	339.069
Vaxtagjöld af erlendum lánum	5.786	10.716
	200.038	364.737

- Vaxtagjöld af innlendum skuldum breyttust lítillega milli ára, hækkuðu um 2,4%.
- Útgáfa innstæðubréfa hófst aftur á árinu 2016 og er tengd aðgerðum við losun hafta.
- Vaxtagjöld af bundnum innlánum námu um 16,8 ma.kr. á árinu 2017 samanborið við 15,5 ma.kr. á árinu 2016. Boðin eru tvenns konar bundin innlán, annars vegar bundin innlán til viku í senn sem bera fasta vexti og hins vegar bundin innlán til mánaðar í senn.
- Vaxtagjöld af viðskiptareikningum hækkuðu um 1,8 ma.kr. eða um 34,5%. Viðskiptavextir Seðlabanka Íslands voru 4,75% í upphafi árs 2017 en í lok árs 2017 voru vextir 4,00%.
- Vaxtagjöld af viðskiptareikningum ríkissjóðs lækkuðu um 41,7% milli ára.
- Vaxtagjöld af erlendum bankareikningum eru tilkomin vegna neikvæðra vaxta á innstæðum.
- Vaxtagjöld af erlendum skuldum lækkuðu um 45,2% milli ára.

Þjónustutekjur

3. Þjónustutekjur greinast þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Tekjur af greiðslumiðlun	1.095.210	1.065.359
Tekjur vegna markaðsviðskipta	128.470	130.233
Aðrar þjónustutekjur	33.680	78.740
	1.257.360	1.274.332

- Tekjur af greiðslumiðlun eru tekjur sem koma frá Greiðsluveitunni ehf. sem er í eigu bankans.

Þjónustugjöld

4. Þjónustugjöld greinast þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Gjöld af greiðslumiðlun	509.685	578.250
Gjöld vegna gjaldeyrisútboða	793.326	121.323
Gjöld af lántöku	47.993	31.914
Gjöld vegna verðbréfaviðskipta	44.693	54.175
Önnur þjónustugjöld	0	117.179
	1.395.697	902.841

- Þjónustugjöld hækkuðu um 55% milli ára. Hækkunin er að mestu tilkomin vegna gjaldeyrisútboða tengdra aflandskrónuútboði bankans.

Tekjur af hlutafjáreign

5. Tekjur af hlutafjáreign greinast þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Arðstekjur frá Alþjóðagreiðslubankanum	46.094	39.644
Aðrar arðstekjur	0	14.439
	46.094	54.083

- Aðrar arðstekjur koma frá hlutafjáreign félaga í eigu bankans.

Endurmat eigna

6. Endurmat eigna greinist þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Gangvirðisbreytingar		
Innlend verðbréf	(778.731)	46.178.627
Innlendar afleiður	226.251	(904.780)
Erlend verðbréf	(5.198.352)	(3.714.244)
Erlendir verðbréfasjóðir	72.080	(56.122)
Erlendar afleiður	(227.062)	874.068
Verðbreytingar		
Fullnustueignir	0	1.403.844
	(5.905.814)	43.781.392

- Á árinu 2016 fór fram uppgjör föllnu fjármálafyrirtækjanna við ESÍ sem skilaði hárri tekjufærslu vegna endurmats innlendra skuldabréfa og krafna.

Nafnverð erlendra verðbréfa og sjóða eftir gjaldmiðlum:	2017	2016
EUR	1.594.000.000	1.954.000.000
GBP	545.000.000	525.000.012
USD	2.555.100.000	3.093.000.000
CNY	61.555	61.555

Verðendurmat gulleignar

7. Verðhækkun gullforða bankans, miðað við fastgengi, nam 1.089 m.kr. 2017 en 2016 varð rúmlega 861 m.kr. verðhækkun. Markaðsverð gulls var 1.302,8 Bandaríkjadalir á hverja únsu í árslok 2017 en 1.147,5 á únsu í upphafi árs sem nemur um 13,5% hækkun milli ára.

Gengishagnaður (tap) af gjaldeyrisviðskiptum

8. Gengishagnaður (tap) af gjaldeyrisviðskiptum greinist þannig (þús. kr.):

	2017	*2016*
Gengishagnaður vegna aflandskrónuútboðs	14.386.427	29.187.804
Gengistap gjaldeyrisviðskipta	(384.696)	(798.321)
	14.001.731	28.389.483

- Gengishagnaður varð af gjaldeyrisviðskiptum vegna aflandskrónuútboðs á árinu 2017 sem nam alls 14,4 ma.kr. samanborið við 29,2 ma.kr. hagnað frá fyrra ári.
- Gengishagnaður (tap) af þeim gjaldeyrisviðskiptum, þar sem bankinn selur eða kaupir erlendan gjaldeyri, bókfærðist sem tekjur eða gjöld í rekstri.

Laun og launatengd gjöld

9. Laun og launatengd gjöld greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Laun	2.248.537	2.295.616
Lífeyrissjóður	319.535	316.182
Launatengd gjöld	202.425	233.360
Framlag til lífeyrisskuldbindinga	10.418	23.494
	2.780.915	2.868.652
Fjöldi ársverka	189	197

- Á árinu 2017 námu heildarlaun til bankastjóra og bankaráðs 60,6 m.kr. Bankastjóri fær ekki greidda þóknun fyrir setu í stjórnum og nefndum sem stofnanir og fyrirtæki á fjármálamarkaði standa sameiginlega að eða Seðlabanki Íslands tilnefnir fulltrúa í samkvæmt lögum. Heildargreiðslur til bankastjóra og bankaráðs á árinu 2017 greinast þannig í m.kr.:

	2017	*2016*
Bankastjóri		
Már Guðmundsson	25,0	24,4
Aðstoðarbankastjóri		
Arnór Sighvatsson	22,6	22,1
Bankaráð		
Þórunn Guðmundsdóttir, formaður	2,8	2,8
Sveinn Agnarsson, varaformaður	1,4	0,0
Jón Helgi Egilsson, varaformaður	0,7	2,1
Aðrir bankaráðsmenn og varamenn	8,0	8,1
	60,6	59,5

Annar rekstrarkostnaður

10. Annar rekstrarkostnaður greinist þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Aðkeypt þjónusta	461.775	712.607
Rekstur eigna og lausafjármuna	221.436	256.497
Ýmsir rekstrarliðir	187.375	192.415
	870.586	1.161.519

Þóknun til endurskoðenda

11. Þóknun til endurskoðenda greinist þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Endurskoðun á ársreikningi og samstæðu		
Deloitte ehf.	26.746	36.620
Ráðgjöf og önnur þjónusta		
Önnur endurskoðendafyrirtæki	4.961	32.527
	31.708	69.147

Kostnaður af seðlum og mynt

12. Kostnaður af seðlum og mynt greinist þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Seðlaprentun	308.096	0
Myntslátta	0	146.988
Búnaður	938	1.559
	309.034	148.548

- Á árinu var seðlaprentun á 10.000 og 1.000 króna seðlum sem Seðlabanki Íslands hefur í umferð.

Bakfærð virðisrýrnun krafna

13. Bakfærð virðisrýrnun krafna á árinu 2016 er tilkomin vegna betri endurheimtu af kröfum ESÍ á gjaldþrota fjármálafyrirtæki.

Gengismunur

14. Gengismunur greinist þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Gull	(666.813)	(1.382.685)
Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn	(212.992)	(1.845.952)
Erlendar bankainnstæður	565.751	(24.187.756)
Erlend verðbréf og sjóðir	(12.720.240)	(96.157.327)
Erlendar skammtímaskuldir	(60.946)	450.632
Erlend lán, gjaldeyrisreikningar	(2.985.234)	37.650.134
Afleiður	149.027	(2.720.407)
Annað	102	(551.808)
	(15.931.345)	(88.745.168)

Breyting helstu gjaldmiðla gagnvart íslensku krónunni var þannig (%):

	2017	*2016*
USD	-7,45	-12,94
EUR	4,97	-15,70
GBP	1,49	-27,67
NOK	-2,91	-11,11
DKK	4,82	-15,39
SEK	2,25	-19,25
JPY	-3,91	-10,29
CHF	-3,38	-15,09
CAD	-0,48	-10,24
XDR	-2,03	-15,53
CNY	-1,24	-18,59

Heildareignir og -skuldir í erlendum gjaldmiðli 2017

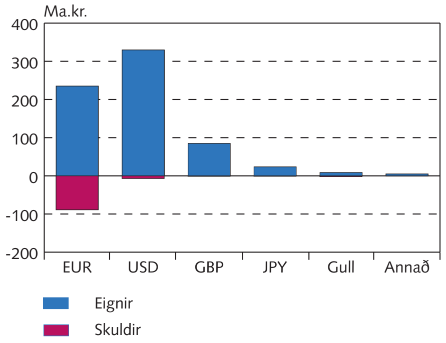

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Heildareignir og -skuldir í erlendum gjaldmiðli 2016

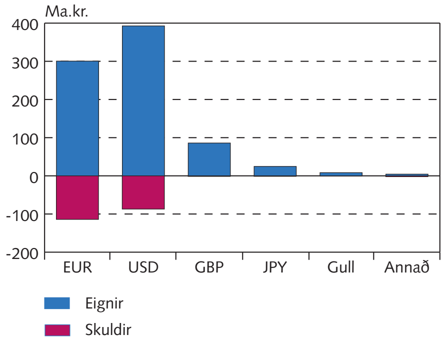

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Tekjuskattur

15. Seðlabanki Íslands er undanþeginn tekjuskatti skv. 4. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. Gjaldfærður tekjuskattur í ársreikningi er vegna félaga í eigu bankans og greinist hann þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Eignasafn Seðlabanka Íslands ehf.	0	(7.074.040)
Greiðsluveitan ehf.	(61.606)	(23.829)
Hilda ehf.	0	(78.975)
	(61.606)	(7.176.844)

- Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2017 nemur 67,4 m.kr.

Virkur tekjuskattur greinist þannig (þús.kr.):	*2017*		*2016*	
	Fjárhæð	*%*	*Fjárhæð*	*%*
Hagnaður félaga í eigu bankans	308.013		41.947.624	
Skatthlutfall	(61.603)	-20,0	(8.389.525)	-20,0
Ófrádráttarbær kostnaður	(3)	0,0	1.627	0,0
Hlutdeild í afkomu félaga í eigu bankans sem ekki færa tekjuskattsinneign	0	0,0	151.356	0,36
Fenginn arður til frádráttar	0	0,0	1.658	0,0
Tekjuskattsáhrif söluhagnaðar/(taps) hlutabréfa	0	0,0	(5.953)	-0,01
Breyting á niðurfærslu tekjuskatts	0	0,0	1.063.993	2,54
Tekjuskattur samkvæmt rekstrarreikningi	(61.606)	-20,0	(7.176.844)	-17,1

Ráðstöfun til ríkissjóðs

16. Með lögum nr. 122/2014, um breytingu á lögum nr. 36/2001, um Seðlabanka Íslands, voru gerðar veigamiklar breytingar á reglum um ráðstöfun hagnaðar. Frá og með 1. janúar 2014 skal Seðlabanki Íslands halda sérstakan reikning meðal eiginfjárliða og skal hann nefndur „Varasjóður“.

- Meginmarkmiðið með því að halda varasjóð er að tryggja að aðeins sá hagnaður sem hefur verið innleystur myndi grundvöll til ráðstöfunar til ríkissjóðs eða til eflingar á eigin fé bankans. Þannig getur Seðlabankinn fært óinnleystan hagnað í varasjóð. Óinnleyst tap, umfram þegar skráðan óinnleystan hagnað, færist til lækkunar á hagnaði sem er til ráðstöfunar. Þessi framsetning er hluti af varfærnum reikningsskilum seðlabanka og miðar að því að hagnaði sé ráðstafað þegar hann myndast.
- Verðendurmat skal samanstanda af uppfærðu markaðsverði og gengisbreytingum gjaldmiðla, og skal það ná til fjárhagslegra eigna og skulda, afleiðna og gulls. Fjármálagerningar í innlendum og erlendum gjaldmiðlum skulu verðmetnir hver fyrir sig.
- Bæði innleystur og óinnleystur hagnaður er færður í gegnum rekstrarreikning. Framlög í varasjóð samanstanda af mismun á kostnaðarverði og skráðu markaðsverði. Við breytingarnar sem tóku gildi á árinu 2014 skal kostnaðarverð endurspegla markaðsverð 31. desember 2013.

Rekstrarniðurstaða greinist þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Hrein vaxtagjöld	(14.157.488)	(12.106.911)
Verðendurmat, innleyst og óinnleyst	(4.816.821)	48.855.244
Gengismunur, innleystur og óinnleystur	(1.929.615)	(60.355.686)
Tekjur af hlutafjáreignum	46.094	54.083
Aðrar tekjur	3.188.029	1.274.332
Rekstrargjöld	(5.522.519)	(5.240.641)
Tekjuskattur	(61.606)	(7.176.844)
Tap ársins	(23.253.926)	(34.696.422)

Varasjóður greinist þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Staða í upphafi árs	0	0
Verðendurmat erlendra verðbréfa	(4.678.209)	(3.500.976)
Verðendurmat innlendra verðbréfa	(515.341)	496.909
Gengismunur	(5.761.725)	(77.016.983)
Verðendurmat gulls	1.088.994	861.025
Fært á óráðstafað eigið fé	9.866.281	79.160.025
Staða í lok árs	0	0

- Samkvæmt lögum um Seðlabanka Íslands skal bankinn búa yfir fjárhagslegum styrk. Til þess að tryggja þetta markmið er hagnaði bankans ráðstafað til ríkissjóðs svo fremi sem honum er ekki ráðstafað til að efla eigið fé bankans. Tap ársins samkvæmt ársreikningi er 23,3 ma.kr. Ekki er breyting á varasjóði vegna þess að óinnleystir liðir eru neikvæðir og þar af leiðandi færðir í óráðstafað eigið fé. Ekki er framlag til ríkissjóðs fyrir árið 2017.

Gulleign

17. Gulleign bankans var 64.186,28 únsur í árslok 2017. Gulleign er færð á gangvirði í árslok 2017 en únsan var þá metin á 1.302,8 Bandaríkjadali sem samsvarar 136.038 kr. Gulleignin þannig metin nam 8,7 ma.kr. í árslok 2017.

Þróun gulleignar

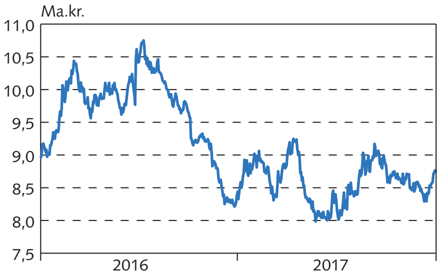

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Breyting gulleignar greinist þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Staða í upphafi árs	8.309.617	8.790.287
Kaup á árinu	0	42.900
Verðendurmat	1.088.994	861.025
Gengismunur	(666.813)	(1.382.685)
Breyting áfallinna vaxta	0	(1.909)
Staða í lok árs	8.731.798	8.309.617

Erlendar eignir

18. Erlendar eignir greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Erlendar bankainnstæður	96.731.979	111.863.281
Erlend verðbréf	552.121.469	665.982.011
Erlendir verðbréfasjóðir	1.114.998	1.126.693
Sérstök dráttarréttindi við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	16.673.764	16.963.159
Erlendar afleiður	833.022	937.766
Erlendar eignir utan forða	856.326	838.808
	668.331.558	797.711.719

- Erlendar afleiður eru nú metnar á gangvirði í kjölfar breytinga á ársreikningalögum frá júní 2016.

19. Erlendar bankainnstæður greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Innstæður í erlendum seðlabönkum	50.723.863	109.881.196
Innstæður í Alþjóðagreiðslubankanum	44.900.616	366
Innstæður í öðrum erlendum bönkum	1.107.500	1.981.719
	96.731.979	111.863.281
Innstæður, lausar til útgreiðslu	51.780.492	111.863.281
Bundnar innstæður, lausar innan 3 mánaða	44.951.487	0
	96.731.979	111.863.281

20. Breytingar á erlendum verðbréfum og sjóðum á árinu greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Staða í upphafi árs	667.108.704	490.663.410
Kaup á árinu	135.427.621	545.835.931
Sala og innheimtur á árinu	(231.453.345)	(269.462.944)
Verðendurmat	(5.126.272)	(3.770.366)
Gengismunur	(12.720.240)	(96.157.327)
Staða í lok árs	553.236.467	667.108.704

21. Erlendar eignir utan forða:

Erlendar eignir utan gjaldeyrisforða greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Eignarhlutar í Alþjóðagreiðslubankanum	184.486	184.486
Aðrar eignir utan gjaldeyrisforða	671.840	654.322
	856.326	838.808

Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn (AGS)

22. Úthlutaður kvóti Íslands við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn nam 321,8 m. SDR í árslok 2017. Í febrúar 2016 tók gildi kvótaaukning hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum. Kvótaaukningin var greidd að 1/4 með gjaldeyri og að öðru leyti með krónum. Gjaldeyrisstaða bankans við sjóðinn nam 69,8 m. SDR í árslok sem er mismunurinn á kvótanum og krónuinneign sjóðsins hjá bankanum, sbr. neðangreinda töflu. Úthlutuð SDR námu 112,2 m. SDR.

Eignir:	*SDR (þús.)*	*ISK (þús.kr.)*
Kvóti Seðlabanka Íslands	321.800	47.842.006
Inneign hjá Seðlabanka Íslands	(251.919)	(37.452.870)
Gjaldeyrisstaða Seðlabankans hjá AGS	69.881	10.389.136
Innstæða Seðlabankans hjá AGS	112.153	16.673.764
	182.033	27.062.900
Skuldir:		
Mótvirði úthlutaðra SDR	112.319	16.698.397
Viðskiptareikningur AGS hjá Seðlabanka Íslands	7	1.009
	112.325	16.699.405

Innlendar fjáreignir

23. Mótaðilar innlendra fjáreigna greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Fjármálastofnanir	84.379	4.664.896
Ríkissjóður	55.515.527	40.815.449
Aðrir aðilar	6.285.661	5.966.481
	61.885.567	51.446.827

24. Innlendar fjáreignir við fjármálastofnanir greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Afleiður	0	77.745
Innstæður	6.495	4.207.489
Útlán	77.884	379.661
	84.379	4.664.896

25. Innlendar fjáreignir við ríkissjóð greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Skuldabréf	0	28.754.996
Ríkisbréf	55.515.527	12.060.453
	55.515.527	40.815.449

- Ríkissjóður hefur hvenær sem er heimild til þess að greiða aukaafborganir eða alla skuldina án sérstaks uppgreiðslugjalds. Ríkissjóður greiddi upp skuldabréfið í maí 2017.

Breytingar á skuldabréfi ríkissjóðs greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*	*2015*	*2014*	*2013*
Staða í upphafi árs	28.754.996	90.632.442	145.622.896	172.034.789	170.865.296
Höfuðstólslækkun				(26.000.000)	
Arðgreiðsla inn á höfuðstól			(1.905.815)		
Verðbætur					4.954.164
Áfallnir vextir	(255.346)	(377.445)	(40.454)	(411.893)	978.760
Greiðsla	(28.499.651)	(61.500.000)	(53.044.185)		(4.763.431)
Staða í lok árs	0	28.754.996	90.632.442	145.622.896	172.034.789

- Hinn 30. desember 2014 var stofnfé bankans lækkað um 26 ma.kr. og var stofnfjárlækkuninni ráðstafað til lækkunar á höfuðstól skuldabréfsins við ríkissjóð samhliða breytingu á lögum um Seðlabanka Íslands. Skilmálum skuldabréfsins var einnig breytt samkvæmt samkomulagi milli ríkissjóðs og Seðlabanka Íslands sem tók gildi 1. janúar 2015.

26. Aðrir aðilar greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Húsbréf	6.168.077	2.266.864
Aðrir aðilar	117.584	3.699.617
	6.285.661	5.966.481

Varanlegir rekstrarfjármunir

27. Fasteignir bankans voru á síðasta ári færðar til eignar á afskrifuðu matsverði en umrætt mat var gert miðað við árslok 2005. Vegna breytinga á ársreikningalögum sumarið 2016 þarf framvegis að endumeta fasteignir bankans árlega þar sem þær hafa áður verið endurmetnar. Í árslok 2017 var því framkvæmt nýtt endurmat á fasteignum bankans. Við endumat á einni fasteign bankans að Einholti 4 var stuðst við mat óháðs fasteignasala sem leiðir til þess að áður bókfært verð fer úr 339 m.kr. í 490 m.kr. Aðrar fasteignir bankans eru endurmetnar innanhúss í bankanum og við það mat er stuðst við skráð fasteignamat í árslok og nýja áætlun á fermetraverði með hliðsjón af gamla matinu frá árinu 2005. Það mat leiðir til þess að áður bókfært verð fer úr 3.642 m.kr. í 4.880 m.kr. Þar sem framkvæma á umrætt endurmat árlega í samræmi við ársreikningalög munu allar fasteignir bankans verða endurmetnar í samræmi við mat óháðs fasteignasala í árslok 2018. Eignir eru skráðar meðal varanlegra rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eignunum muni nýtast samstæðunni og hægt er að meta kostnað vegna þeirra með áreiðanlegum hætti. Varanlegir rekstrarfjármunir eru annaðhvort færðir samkvæmt kostnaðarverðsaðferð eða endurmatsaðferð. Samkvæmt kostnaðarverðsaðferðinni eru varanlegir rekstrarfjármunir færðir á upphaflegu kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun. Kostnaðarverð varanlegra rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum beinum kostnaði við að koma eignunum í tekjuhæft ástand. Samkvæmt endurmatsaðferðinni er

notast við gangvirði á þeim degi sem varanlegir rekstrarfjármunir eru endurmetnir, að frádregnum afskriftum og virðisrýrnun.

- Varanlegir rekstrarfjármunir í árslok 2017 greinast þannig (þús.kr.):

	Land	*Fasteignir*	*Lausafé*	*Söfn*	*Samtals*
Kostnaðar- og matsverð					
Kostnaðarverð í ársbyrjun 2016		98.901	885.423	8.126	992.450
Matsverð í ársbyrjun 2016	24.000	4.575.331	30.226	237.000	4.866.557
Samtals í ársbyrjun 2016	24.000	4.674.232	915.649	245.126	5.859.007
Eignfært á árinu			141.197	1.561	142.758
Selt og aflagt á árinu (kostnaðarverð)			(77.826)		(77.826)
Selt (matsverð)			(1.303)		(1.303)
Söluhagnaður			317		317
Kostnaðarverð í ársbyrjun 2017	0	98.901	947.807	9.687	1.056.395
Matsverð í ársbyrjun 2017	24.000	4.575.331	30.226	237.000	4.866.557
Samtals í ársbyrjun 2017	24.000	4.674.232	978.033	246.687	5.922.952
Sérstakt endurmat		1.388.652			1.388.652
Eignfært á árinu			177.099		177.099
Aflagt á árinu (kostnaðarverð)			(14.511)		(14.511)
Kostnaðarverð í árslok 2017	0	98.901	1.110.395	9.687	1.218.983
Matsverð í árslok 2017	24.000	5.963.983	30.226	237.000	6.255.209
Samtals í árslok 2017	24.000	6.062.884	1.140.621	246.687	7.474.192
Afskriftir					
Kostnaðarverð í ársbyrjun 2016		8.825	471.391		480.216
Matsverð í ársbyrjun 2016		537.219	30.226		567.445
Samtals í ársbyrjun 2016	0	546.044	501.617	0	1.047.661
Afskrift ársins á kostnaðarverði		1.141	109.125		110.267
Afskrift ársins á matsverði		48.994			48.994
Aflagt á árinu (kostnaðarverð)			(77.826)		(77.826)
Kostnaðarverð í ársbyrjun 2017	0	9.966	502.690	0	512.656
Matsverð í ársbyrjun 2017	0	586.213	30.226	0	616.439
Samtals í ársbyrjun 2017	0	596.180	532.916	0	1.129.095
Afskrift ársins á kostnaðarverði		1.141	116.570		117.711
Afskrift ársins á matsverði		48.994			48.994
Aflagt á árinu (kostnaðarverð)			(14.511)		(14.511)
Kostnaðarverð í árslok 2017		11.108	604.749		615.856
Matsverð í árslok 2017		635.208	30.226		665.433
Samtals í árslok 2017	0	646.315	634.974	0	1.281.290
Bókfært verð					
Bókfært verð í ársbyrjun 2016	24.000	4.128.188	414.032	245.126	4.811.346
Bókfært verð í ársbyrjun 2017	24.000	4.078.052	445.118	246.687	4.793.857
Bókfært verð í árslok 2017	24.000	5.416.569	505.647	246.687	6.192.902
Afskriftarhlutföll	0%	1-3%	10-33%	0%	

- Fasteignamat varanlegra rekstrarfjármuna í lok árs nemur 4,9 ma.kr.

Frestaður skattur

28. Frestaður skattur greinist þannig (þús.kr.):

	Inneign	*Skuldbinding*	*Samtals*
Staða 1. janúar 2016	13.402	(2.962)	10.440
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2016	(7.153.015)	(23.829)	(7.176.844)
Leiðréttur skattstofn vegna fyrra árs	(289)		(289)
Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2017	7.289.073	25.027	7.314.100
Staða 31. desember 2016	149.171	(1.764)	147.407
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2017	(61.606)		(61.606)
ESÍ yfirfært úr samstæðu	(150.935)	1.764	(149.171)
Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2018	67.426		67.426
Staða 31. desember 2017	4.056	0	4.056

Tekjuskattsinneign/(-skuldbinding) greinist þannig á einstaka liði efnahagsreikningsins (þús.kr.):

	2017	*2016*
Varanlegir rekstrarfjármunir	5.315	79.748
Varúðarniðurfærsla krafna	(265)	68.192
Frestaður gengismunur	(995)	20.098
Niðurfærsla tekjuskattsinneignar vegna óvissu	0	(20.631)
	4.056	147.407

Aðrar eignir

29. Aðrar eignir greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Hlutabréf	0	220.008
Eignarhluti í dóttur- og hlutdeildarfélögum	7.911.633	10.000
Fullnustueignir og fasteignir til sölu	0	1.164.916
Tekjuskattsinneign	4.056	149.171
Afdreginn fjármagnstekjuskattur	6.557	1.310.873
Aðrar eignir	328.644	357.538
	8.250.889	3.212.506

- Í október 2017 var samþykkt á hluthafafundi að slíta Eignasafni Seðlabanka Íslands ehf. og í framhaldinu var félaginu skipuð skilanefnd. Fyrr á árinu höfðu félögin Hilda ehf. og SPB ehf. á sama hátt verið sett í slit. Af þeim sökum og því að á árinu höfðu félögin óverulega þýðingu fyrir rekstur og efnahag samstæðunnar vegna smæðar þeirra, er Eignasafni Seðlabanka Íslands ehf. haldið utan samstæðu Seðlabanka Íslands og eignarhlutinn í staðinn tilfærður sem Eignarhlutar í dóttur- og hlutdeildarfélögum undir öðrum eignum.

Hlutdeildarfélög metin samkvæmt hlutdeildaraðferð:

	Staðsetning	*Eignarhluti*	*Meginstarfsemi*
Eignasafn Seðlabanka Íslands ehf. (ESÍ)	Ísland	100%	Eignarhaldsfélag

Eignarhlutar í dóttur- og hlutdeildarfélögum greinast þannig (þús.kr.):	*2017*	*2016*
Staða í ársbyrjun	10.000	139.176
Selt og yfirtekið á árinu	0	(77.931)
ESÍ yfirfært úr samstæðu	34.670.963	0
Greiddur arður	(28.700.000)	0
Hlutdeild í afkomu	1.930.670	0
Virðisrýrnun	0	(51.245)
Staða í árslok	7.911.633	10.000

Samstæðan og félög í eigu bankans

30. Félög í eigu bankans

Félög innan samstæðu:	*Staðsetning*	*Eignarhluti*	*Meginstarfsemi*
Greiðsluveitan ehf.	Ísland	100%	Rekstur greiðslukerfa
Félög utan samstæðu:			
Eignasafn Seðlabanka Íslands ehf.	Ísland	100%	Eignarhaldsfélag
Félög í eigu ESÍ:			
Hilda ehf.	Ísland	100%	Eignarhaldsfélag
SPB ehf.	Ísland	100%	Eignarhaldsfélag

Seðlar og mynt

31. Útgefnir seðlar og mynt greinast þannig (þús.kr.):

Seðlar:	*2017*	*2016*
10.000 krónur	33.577.500	27.742.500
5.000 krónur	22.788.500	23.868.500
2.000 krónur	220.000	229.000
1.000 krónur	6.084.500	5.535.500
500 krónur	1.559.250	1.445.000
	64.229.750	58.820.500
Mynt:		
100 krónur	2.335.500	2.142.300
50 krónur	638.090	592.740
10 krónur	561.430	537.410
5 krónur	125.169	120.454
1 króna	117.455	114.539
	3.777.644	3.507.443
Samtals útgefnir seðlar og mynt	68.007.394	62.327.943

Erlendar skuldir

32. Erlendar skuldir greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Aðrar skuldir	987	578.595
Innstæðubréf erlendra aðila	23.045.783	23.961.155
	23.046.769	24.539.750

- Innstæðubréf erlendra aðila eru vegna aðgerða við losun hafta.

Innstæður

33. Innstæður fjármálastofnana greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Viðskiptareikningar innlánsstofnana	79.678.344	44.762.347
Viðskiptareikningar annarra fjármálastofnana	22.171.462	25.225.716
Gjaldeyrisreikningar	538.430	1.169.651
	102.388.236	71.157.714

Þróun innlánsreikninga og gjaldeyrisreikninga

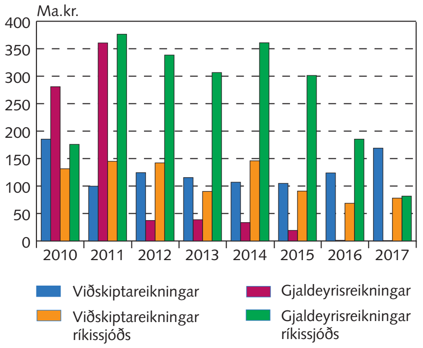

Heimild: Seðlabanki Íslands.

- Þátttakendur í stórgreiðslukerfi Seðlabankans geta verið með yfirdráttarheimild innan dags á stórgreiðslureikningi sínum. Yfirdráttarheimild skal tryggja að fullu með verðbréfum sem Seðlabankinn metur hæf hverju sinni.
- Í lok árs 2017 námu tryggingar í stórgreiðslukerfinu 16,5 ma.kr. að markaðsvirði.

34. Innstæður annarra aðila greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	77.993.940	68.589.391
Gjaldeyrisreikningar ríkissjóðs og ríkisstofnana	81.646.137	185.370.999
Erlendir aðilar með innlendar innstæður	582.130	2.209.016
Innlendar innstæður annarra aðila	66.568.210	51.656.896
	226.790.418	307.826.302

- Innstæður annarra aðila lækkuðu um 26,3% hjá bankanum og námu 226,8 ma.kr. í árslok 2017 samanborið við 307,8 ma.kr. árið 2016. Þessa lækkun má að mestu leyti rekja til lækkunar á gjaldeyrisinnstæðum ríkissjóðs sem er tilkomin vegna lækkunar á erlendum skuldum.

Innlendar fjárskuldir

35. Innlendar fjárskuldir greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Innstæðubréf	13.525.945	48.451.235
Bundin innlán	289.462.573	290.546.782
Afleiðusamningur við ríkissjóð	833.022	1.038.899
	303.821.539	340.036.916

- Innstæðubréf eru tilkomin vegna aðgerða við losun hafta. Afleiðusamningar við ríkissjóð eru nú metnir á gangvirði í kjölfar breytinga á ársreikningalögum frá júní 2016.

Lífeyrisskuldbindingar

36. Samkvæmt mati tryggingastærðfræðings námu skuldbindingar Seðlabanka Íslands vegna eftirlauna fyrrverandi bankastjóra, maka þeirra og forstjóra Þjóðhagsstofnunar, en bankinn bar helming af kostnaði vegna þeirra, samtals 210,7 m.kr. í árslok 2017. Greiðslur vegna þessara kjara námu alls 40,8 m.kr. á árinu 2017 og færast til lækkunar á áður færðri skuldbindingu. Hækkun skuldbindingar bankans, að teknu tilliti til greiðslna, nam 10,4 m.kr. á árinu 2017 og er hún gjaldfærð.

Breyting skuldbindingarinnar á árinu greinist þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Lífeyrisskuldbinding í upphafi árs	241.090	257.906
Greitt vegna eftirlauna	(40.775)	(40.310)
Breyting ársins	10.418	23.494
Lífeyrisskuldbinding í lok árs	210.733	241.090

Aðrar skuldir

37. Aðrar skuldir greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Tekjuskattsskuldbinding	0	1.764
Ógreiddir skattar	67.426	7.314.100
Aðrar skuldir	548.840	1.527.725
	616.266	8.843.589

Innkallanlegt eigið fé

38. Í upphafi árs 2015 gerðu Seðlabanki Íslands og ríkissjóður með sér samkomulag um innkallanlegt eigið fé Seðlabankans, með stoð í 3. mgr. 34. gr. laga nr. 36/2001, um Seðlabanka Íslands, með síðari breytingum, og var miðað við að breytingarnar hefðu áhrif frá og með 31. desember 2014. Með samkomulaginu skuldbindur ríkissjóður sig, á grundvelli heimildar í fjárlögum, til að leggja Seðlabankanum til 52 ma.kr. eigið fé í formi markaðshæfra eigna, ef bankinn kallar eftir því í þeim tilgangi að uppfylla lágmarkskröfur um innborgað eigið fé. Eftirstöðvar innkallanlegs eigin fjár færast upp við hver áramót með hækkun vísitölu neysluverðs.

Bundinn hlutdeildarreikningur

39. Reikningur bundinna hlutdeildartekna kemur inn á meðal eiginfjárliða vegna breytinga á ársreikningalögum. Nemi hlutdeild sem færð er í rekstur hærri fjárhæð en nemur mótteknum arði á árinu skal mismunur færður á bundinn hlutdeildarreikning. Hagnaður félaga í eigu bankans nemur 2,1 ma.kr. fyrir árið 2017 og er færður að fullu á reikninginn. Tilgangur með að binda hlutdeildartekjur er sá að koma í veg fyrir að félög greiði út arð vegna óinnleystra hlutdeildartekna.

Þróun á eiginfjárhlutfalli bankans

40. Á síðastliðnum fimm árum hefur eigið fé bankans breyst eins og eftirfarandi tafla sýnir (tölur í m.kr.):

	2017	*2016*	*2015*	*2014*	*2013*
Eigið fé í árslok (án endurmats)	16.612	39.817	74.460	70.679	85.409
Endurmat eigna í árslok	5.590	4.250	4.299	4.348	4.450
Eigið fé í árslok	22.202	44.067	78.760	75.027	89.859
Stöðutölur/hlutföll í lok árs					
Heildareignir bankans	763.782	876.071	916.977	953.589	1.002.200
Eigið fé (án endurmats eigna)	16.612	39.817	74.460	70.679	85.409
Eiginfjárhlutfall bankans	2,9%	5,0%	8,6%	7,9%	9,0%

Ríkissjóður

41. Vaxtatekjur og gjöld við ríkissjóð greinast þannig (þús.kr.):

	2017	*2016*
Vaxtatekjur af skuldabréfi	475.521	3.771.717
Vaxtatekjur af ríkisbréfum	3.268.010	1.287.833
	3.743.531	5.059.550
Vaxtagjöld af viðskiptareikningum	2.765.448	4.747.136
Vaxtagjöld af gjaldeyrisreikningum	159.325	481.164
Vaxtagjöld af afleiðusamningum	316.245	296.304
	3.241.017	5.524.604
Hreinar vaxtatekjur / (vaxtagjöld)	502.514	(465.054)

Hreinar vaxtaberandi eignir og skuldir greinast þannig (þús.kr.):

	2017	2016
Skuldabréf	0	28.754.996
Ríkisbréf	55.515.527	12.060.453
	55.515.527	40.815.449
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	77.993.940	68.589.391
Gjaldeyrisreikningar ríkissjóðs	81.646.137	185.370.999
Afleiðusamningur	833.022	1.038.899
	160.473.099	254.999.289

Eignir utan efnahags, ábyrgðarskuldbindingar og önnur mál

42. Seðlabanki Íslands er skuldbundinn til að greiða Alþjóðagreiðslubankanum áskrift að hlutafé verði eftir því kallað. Þegar hefur verið greiddur fjórðungur af áskrift en 75% hluti getur komið til greiðslu og nemur hann 785 m.kr.

- Seðlabanki Íslands hafði í árslok 2017 aðgang að lánafyrirgreiðslu hjá Alþjóðagreiðslubankanum, í formi endurhverfa verðbréfaviðskipta, að fjárhæð 400 m. Bandaríkjadala, sem svarar til 41,8 ma.kr. Bankinn nýtti sér ekki þessa fyrirgreiðslu á árinu 2017.

Afleiðusamningar

43. Afleiður eru flokkaðar eftir því annars vegar hvort afleiðan er skráð í gjaldeyrisforða, þ.e. hún er gerð við erlendan aðila og er í erlendum gjaldeyri, eða hins vegar aðrar afleiður. Virði afleiðna er metið og fært á gangvirði.

- Framvirkir samningar um gjaldeyrisviðskipti (e. FX forward) eru skráðir miðað við framvirkan höfuðstól sem margfaldaður er með muninum á milli uppgjörsgengis og gengis á viðskiptadegi (stundargengi/samningsgengi). Munurinn á milli gengis á viðskiptadegi og samningsgengis er færður í gegnum rekstur.
- Framvirkir skiptasamningar um gjaldeyrisviðskipti (e. FX swap) eru bókaðir annars vegar sem stundarleggur og hins vegar sem framvirkur leggur. Stundarleggur er bókfærður eins og stundarviðskipti (e. FX spot) og framvirkur leggur er bókaður eins og framvirkir samningar.
- Hagnaður framvirkra og skiptasamninga um gjaldeyrisviðskipti bókfærist sem gengishagnaður af gjaldeyrisviðskiptum.

Áhættustýring

44. Seðlabanki Íslands er opinber stofnun sem hefur ákveðnu hlutverki að gegna samkvæmt ákvæðum laga sem einkum lúta að peningamálastjórnun með vaxtaákvörðunum sínum og ávöxtun gjaldeyrisvarasjóðs landsmanna. Áhætta í rekstri hans er því nokkuð af annarri gerð en í rekstri annarra fjármálastofnana þó að sömu heiti séu notuð. Fjárhagsleg áhætta Seðlabanka Íslands greinist í kröfu-, lausafjár- og markaðsáhættu. Kröfuáhætta er hætta á tapi

vegna þess að mótaðilar eða útgefendur eru ófærir um að standa við fjárhagslegar skuldbindingar sínar á réttum tíma. Kröfuáhættu er skipt upp í útgefandaáhættu, mótaðilaáhættu og uppgjörsáhættu. Lausafjáráhætta er sú áhætta að Seðlabankinn verði ófær um að sinna verkefnum sínum og skyldum vegna þess að eignir eru ónógar, ekki er hægt að selja þær í tíma eða aðeins er hægt að selja þær með verulegum afslætti. Markaðsáhætta er skilgreind sem hætta á tapi eða skerðingu fjáreigna vegna breytinga á markaðsvirði eignanna. Markaðsáhætta skiptist í gjaldeyrisáhættu, vaxtaáhættu, vaxtaálagsáhættu og gullverðsáhættu. Að auki býr bankinn við rekstraráhættu en það er áhættan af því að mannleg mistök eigi sér stað eða innri verkferlar og kerfi bregðist. Rekstraráhættu er stjórnað af starfsmönnum bankans á daglegum grunni en kappkostað er að innleiða eftirlit og verkferla sem lágmarka áhættuna.

- Eignahlið samstæðureiknings Seðlabankans samanstendur mestmegnis af erlendum eignum, sem varðveittar eru í gjaldeyrisvarasjóði bankans, og innlendum fjáreignum útgefnum af ríkissjóði eða með ríkisábyrgð. Hér á eftir fylgir umsögn um fjárhagslega meginin áhættu Seðlabankans sem að stærstum hluta er vegna gjaldeyrisforða.

Gjaldeyrisforði

- Við stýringu gjaldeyrisforða er farið eftir starfsreglum um varðveislu gjaldeyrisforða sem samþykktar voru í mars 2013. Í reglunum eru sett ytri mörk ásættanlegrar fjárhagslegrar áhættu vegna gjaldeyrisforða.

Kröfuáhætta

Hér að neðan er gjaldeyrisforði bankans sundurliðaður eftir tegund, lánshæfismati og heimalandi útgefanda og mótaðila.

Tegund útgefenda og mótaðila í gjaldeyrisforða	*2017*	*2016*
Ríkissjóður	63,2%	68,8%
Ríkisstofnanir	11,3%	9,0%
Fjölþjóðastofnanir	5,6%	3,6%
Einingar sambandsríkja	0,3%	0,0%
Sértryggð skuldabréf	0,0%	0,1%
Fjármálafyrirtæki	0,2%	1,1%
Innstæður hjá seðlabönkum og Alþjóðagreiðslubankanum	13,2%	12,7%
Innstæður hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum	4,0%	3,4%
Innstæður hjá fjármálafyrirtækjum	0,9%	0,2%
Gull	1,3%	1,0%

Lánshæfismat útgefenda og mótaðila í gjaldeyrisvaraforða.

Lánshæfismat	*2017*	*2016*
AAA	73,4%	75,2%
AA+	4,2%	17,1%
AA	15,0%	2,8%
AA-	0,9%	1,6%
A+	2,9%	0,0%
A	0,0%	0,2%
A-	0,1%	0,0%
BBB+	0,8%	2,0%
BBB	1,5%	0,0%
Gull	1,3%	1,0%

- Innstæður hjá seðlabönkum og Alþjóðagreiðslubankanum í gjaldeyrisforða jafngilda um 13% af forða. Seðlabankar eru að jafnaði ekki með lánshæfismat en lánshæfismat þeirra er metið það sama og ríkissjóðs viðkomandi lands. Gengið er út frá því að Alþjóðagreiðslubankinn sé með AAA lánshæfismat (mótaðilaáhætta).
- Innstæður hjá viðskiptabönkum í gjaldeyrisforða eru innan við 1% af forða sem dreift er í mismunandi gjaldmiðlum hjá mismunandi bönkum og leitast bankinn við að halda þessum innstæðum í lágmarki (mótaðilaáhætta).

Dreifing á erlendum eignum í gjaldeyrisforða eftir heimalandi útgefenda/mótaðila:

Land	*Lánshæfismat*	*2017*	*2016*
Bandaríkin	AAA	32,5%	42,6%
Þýskaland	AAA	19,6%	22,0%
Bretland	AA	9,2%	8,6%
Fjölþjóðastofnanir	AAA	8,9%	6,7%
Alþjóðagreiðslubankinn (BIS)[1]	AAA	6,6%	0,0%
Frakkland	AA	5,8%	5,6%
Holland	AAA	5,5%	5,8%
Japan	A+	2,8%	0,0%
Finnland	AA+	2,0%	2,0%
Svíþjóð	AAA	1,3%	0,9%
Ítalía	BBB	1,1%	1,0%
Lúxemborg	AAA	1,1%	0,9%
Spánn	BBB+	0,8%	0,8%
Austurríki	AA+	0,6%	0,5%
Danmörk	AAA	0,5%	0,3%
Belgía	AA	0,4%	0,3%
Kína	A+	0,2%	0,1%
Noregur	AAA	0,2%	0,4%
Sviss	AAA	0,0%	0,0%
Kanada	AAA	0,0%	0,2%
Írland	A+	0,0%	0,2%
Gull	AAA	1,3%	1,0%

1. Alþjóðagreiðslubankinn er í eigu fjölmargra seðlabanka og flokkast því ekki undir eitt ákveðið land.

Uppgjörsáhætta

- Uppgjörsáhætta er sú áhætta að uppgjör fari ekki fram eins og til var ætlast, t.d. ef mótaðili afhendir ekki verðbréf þegar SÍ hefur afhent peninga o.s.frv. Vegna fárra viðskipta að jafnaði er uppgjörsáhætta í forða oftast mjög lítil. Stærstu viðskipti eru að jafnaði skuldabréfaviðskipti en þau eru ekki gerð upp hjá uppgjörsmiðstöðinni fyrr en bréf og lausafé mætast, því er uppgjörsáhættan í viðskiptunum minni háttar. Reglur bankans um kröfuáhættu og lausafjáráhættu setja uppgjörsáhættu bankans ytri mörk.

Lausafjáráhætta

- Lausafjáráhætta er sú áhætta að Seðlabankinn verði ófær um að sinna verkefnum sínum og skyldum vegna þess að eignir eru ónógar, ekki er hægt að selja þær í tíma eða aðeins er hægt að selja þær með verulegum afslætti. Gjaldeyrisforði bankans er að miklum meirihluta varðveittur í auðseljanlegum verðbréfum, innstæðum í seðlabönkum og innstæðum hjá Alþjóðagreiðslubankanum. Samkvæmt starfsreglum um varðveislu gjaldeyrisforða teljast mjög seljanlegar eignir vera ríkisskuldabréf, í eigin gjaldmiðli ríkis, í Bandaríkjadölum, evrum og sterlingspundum, innstæður hjá seðlabönkum þessara landa eða Alþjóðagreiðslubankanum. Útgefendur bréfa þurfa að minnsta kosti að hafa lánshæfiseinkunnina AA til að þau geti flokkast undir mjög seljanlegar eignir. Mjög seljanlegar eignir voru 68% af gjaldeyrisforða Seðlabankans í lok árs 2017.
- Í eftirfarandi töflu kemur fram hvernig eignir og skuldir Seðlabankans í heild greinast eftir gjaldkræfni. Í töflunni kemur fram mismunur miðað við erlenda og innlenda gjalddagastöðu.

Greining eftirstöðva eftir eignum og skuldum í innlendum og erlendum gjaldmiðli 2016 (m.kr.):

	Gjaldfallið	*Óbundið*	*Innan 3 mán.*	*3-12 mán.*	*1-5 ára*	*Yfir 5 ára*	*Samtals*
Eignir í erlendum gjaldmiðli							
Gulleign		8.310					8.310
Erlendar eignir		796.120		938	654		797.712
Gjaldeyrisstaða við AGS		10.596					10.596
Innlendar fjáreignir					84		84
Eignir í innlendum gjaldmiðli							
Innlendar fjáreignir	1.365	4.207			40.815	4.974	51.363
Fastafjármunir og lausafjármunir		4.794					4.794
Aðrar eignir		1.752		1.311	149		3.213
	1.365	825.780	0	2.249	41.703	4.974	876.071
Skuldir í erlendum gjaldmiðli							
Erlendar skuldir				579			579
Mótvirði við AGS		17.030					17.030
Innstæður fjármálastofnana		1.170					1.170
Aðrar innstæður		185.729					185.729

Greining eftirstöðva eftir eignum og skuldum í innlendum og erlendum gjaldmiðli 2016 (m.kr.):

	Gjaldfallið	*Óbundið*	*Innan 3 mán.*	*3-12 mán.*	*1-5 ára*	*Yfir 5 ára*	*Samtals*
Skuldir í innlendum gjaldmiðli							
Seðlar og mynt		62.328					62.328
Erlendar skuldir				23.961			23.961
Innstæður fjármálastofnana		69.988					69.988
Aðrar innstæður		122.097					122.097
Innlendar fjárskuldir			290.547	48.451		1.039	340.037
Tekjuskattsskuldbinding					2		2
Lífeyrissjóðsskuldbinding				35	80	126	241
Aðrar skuldir			1.528	7.314			8.842
	0	458.342	292.075	80.340	82	1.165	832.003
Mism. í erl. gjalddagastöðu	0	611.097	0	359	739	0	612.194
Mism. í innl. gjalddagastöðu	1.365	(243.660)	(292.075)	(78.451)	40.883	3.809	(568.129)
Heildarstaða	1.365	367.437	(292.075)	(78.091)	41.621	3.809	44.067

Greining eftirstöðva eftir eignum og skuldum í innlendum og erlendum gjaldmiðli 2017 (m.kr.):

	Gjaldfallið	*Óbundið*	*Innan 3 mán.*	*3-12 mán.*	*1-5 ára*	*Yfir 5 ára*	*Samtals*
Eignir í erlendum gjaldmiðli							
Gulleign		8.732					8.732
Erlendar eignir		621.697	44.951	833	672		668.153
Gjaldeyrisstaða við AGS		10.389					10.389
Innlendar fjáreignir					78		78
Aðrar eignir		7					7
Eignir í innlendum gjaldmiðli							
Innlendar fjáreignir		6			61.684	117	61.808
Fastafjármunir og lausafjármunir		6.193					6.193
Aðrar eignir		8.416		7			8.422
	0	655.440	44.951	840	62.433	117	763.782
Skuldir í erlendum gjaldmiðli							
Mótvirði við AGS		16.698					16.698
Innstæður fjármálastofnana		538					538
Aðrar innstæður		82.883					82.883
Innlendar fjárskuldir						833	833
Aðrar skuldir		39					39

Greining eftirstöðva eftir eignum og skuldum í innlendum og erlendum gjaldmiðli 2017 (m.kr.):

	Gjaldfallið	Óbundið	Innan 3 mán.	3-12 mán.	1-5 ára	Yfir 5 ára	Samtals
Skuldir í innlendum gjaldmiðli							
Seðlar og mynt		68.007					68.007
Erlendar skuldir				23.047			23.047
Innstæður fjármálastofnana		101.850					101.850
Aðrar innstæður		143.908					143.908
Innlendar fjárskuldir			289.463	13.526			302.989
Lífeyrissjóðsskuldbinding				42	80	89	211
Aðrar skuldir			510	67			577
	0	413.923	289.972	36.682	80	922	741.580
Mism. í erl. gjalddagastöðu	0	540.666	44.951	833	750	(833)	586.367
Mism. í innl. gjalddagastöðu	0	(299.150)	(289.972)	(36.376)	61.604	29	(564.165)
Heildarstaða	0	241.516	(245.021)	(35.843)	62.353	(804)	22.202

Markaðsáhætta

45. Gjaldeyrisáhætta Seðlabankans er sú áhætta að verða fyrir tjóni vegna breytinga á gengi erlendra gjaldmiðla gagnvart krónunni. Leitast er við að lágmarka gjaldeyrisáhættu Seðlabankans á hverjum tíma með því að halda eignum í sömu gjaldmiðlum og sömu fjárhæðum og skuldbindingar í erlendum gjaldmiðlum eru eftir því sem frekast er kostur. Gjaldeyrisáhættuskuldbindingu hreinnar gjaldeyriseignar bankans (gjaldeyrisjöfnuður) er síðan haldið í ákveðinni gjaldmiðlasamsetningu. Bankinn notar afleiður til að stýra gjaldeyrisáhættu. Gjaldeyrisjöfnuður Seðlabankans í lok árs 2016 og 2017 skiptist með eftirfarandi hætti:

Greining gjaldmiðla í fjáreignum og skuldum 2016 (m.kr.):

Eignir:	Evra	Bandaríkjadalur	Sterlingspund	Jen	Aðrir gjaldm.	Gull	Samtals
Gull						8.310	8.310
Erlendar eignir	295.801	388.275	85.127	23.788	3.186		796.178
Gjaldeyrisstaða við AGS	3.217	4.589	834	802	1.154		10.596
Innlendar fjáreignir	1.500			48	37		1.584
Aðrar eignir	5	1					6
	300.523	392.865	85.961	24.638	4.377	8.310	816.674
Skuldir:							
Erlendar skuldir	1.791						1.791
Mótvirði við AGS	5.170	7.375	1.340	1.290	1.855		17.030
Innstæður fjármálastofnana	310	343	169	79	269		1.170
Aðrar innstæður	106.256	79.249	1				185.505
Innlendar fjárskuldir	585	99	37		87		808
Aðrar skuldir	5						5
	114.117	87.066	1.547	1.368	2.211	0	206.309
Nettóeign í ISK	186.406	305.799	84.414	23.270	2.167	8.310	610.365

Greining gjaldmiðla í fjáreignum og skuldum 2017 (m.kr.):

Eignir:	*Evra*	*Bandaríkja-dalur*	*Sterlings-pund*	*Jen*	*Aðrir gjaldm.*	*Gull*	*Samtals*
Gull						8.732	8.732
Erlendar eignir	231.774	325.595	84.122	22.814	3.848		668.153
Gjaldeyrisstaða við AGS	3.379	4.251	847	772	1.141		10.389
Innlendar fjáreignir				44	34		78
Aðrar eignir	4	3					7
	235.158	329.849	84.969	23.629	5.023	8.732	687.359
Skuldir:							
Mótvirði við AGS	5.432	6.832	1.361	1.240	1.834		16.698
Innstæður fjármálastofnana	323				216		538
Aðrar innstæður	82.487	269	39		88		82.883
Innlendar fjárskuldir	833						833
Aðrar skuldir	21	9	8				39
	89.094	7.111	1.408	1.240	2.137	0	100.992
Nettóeign í ISK	146.063	322.738	83.561	22.389	2.886	8.732	586.368

Vaxtaáhætta

- Vaxtaáhætta er sú áhætta að fé tapist vegna breytinga á markaðsvöxtum. Stefna bankans í fjárfestingu miðar að því að bankinn geti ætíð sinnt verkefnum sínum og skyldum. Því er leitast við að erlendar eignir séu seljanlegar og fé er aðeins fest hjá traustum aðilum. Ávöxtun er þó einnig höfð til hliðsjónar við fjárfestingu. Dregið er úr vaxtaáhættu í erlendum gjaldeyri með því að stilla eignum á móti skuldum.

Gullverðsáhætta

- Gulleign er hluti af gjaldeyrisforða og eru markaðsbreytingar á gulli því áhætta fyrir Seðlabankann. Gull er þó ekki stór hluti af forða en bankinn á um 64 þúsund únsur af gulli sem jafngildir um 1,3% af gjaldeyrisforða. Seðlabankinn lánaði ekki öðrum fjármálafyrirtækjum gull á árinu.

Markaðsviðskipti

- Viðskipti Seðlabankans við innlend fjármálafyrirtæki eru tvenns konar. Annars vegar lánar Seðlabankinn fjármálafyrirtækjum lausafé til skamms tíma, gegn veði, hins vegar leggja fjármálafyrirtæki fé inn á reikninga í Seðlabankanum.
- Kröfuáhætta í lánveitingum Seðlabankans er óveruleg. Veð sem Seðlabankinn tekur vegna lána eru gefin út af íslenska ríkinu, eru með ríkisábyrgð eða innstæður í Seðlabankanum. Seðlabankinn lánar til skamms tíma í einu. Verði mótaðili ófær um að greiða lán heldur Seðlabankinn eftir undirliggjandi veði. Seðlabankinn tekur alltaf á móti veði áður en lán er veitt og afhendir ekki veð fyrr en lán hefur verið endurgreitt. Uppgjörsáhætta bankans er því óveruleg.

- Markaðsáhætta er lítil. Seðlabankinn vaktar markaðsverð veða sem hann hefur tekið vegna lána eða vegna trygginga í greiðslukerfum. Frádrag er alltaf tekið af markaðsverði áður en lán er veitt. Verði breyting á markaðsverði eigna getur bankinn kallað strax eftir auknum tryggingum.
- Lausafjáráhætta gagnvart Seðlabankanum er óveruleg. Öll reglubundin viðskipti við fjármálafyrirtæki eru í íslenskum krónum og lítil líkindi til þess að Seðlabankinn geti ekki uppfyllt skyldur sínar.

VIÐAUKAR

Fréttir Seðlabanka Íslands á árinu 2017

Nr.	1	11. janúar 2017	Gjaldeyrismarkaður, gengisþróun og gjaldeyrisforði árið 2016
–	2	13. janúar 2017	Aflandskrónaeignir í árslok 2016
–	3	8. febrúar 2017	Yfirlýsing peningastefnunefndar 8. febrúar 2017
–	4	24. febrúar 2017	Ný greiðslukerfi
–	5	24. febrúar 2017	Undanþágur vegna afleiðuviðskipta til áhættuvarna
–	6	2. mars 2017	Greiðslujöfnuður og erlend staða þjóðarbúsins á fjórða ársfjórðungi 2016
–	7	12. mars 2017	Breytingar á reglum um bindingu reiðufjár vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris
–	8	12. mars 2017	Seðlabanki Íslands gerir samkomulag við eigendur aflandskróna
–	9	12. mars 2017	Nýjar reglur um gjaldeyrismál
–	10	15. mars 2017	Yfirlýsing peningastefnunefndar 15. mars 2017
–	11	31. mars 2017	Nýjar reglur um lausafjárhlutfall lánastofnana
–	12	4. apríl 2017	Kaup Seðlabanka Íslands á aflandskrónum
–	13	5. maí 2017	Kaup Seðlabanka Íslands á aflandskrónum
–	14	17. maí 2017	Yfirlýsing peningastefnunefndar 17. maí 2017
–	15	18. maí 2017	Seðlabanki Íslands hættir reglulegum gjaldeyriskaupum
–	16	19. maí 2017	Skilmálar vegna kaupa á aflandskrónum
–	17	2. júní 2017	Greiðslujöfnuður og erlend staða þjóðarbúsins á fyrsta ársfjórðungi 2017
–	18	6. júní 2017	Vextir á innstæðubréfum Seðlabanka Íslands
–	19	14. júní 2017	Yfirlýsing peningastefnunefndar 14. júní 2017
–	20	23. júní 2017	Kaup Seðlabanka Íslands á aflandskrónueignum
–	21	26. júní 2017	Breytingar á reglum um gjaldeyrismál - Takmörkun áhættu vegna vaxtamunarviðskipta og útgáfu skuldabréfa í íslenskum krónum erlendis
–	22	23. ágúst 2017	Yfirlýsing peningastefnunefndar 23. ágúst 2017
–	23	4. september 2017	Viðskiptaafgangur var 16,3 ma.kr. á öðrum ársfjórðungi – hrein staða við útlönd neikvæð um 62 ma.kr.
–	24	4. október 2017	Yfirlýsing peningastefnunefndar 4. október 2017
–	25	15. nóvember 2017	Yfirlýsing peningastefnunefndar 15. nóvember 2017
–	26	4. desember 2017	Viðskiptaafgangur var 68,1 ma.kr. á þriðja ársfjórðungi – hrein staða við útlönd jákvæð um 108 ma.kr.
–	27	13. desember 2017	Yfirlýsing peningastefnunefndar 13. desember 2017

Ritaskrá Seðlabanka Íslands árið 2017

Rit á íslensku:

Ársskýrsla 2016.

Fjármálastöðugleiki 2017, tvö hefti.

Peningamál 2017, fjögur hefti.

Fjármálainnviðir 2017.

Hagvísar 2017, fjögur hefti.

Efnahagsmál, 9. rit: Samvirkni peningalegs og fjármálalegs stöðugleika, apríl 2017.

Sérrit Seðlabanka Íslands, 11. rit: Peningastefna byggð á verðbólgumarkmiði: Reynslan á Íslandi frá árinu 2001 og breytingar í kjölfar fjármálakreppunnar, september 2017.

Rit á ensku:

Annual Report 2016.

Financial Stability 2017, tvö hefti.

Monetary Bulletin 2017, fjögur hefti.

Economic Indicators 2017, fjögur hefti.

Special Publication, no. 11: Monetary policy based on inflation targeting: Iceland's experience since 2001 and post-crisis changes (september 2017).

Central Bank of Iceland Working Paper No. 75, The Central Bank of Iceland's approach to stress testing the Icelandic banking system eftir Eliisa Kaloinen, Jón Magnús Hannesson, Önund Pál Ragnarsson, Hörpu Jónsdóttur og Eggert Þröst Þórarinsson (september 2017).

Öll þessi rit eru aðgengileg á vef bankans.

TÖFLUR

Efnisyfirlit töfluviðauka

81	Tafla 1	Almennir inn- og útlánsvextir við Seðlabanka Íslands
82	Tafla 2	Opinber gengisvísitala og vísitölur meðalgengis og raungengis krónunnar
82	Tafla 3	Skipting seðla og myntar í umferð utan Seðlabanka Íslands í árslok
83	Tafla 4	Úr reikningum innlánsstofnana
84	Tafla 5	Úr reikningum bankakerfisins
85	Tafla 6	Bindiskylduhlutföll (%)
85	Tafla 7	Helstu vextir sem birtir hafa verið samkvæmt 2. mgr. 10. gr. og bráðabirgðaákvæði III laga nr. 38/2001, um vexti og verðtryggingu
85	Tafla 8	Dæmi um árlegt meðaltal vaxta nokkurra útlána innlánsstofnana og dráttarvaxta (% á ári)
86	Tafla 9	Efnahagsreikningur Seðlabankans

Tafla 1 Almennir inn- og útlánsvextir við Seðlabanka Íslands[1]

	Viðskipta-reikningar	*Bindiskyldar innstæður*	*Daglán, forv.*	*Lán gegn veði í verðbréfum til 7 daga (nafnvextir)*	*28 daga inn-stæðubréf (hámarks-nafnvextir)*	*Bundin innlán til 7 daga*
8. febrúar 2012	3,75	3,75	5,75	4,75	4,50	
21. mars 2012	4,00	4,00	6,00	5,00	4,75	
16. maí 2012	4,50	4,50	6,50	5,50	5,25	
13. júní 2012	4,75	4,75	6,75	5,75	5,50	
22. ágúst 2012	4,75	4,75	6,75	5,75	5,50	
3. október 2012	4,75	4,75	6,75	5,75	5,50	
14. nóvember 2012	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
12. desember 2012	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
6. febrúar 2013	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
20. mars 2013	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
15. maí 2013	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
12. júní 2013	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
21. ágúst 2013	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
2. október 2013	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
6. nóvember 2013	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
11. desember 2013	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
12. febrúar 2014	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
19. mars 2014	5,00	5,00	7,00	6,00	5,75	
21. maí 2014	5,00	5,00	7,00	6,00		5,25
11. júní 2014	5,00	5,00	7,00	6,00		5,25
20. ágúst 2014	5,00	5,00	7,00	6,00		5,25
1. október 2014	5,00	5,00	7,00	6,00		5,25
5. nóvember 2014	4,75	4,75	6,75	5,75		5,00
10. desember 2014	4,25	4,25	6,25	5,25		4,50
4. febrúar 2015	4,25	4,25	6,25	5,25		4,50
18. mars 2015	4,25	4,25	6,25	5,25		4,50
13. maí 2015	4,25	4,25	6,25	5,25		4,50
10. júní 2015	4,75	4,75	6,75	5,75		5,00
19. ágúst 2015	5,25	5,25	7,25	6,25		5,50
30. september 2015	5,25	5,25	7,25	6,25		5,50
4. nóvember 2015	5,50	5,50	7,50	6,50		5,75
9. desember 2015	5,50	5,50	7,50	6,50		5,75
10. febrúar 2016	5,50	5,50	7,50	6,50		5,75
16. mars 2016	5,50	5,50	7,50	6,50		5,75
11. maí 2016	5,50	5,50	7,50	6,50		5,75
1. júní 2016	5,50	5,50	7,50	6,50		5,75
24. ágúst 2016	5,00	5,00	7,00	6,00		5,25
5. október 2016	5,00	5,00	7,00	6,00		5,25
16. nóvember 2016	5,00	5,00	7,00	6,00		5,25
14. desember 2016	4,75	4,75	6,75	5,75		5,00
8. febrúar 2017	4,75	4,75	6,75	5,75		5,00
15. mars 2017	4,75	4,75	6,75	5,75		5,00
17. maí 2017	4,50	4,50	6,50	5,50		4,75
14. júní 2017	4,25	4,25	6,25	5,25		4,50
23. ágúst 2017	4,25	4,25	6,25	5,25		4,50
4. október 2017	4,00	4,00	6,00	5,00		4,25
15. nóvember 2017	4,00	4,00	6,00	5,00		4,25
13. desember 2017	4,00	4,00	6,00	5,00		4,25

1. Vextir miðast við birtingardag, nema vextir á viðskiptareikningum og bindiskyldum innstæðum sem taka breytingum 1., 11. eða 21. hvers mánaðar. Frá og með 14. desember 2016 miðast vextir við birtingardag.

Tafla 2 Opinber gengisvísitala og vísitölur meðalgengis og raungengis krónunnar

	Vísitala meðalgengis viðskiptavog þröng[1]	Vísitala meðalgengis viðskiptavog þröng[2]			Raungengi krónunnar[3]			
					Hlutfallslegt verðlag		Hlutfallslegur launakostnaður	
		Meðaltal	Innfl.vog	Útfl.vog	Vísitala	%-breyt.	Vísitala	%-breyt.
2000	101,5	96,1	96,3	95,7	86,9	2,9	84,9	3,2
2001	121,4	115,4	115,1	115,3	75,6	-13,0	73,0	-14,0
2002	118,5	112,0	111,7	112,0	80,1	5,9	78,6	7,7
2003	113,4	105,3	104,8	105,4	85,4	6,6	84,8	7,9
2004	112,1	103,1	102,4	103,5	88,2	3,3	86,5	1,9
2005	100,8	92,6	91,9	93,0	100,0	13,5	100,0	15,7
2006	112,7	103,4	102,6	104,0	93,7	-6,5	97,7	-2,3
2007	110,9	100,9	99,9	101,5	98,6	5,3	101,7	4,0
2008	157,3	141,9	140,9	142,4	78,2	-20,7	73,9	-27,3
2009	210,6	191,0	190,0	191,4	63,6	-18,7	50,2	-32,1
2010	204,0	185,0	184,4	185,0	67,7	6,4	56,3	12,2
2011	204,5	183,5	183,0	183,3	68,3	0,8	59,6	5,8
2012	209,1	189,0	188,6	188,8	68,7	0,5	60,5	1,6
2013	206,5	186,3	185,9	186,1	71,3	3,8	63,0	4,0
2014	195,1	177,2	176,2	177,5	76,0	6,7	68,4	8,6
2015	189,5	176,3	175,0	177,1	79,1	4,0	73,9	8,1
2016	169,4	158,9	158,1	159,1	89,2	12,8	85,7	15,9
2017	151,2	141,1	140,6	141,1	99,8	11,8	98,8	15,3

1. Vísitalan sýnir meðalgengi erlendra gjaldmiðla gagnvart íslenskri krónu. 3. jan. 2000 = 100. 2. Vísitalan sýnir meðalgengi erlendra gjaldmiðla gagnvart íslenskri krónu. 31. des. 1994 = 100. 3. Vísitalan sýnir raungengi krónunnar miðað við verðlags- og launaþróun í helstu viðskiptalöndum Íslands. 2005 = 100.

Tafla 3 Skipting seðla og myntar í umferð utan Seðlabanka Íslands í árslok

	2013		2014		2015		2016		2017	
	Þús. kr.	%	Þús. kr.	%	Þús. kr.	%	Þús. kr.	%	Þús. kr.	%
Seðlastærð:										
10.000 kr.	5.535.000	12,5	13.197.500	28,1	20.057.500	38,2	27.742.500	47,2	33.577.500	52,3
5.000 kr.	33.311.000	75,3	28.156.000	59,9	26.056.000	49,6	23.868.500	40,6	22.788.500	35,5
2.000 kr.	294.000	0,7	260.000	0,6	238.000	0,5	229.000	0,4	220.000	0,3
1.000 kr.	3.927.000	8,9	4.216.500	9,0	4.876.000	9,3	5.535.500	9,4	6.084.500	9,5
500 kr.	1.178.750	2,7	1.210.750	2,6	1.280.000	2,4	1.445.000	2,5	1.559.250	2,4
Samtals	44.245.750	100,0	47.040.750	100,0	52.507.500	100,0	58.820.500	100,0	64.229.750	100,0
Myntstærð:										
100 kr.	1.624.600	58,7	1.730.600	59,4	1.905.300	60,2	2.142.300	61,1	2.335.500	61,8
50 kr.	482.890	17,4	494.940	17,0	532.540	16,8	592.740	16,9	638.090	16,9
10 kr.	450.120	16,3	471.850	16,2	500.730	15,8	537.410	15,3	561.430	14,9
5 kr.	107.434	3,9	110.149	3,8	114.609	3,6	120.454	3,4	125.169	3,3
1 kr.	104.714	3,8	107.026	3,7	110.458	3,5	114.539	3,3	117.455	3,1
Samtals	2.769.758	100,0	2.914.565	100,0	3.163.637	100,0	3.507.443	100,0	3.777.644	100,0
Alls í umferð	47.015.508		49.955.315		55.671.137		62.327.943		68.007.394	

Tafla 4 Úr reikningum innlánsstofnana[1]

Staða í árslok í m.kr.	*2011*	*2012*	*2013*	*2014*	*2015*	*2016*	*2017*
Eignir:							
Innlendar eignir, alls	2.564.836	2.543.041	2.590.418	2.602.667	2.848.550	2.970.654	3.080.536
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	121.303	159.955	184.106	139.069	294.597	385.042	378.701
Innlán frá innlánsstofnunum	5.229	4.543	3.993	5.286	2.888	4.176	6.066
Innlend útlán og markaðsverðbréf	2.186.617	2.184.177	2.211.173	2.314.376	2.421.376	2.461.081	2.582.960
Útlán[2]	1.766.476	1.774.800	1.860.835	1.939.689	2.025.061	2.136.566	2.357.793
Greiddar óinnleystar ábyrgðir	969	531	364	237	56	32	172
Yfirdráttarlán í íslenskum krónum	190.635	175.868	181.882	176.407	174.058	159.861	161.425
Víxlar	663	255	223	141	29	0	0
Óverðtryggð útlán	836.334	732.824	754.046	774.870	778.048	794.271	860.692
Verðtryggð útlán	847.355	807.573	834.788	783.035	815.027	902.996	989.598
Í erlendum gjaldmiðlum	722.556	549.114	402.652	362.942	349.405	320.431	366.185
Yfirdráttarlán í erlendum gjaldmiðlum	34.825	20.838	20.208	21.269	20.322	34.321	29.812
Niðurfærslur	-866.860	-512.203	-333.329	-179.212	-111.884	-75.344	-50.091
Eignarleigusamningar	38.356	40.273	40.860	40.654	47.144	51.174	49.970
Markaðsskuldabréf og -víxlar	345.054	333.885	266.856	270.133	263.711	206.056	116.001
Hlutabréf	36.731	35.219	42.623	63.900	85.460	67.284	59.196
Afleiðusamningar	1.245	1.066	2.390	2.144	3.180	5.381	5.951
Hlutdeildarfyrirtæki	14.575	13.817	24.200	9.244	2.075	2.045	2.778
Tengd fyrirtæki	113.247	93.981	80.214	71.116	65.095	61.391	52.583
Aðrar eignir	122.619	85.502	84.342	61.433	59.339	51.539	51.496
Erlendar eignir, alls	349.512	366.209	437.998	394.722	348.513	251.208	324.275
Innlán í erlendum innlánsstofnunum	67.083	101.666	84.187	91.729	99.074	56.299	77.887
Erlend útlán og markaðsverðbréf	277.742	254.542	348.582	297.602	243.646	188.183	233.895
Útlán til erlendra aðila	286.991	266.919	298.374	168.881	156.393	145.876	138.108
Niðurfærslur	-94.155	-101.040	-114.296	-6.405	-13.793	-13.457	-4.251
Markaðsskuldabréf og -víxlar	81.593	83.331	163.054	133.415	99.227	53.590	85.778
Hlutabréf	3.313	5.332	1.451	1.709	1.818	2.175	14.260
Afleiðusamningar	315	1.227	864	1.167	1.955	2.328	7.951
Hlutdeildarfyrirtæki	0	3.945	0	0	0	0	0
Tengd fyrirtæki	1.726	1.914	1.320	1.076	26	23	16
Aðrar eignir	2.646	2.914	3.045	3.149	3.811	4.375	4.527
Eignir, samtals	2.914.347	2.909.250	3.028.416	2.997.389	3.197.062	3.221.861	3.404.812
Skuldir:							
Innlendar skuldir, alls	2.316.087	2.279.183	2.333.757	2.242.985	2.256.318	2.073.439	2.156.184
Skuldir við Seðlabanka	0	12.508	52.998	55.102	56.024	0	0
Innstæður innlendra aðila, alls	1.512.350	1.438.653	1.507.208	1.608.177	1.695.739	1.613.703	1.689.218
Veltiinnlán	394.547	345.425	341.828	341.463	352.955	415.612	442.544
Veltiinnlán í erlendum gjaldmiðlum	19.303	28.639	41.196	28.038	33.446	15.278	20.819
Óbundið sparifé	553.501	500.901	515.790	572.154	552.629	519.050	571.616
Verðtryggð innlán	223.018	219.437	210.213	192.856	178.820	163.112	153.826
Orlofsreikningar	7.462	7.922	8.446	9.125	10.134	11.280	12.412
Innlán v/viðbótarlífeyrissparnaðar	86.327	89.010	93.750	99.198	106.678	114.552	124.639
Annað bundið sparifé	228.192	247.319	295.985	365.343	461.077	374.818	363.363
Innlán frá innlánsstofnunum	66.198	70.418	133.816	17.351	4.593	1.521	1.555
Verðbréfaútgáfa	134.623	150.962	179.333	181.652	234.480	301.280	379.085
Víkjandi lán	55.358	58.966	55.129	54.239	31.152	1.078	1.253
Beinar lántökur	450.992	418.802	279.614	229.196	145.407	65.234	1.797
Afleiðusamningar	29.825	49.102	34.837	21.153	19.780	9.867	8.853
Aðrar skuldir	66.741	79.772	90.822	76.115	69.143	80.756	74.423
Erlendar skuldir, alls	153.335	121.549	143.927	150.800	282.531	508.325	591.271
Innlán frá erlendum innlánsstofnunum	107.438	63.451	57.966	46.931	49.082	18.908	15.771
Innlán frá erlendum aðilum, öðrum en innlánsstofnunum	44.205	57.786	67.362	66.266	50.766	76.405	65.788
Afleiðusamningar	1.692	142	128	125	1.238	1.375	2.581
Verðbréfaútgáfa	0	0	18.294	37.262	175.207	406.055	494.280

Tafla 4 Úr reikningum innlánsstofnana (frh.)[1]

Staða í árslok í m.kr.	*2011*	*2012*	*2013*	*2014*	*2015*	*2016*	*2017*
Beinar lántökur	0	0	0	0	6.138	5.169	12.703
Aðrar erlendar skuldir	0	170	177	216	100	413	148
Eigið fé og hlutdeild minnihluta	444.925	508.519	550.732	603.604	658.214	640.097	657.356
Skuldir og eigið fé	2.914.347	2.909.250	3.028.416	2.997.389	3.197.062	3.221.861	3.404.812

1. Nýjustu tölur eru bráðabirgðatölur. Tölur taka einungis til starfandi fjármálafyrirtækja á hverjum tíma. 2. Útlán sem keypt voru með afföllum haustið 2008 eru birt á kröfuvirði í stað bókfærðs virðis áður.

Tafla 5 Úr reikningum bankakerfisins[1]

Staða í árslok í m.kr.	*2011*	*2012*	*2013*	*2014*	*2015*	*2016*	*2017*
Erlendar eignir, alls	1.396.981	906.155	925.622	924.958	1.001.522	1.067.803	1.011.728
Erlend útlán og markaðsverðbréf	549.814	661.827	780.348	778.115	734.309	855.292	787.132
Aðrar erlendar eignir	847.167	244.328	145.275	146.843	267.212	212.512	224.596
Erlendar skuldir, alls	553.059	315.129	316.217	239.804	313.771	547.041	618.902
Erlend verðbréfaútgáfa	0	0	18.294	37.262	175.207	406.055	494.280
Aðrar erlendar skuldir	553.059	315.129	297.923	202.542	138.565	140.986	124.622
Innlendar eignir, alls	2.981.214	2.902.883	2.862.512	2.832.981	2.792.887	2.669.461	2.778.716
Innlend útlán og markaðsverðbréf	2.378.522	2.369.303	2.390.705	2.470.081	2.521.943	2.504.163	2.644.644
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	413.844	402.619	393.879	371.800	309.627	206.613	125.204
Sveitarfélög og -stofnanir	18.801	15.430	12.844	18.931	19.626	18.365	21.387
Fjármálafyrirtæki	63.144	58.819	46.745	82.318	51.252	46.698	58.444
Eignarhaldsfélög	431.930	303.495	234.287	179.256	177.708	147.368	136.909
Fyrirtæki	1.525.343	1.304.039	1.171.214	1.102.579	1.160.414	1.201.628	1.325.851
Heimili	792.319	797.105	865.065	887.453	907.667	951.104	1.020.829
Félagasamtök	0	0	0	6.955	7.534	7.731	6.112
Niðurfærslur	-866.860	-512.203	-333.329	-179.212	-111.884	-75.344	-50.091
Aðrar innlendar eignir	602.692	533.580	471.807	362.901	270.944	165.299	134.072
Innlendar skuldir, alls	3.825.136	3.493.909	3.471.917	3.518.135	3.480.637	3.190.224	3.171.542
Peningamagn, sparifé og innlend verðbréfaútgáfa (M4)[2]	1.665.273	1.610.062	1.703.647	1.813.507	1.957.272	1.944.215	2.104.742
Innlend verðbréfaútgáfa	134.623	150.962	179.333	181.652	234.480	301.280	379.085
Peningamagn og sparifé (M3)	1.530.650	1.459.100	1.524.314	1.631.855	1.722.792	1.642.936	1.725.657
Bundin innlán	540.280	558.879	604.200	663.068	754.656	662.163	653.143
Peningamagn og almennt sparifé (M2)	990.370	900.222	920.114	968.788	968.135	980.772	1.072.515
Almennt sparifé	542.584	490.491	504.357	561.074	538.682	501.211	556.156
Peningamagn (M1)	447.786	409.730	415.757	407.713	429.453	479.561	516.359
Veltiinnlán	408.395	368.868	374.140	363.686	380.549	424.464	456.065
Seðlar og mynt í umferð	39.391	40.862	41.617	44.028	48.904	55.097	60.294
Aðrar innlendar skuldir	2.159.863	1.883.847	1.768.270	1.704.628	1.523.365	1.246.008	1.066.800
Eigið fé	528.702	606.618	640.539	678.631	736.973	684.165	679.558
Aðrar innl. skuldir ótaldar annars staðar	1.631.161	1.277.228	1.127.731	1.025.997	786.392	561.844	387.242
Skuldir og eigið fé, alls	4.378.195	3.809.038	3.788.134	3.757.939	3.794.408	3.737.265	3.790.444

1. Nýjustu tölur eru bráðabirgðatölur. Tölur taka einungis til starfandi fjármálafyrirtækja á hverjum tíma. 2. Við útreikning peningamagns eru einungis talin innlán annarra en Seðlabankans, innlánsstofnana, ríkissjóðs og erlendra aðila.

Tafla 6 Bindiskylduhlutföll (%)[1]

Gildistími frá:	Bindiskylduhlutfall %
1. júní 1979	28,0
17. apríl 1985	18,0
1. mars 1987	13,0
1. ágúst 1988	12,0
1. mars 1989	11,0
1. maí 1990	10,0
1. júní 1990	7,0
31. október 1991	6,0
1. janúar 1992	7,0
1. nóvember 1992	6,0
1. desember 1992	5,0
1. nóvember 1993	4,0 (2,5)[2]
21. maí 1998	4,0 (1,5)[2]
21. mars 2003	3,0 (1,0)[2]
21. desember 2003	2,0 (0,0)[3]
21. október 2015	4,0 (0,0)[4]
21. desember 2015	2,5 (0,0)[4]
21. júní 2016	2,0 (0,0)[4]

1. Bindiskylda sem hlutfall af heildarinnstæðum frá og með 1. júní 1979, af innlendu ráðstöfunarfé frá og með 1. mars 1989 og af öllu ráðstöfunarfé frá og með 21. maí 1998. 2. Innan sviga er bindiskylduhlutfall bundinna innstæðna og verðbréfa. 3. Innan sviga er bindiskylduhlutfall innstæðna og verðbréfaútgáfu með upphaflegan eftirstöðvatíma lengri en 2 ár, svo og verðbréfa sem sett eru að veði í viðskiptum við Seðlabanka Íslands (áður endurhverf viðskipti). 4. Innan sviga er bindiskylduhlutfall innstæðna og verðbréfaútgáfu með eftirstöðvatíma lengri en 2 ár, skv. reglum um bindiskyldu nr. 870 frá 30. september 2015.

Tafla 7 Helstu vextir sem birtir hafa verið samkvæmt 2. mgr. 10. gr. og bráðabirgðaákvæði III laga nr. 38/2001, um vexti og verðtryggingu

	Almennir vextir óverðtryggðra og verðtryggðra útlána, dráttarvextir, auk vaxta af skaðabótakröfum			
2017	*Almennir vextir, vextir óverðtryggðra skuldabréfalána*	*Almennir vextir, vextir verðtryggðra skuldabréfalána*	*Dráttarvextir af peningakröfum í krónum*	*Almennir vextir, vextir af skaðabótakröfum*
1. janúar	6,55	3,65	12,75	4,37
1. febrúar	6,50	3,65	12,75	4,33
1. mars	6,35	3,65	12,75	4,23
1. apríl	6,35	3,65	12,75	4,23
1. maí	6,35	3,65	12,75	4,23
1. júní	6,35	3,65	12,50	4,23
1. júlí	6,10	3,65	12,25	4,07
1. ágúst	5,85	3,65	12,25	3,90
1. september	5,85	3,65	12,25	3,90
1. október	5,85	3,65	12,25	3,90
1. nóvember	5,60	3,65	12,00	3,73
1. desember	5,60	3,65	12,00	3,73
Meðaltal 2017	6,11	3,65	12,44	4,07
Meðaltal 2016	6,92	3,65	13,37	4,62

Tafla 8 Dæmi um árlegt meðaltal vaxta nokkurra útlána innlánsstofnana og dráttarvaxta (% á ári)

	Almenn óverðtryggð lán[1]		*Almenn verðtryggð lán*[1]		*Dráttarvextir*		
	Nafnvextir[2]	*Raunávöxtun*	*Nafnvextir*[2]	*Raunávöxtun*	*Nafnvextir*[2]	*Raunávöxtun*	*Breyting lánskjaravísitölu*[3]
2003	12,0	9,0	12,0	9,1	17,3	14,2	2,7
2004	12,2	8,0	12,3	8,0	17,3	12,8	3,9
2005	14,8	10,2	11,6	7,2	20,3	15,5	4,2
2006	17,8	10,2	14,5	7,1	22,5	14,6	6,9
2007	19,3	12,7	15,2	8,8	25,0	18,1	5,9
2008	20,5	3,6	28,1	10,1	25,8	8,1	16,4
2009	16,4	7,2	17,3	8,0	21,2	11,6	8,6
2010	10,4	7,6	9,1	6,4	15,1	12,1	2,6
2011	7,7	2,4	11,7	6,1	11,4	5,9	5,2
2012	8,2	3,5	10,6	5,8	12,4	7,5	4,5
2013	8,2	4,4	9,1	5,3	13,0	9,0	3,7
2014	7,8	6,7	6,4	5,3	13,0	11,8	1,0
2015	7,6	5,5	7,3	5,2	12,7	10,5	2,0
2016	8,3	6,0	7,5	5,3	13,4	11,1	2,1
2017	7,3	5,5	7,0	5,2	12,4	10,5	1,7

1. Vegið meðaltal vaxta af nýjum lánum. 2. Flatir vextir. 3. Breyting lánskjaravísitölu milli janúargilda samkvæmt heimild Hagstofu Íslands.

Tafla 9 Efnahagsreikningur Seðlabankans[1]

Í m.kr.	Árslok					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Eignir:	*1.585.775*	*1.074.954*	*1.003.777*	*957.277*	*948.340*	*900.649*
Erlendar eignir	*1.047.469*	*539.947*	*487.624*	*530.236*	*653.009*	*816.596*
Gulleign	12.249	13.757	8.817	9.598	8.790	8.310
Sérstök dráttarréttindi við Alþjóðagjaldeyrissj.	87.295	1.767	953	1.014	20.072	16.963
Gjaldeyrisstaða við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	3.525	3.710	3.326	3.447	3.369	10.596
Bankainnstæður	672.144	113.242	42.578	35.375	129.809	111.841
Erlend verðbréf	272.072	407.286	431.765	480.514	490.663	667.109
Aðrar eignir í gjaldeyrisforða	0	0	0	104	120	938
Erlendar eignir utan forða	184	184	184	184	184	839
Innlendar eignir	*538.306*	*535.007*	*516.153*	*427.041*	*295.331*	*84.053*
Innlánsstofnanir	*4.312*	*17.792*	*53.327*	*57.048*	*55.993*	*162*
Lán gegn veði	0	12.346	0	0	0	0
Daglán	0	0	0	0	0	0
Aðrar kröfur gengisbundnar	4.312	5.446	53.327	57.048	55.993	162
Aðrar kröfur	0	0	0	0	0	0
Aðrar fjármálastofnanir	*3.122*	*3.050*	*2.782*	*2.342*	*2.154*	*2.267*
Markaðsskráð verðbréf	3.122	3.050	2.782	2.342	2.154	2.267
Lán gegn veði	0	0	0	0	0	0
Daglán	0	0	0	0	0	0
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	*191.905*	*185.126*	*179.531*	*153.362*	*98.413*	*40.815*
Markaðsskráð verðbréf	18.582	13.965	7.192	7.374	7.357	12.060
Krafa á ríkissjóð	173.323	171.161	172.339	145.989	91.056	28.755
Skuldabréf í erlendum gjaldmiðlum	0	0	0	0	0	0
Aðrir aðilar	*334.320*	*324.423*	*275.912*	*209.728*	*134.187*	*36.183*
Ýmsir reikningar	349	436	208	138	7.644	295
Hlutabréfaeign	4.688	10.475	25.207	30.053	11.682	35.889
Verðbréf	329.283	313.512	250.498	179.537	114.862	0
Fasteignir	*4.320*	*4.270*	*4.226*	*4.202*	*4.152*	*4.102*
Aðrar eignir	*327*	*344*	*374*	*358*	*433*	*524*
Skuldir og eigið fé:	*1.585.775*	*1.074.954*	*1.003.777*	*957.277*	*948.340*	*900.649*
Erlendar skuldir	*399.724*	*193.581*	*172.290*	*89.004*	*37.378*	*43.885*
Til skamms tíma	36.979	35.875	29.782	24.597	17.223	2.893
Til langs tíma	341.604	135.492	122.610	43.786	0	23.961
Mótvirði við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	21.141	22.214	19.898	20.621	20.156	17.030
Innlendar skuldir	*1.102.274*	*783.273*	*741.680*	*793.247*	*832.202*	*812.697*
Seðlar og mynt	*43.205*	*45.142*	*47.016*	*49.955*	*55.671*	*62.328*
Innlánsstofnanir	*118.114*	*158.377*	*185.662*	*133.546*	*288.064*	*377.922*
Almennar innstæður	31.286	53.215	51.643	31.372	48.254	44.762
Bundnar innstæður	0	0	0	100.602	239.064	283.537
Innstæðubréf	70.015	100.658	126.689	0	0	48.451
Aðrar kröfur	0	0	77	0	1	2
Óbundnar gjaldeyrisinnstæður	16.813	4.504	7.253	1.572	744	1.170
Aðrar fjármálastofnanir	*358.224*	*42.334*	*48.020*	*65.070*	*53.236*	*77.824*
Almennar innstæður	13.898	14.887	18.273	36.072	31.753	70.815
Bundnar innstæður	0	0	0	5.059	3.015	7.010
Innstæðubréf	8.511	4.716	6.420	0	0	0
Óbundnar gjaldeyrisinnstæður	157.557	13.832	14.133	13.909	8.414	0
Bundnar gjaldeyrisinnstæður	178.258	8.899	9.194	10.030	10.054	0
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	*528.816*	*489.189*	*404.706*	*514.372*	*392.458*	*255.995*
Ríkissjóður, viðskiptareikningar	143.851	141.052	88.022	143.215	89.054	66.379
Ríkisstofnanir, viðskiptareikningar	1.111	1.068	2.157	2.735	1.732	2.085
Óbundnar gjaldeyrisinnstæður ríkissjóðs	376.466	338.491	306.636	360.885	301.344	184.917
Gjaldeyrisinnstæður ríkisstofnana	0	0	0	0	0	454
Bundnar innstæður	7.388	8.578	7.891	7.452	0	0
Aðrar skuldir við ríkissjóð	0	0	0	84	328	2.160
Aðrar skuldir	*53.915*	*48.230*	*56.276*	*30.304*	*42.774*	*38.628*
Stofnfé og annað eigið fé	*83.777*	*98.100*	*89.807*	*75.027*	*78.760*	*44.067*

1. Uppgjör er byggt á ársreikningi Seðlabanka Íslands.

Mánaðarlok 2017											
Janúar	Febrúar	Mars	Apríl	Maí	Júní	Júlí	Ágúst	Sept.	Okt.	Nóv.	Des.
944.874	899.753	961.271	813.976	760.525	774.277	779.038	794.063	794.797	782.467	777.859	764.530
861.075	816.695	824.825	685.043	649.804	665.059	671.232	689.059	689.261	680.689	675.356	687.452
9.025	8.603	9.069	8.590	8.086	8.236	8.398	8.919	8.664	8.579	8.470	8.732
17.606	16.150	17.158	16.272	15.364	16.093	16.249	16.646	16.695	16.546	16.414	16.674
10.998	10.085	10.714	10.161	9.590	10.044	10.141	10.381	10.411	10.317	10.228	10.389
114.622	136.377	109.744	57.411	78.502	59.832	69.107	71.580	69.445	85.914	90.627	96.728
702.080	638.671	676.338	585.805	525.014	569.359	565.533	579.996	576.173	557.645	547.938	553.236
1.232	972	955	5.982	5.956	664	955	682	7.020	847	837	837
5.513	5.836	847	822	7.292	832	848	855	854	842	842	856
83.799	83.058	136.446	128.933	110.721	109.218	107.806	105.004	105.536	101.778	102.504	77.077
165	168	1.519	172	3.277	178	196	107	121	135	146	78
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	1.350	0	3.100	0	0	0	0	0	0	0
165	168	169	172	177	178	196	107	121	135	146	78
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.278	2.152	5.138	5.202	5.440	6.311	6.365	6.166	6.264	6.171	6.230	6.168
2.278	2.152	5.138	5.202	5.440	6.311	6.365	6.166	6.264	6.171	6.230	6.168
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40.580	40.383	89.480	83.277	61.667	62.409	60.818	58.338	58.782	55.131	55.514	55.516
11.972	11.782	70.867	63.173	58.466	58.726	57.092	54.540	54.976	55.131	55.514	55.516
28.609	28.601	18.612	18.566	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	1.539	3.201	3.684	3.725	3.798	3.806	0	0	0
36.076	35.654	35.580	35.551	35.606	35.601	35.702	35.667	35.656	35.628	35.884	9.195
187	216	141	112	168	162	263	228	217	189	445	334
35.889	35.439	35.439	35.439	35.439	35.439	35.439	35.439	35.439	35.439	35.439	8.861
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.102	4.102	4.090	4.090	4.090	4.077	4.077	4.077	4.064	4.064	4.064	5.441
598	598	641	641	641	642	649	649	648	648	665	681
944.874	899.753	961.271	813.976	760.525	774.277	779.038	794.063	794.797	782.467	777.859	764.530
49.117	49.226	43.918	43.128	48.220	41.213	41.375	43.988	44.513	44.612	43.595	40.334
7.525	7.756	2.330	2.381	8.762	2.332	2.339	4.558	5.041	4.903	4.111	590
23.916	25.261	24.368	24.416	24.046	22.738	22.736	22.746	22.739	23.126	23.045	23.046
17.676	16.208	17.220	16.331	15.412	16.143	16.299	16.684	16.733	16.584	16.438	16.698
831.792	841.475	858.674	745.319	720.549	719.680	719.261	720.340	722.145	716.782	719.626	701.994
60.591	60.499	60.385	60.462	61.054	62.378	63.105	63.154	63.091	62.942	63.712	68.007
385.905	419.044	435.485	435.913	381.519	400.986	380.573	383.555	379.320	374.030	386.553	371.184
45.338	55.483	80.978	52.274	52.566	58.223	55.199	50.345	52.496	66.899	65.797	79.678
291.157	303.326	329.549	358.735	312.237	328.033	310.839	318.818	312.498	292.828	306.097	277.441
48.191	59.097	23.774	23.777	15.649	13.611	13.404	13.234	13.163	13.158	13.522	13.526
1	23	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
1.218	1.115	1.184	1.127	1.065	1.119	1.132	1.157	1.162	1.144	1.137	538
86.570	83.093	86.388	92.639	91.828	93.527	103.166	93.953	88.635	83.314	92.308	93.005
76.948	72.128	78.114	82.115	80.810	81.707	93.643	80.871	74.809	62.276	79.575	80.984
9.622	10.965	8.274	10.524	11.019	11.820	9.522	13.082	13.826	21.038	12.733	12.021
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
259.252	237.182	234.785	114.307	143.835	120.465	129.829	136.544	148.157	153.328	135.588	160.473
58.351	51.523	44.237	42.991	44.251	31.004	39.092	57.330	68.753	74.826	55.186	76.281
1.658	1.801	1.320	1.548	1.729	2.081	937	1.032	1.121	1.547	1.402	1.107
191.946	175.420	186.736	67.091	64.352	68.173	70.220	72.425	72.338	71.006	71.090	81.148
592	539	601	587	510	558	573	596	589	499	475	498
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.705	7.900	1.891	2.089	32.993	18.649	19.008	5.161	5.357	5.452	7.435	1.438
39.474	41.657	41.631	41.998	42.313	42.325	42.588	43.133	42.943	43.169	41.464	9.324
63.965	9.052	58.680	25.529	-8.245	13.383	18.402	29.735	28.138	21.072	14.639	22.202